

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasuti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Pálinka.

Budapest, augusztus 25.

Egy idő óta majdnem hetenkint viszatér a lapokban az a hír, hogy az ország egyik, vagy másik részében emberek pálinkamérgezés folytán meghaltak. Minden egyes esetben szomorú ez, de felháborító a legutóbbi esetben, mikor Pilis-Vörösvárott heten haltak meg mérgezett pálinkától, köztük két gyermek.

Néhány nappal ezelőtt, mikor közudomástivá lett, hogy dr. Dóczy Imre a londoni antialkoholista kongresszuson arról tartott felolvasást, hogy Magyarországon a gyermekek közt is mennyire terjed az alkoholizmus, a budapesti sajtó egy része hevesen kikelt az ellen, hogy a külföld előtt Magyarország szociális viszonyairól ilyen képet fessünk s tagadták azt, hogy nálunk a pálinkaivás már gyermekkorban kezdődnek. Néhány nap sem kellett ahhoz, hogy az élet igazat adjon Dóczyinak a támadóival szemben. S ha Pilis-Vörösvárott most nem halt volna is meg hét ember a mérges szesztől, még akkor is nagy jelentőségű volna az eset, mert rámutat arra a nagy szociális betegségünkre, hogy csecsemő gyermekekkel is már szeszt itatnak a szülők, ha mindjárt „keveset, gyermekporciót” is. És egyszerre égető lesz nálunk is az alkoholizmus kérdése, mely ellen hivatalos köreinknek orvosszert kell találniok.

Mert tévedés volna azt hinni, hogy az alkoholizmus ellen való küzdelem

tisztán orvosi kérdés. Elsősorban gazdasági s csak azután orvosi és etikai. És ha nem is akarjuk most külön hangoztatni, minő óriási befolyása van az alkoholizmusnak a halálozási arány növekedésére, a venerikus betegségeknek és a tuberkulózisnak, tehát ezeknek az eminenter népbetegségeknek terjedésére, még akkor is, a szociálhygienián kívül is van szempont, amely az állam vezetőit gondolkodóba ejtheti.

Főleg nálunk, ahol az ivás nemzeti virtusszámba megy, nehéz az alkoholizmus ellen való küzdelem, mert mint a kínaiaknál az ópiumsziváshoz s a törököknél a hasis-éveshez, nálunk is az iváshoz nemzeti tradíciók fűződnek.

Az alkoholizmus ellen való küzdelem olyan régi, mint aminő régen az ember egyáltalán alkoholt iszik. Hisz épen a napokban közölt le az Egyetértés egy kínai ediktumot Krisztus előtt 1120-ból, tehát egy több mint három-ezer éves tilalmat az alkoholizmus ellen. De sem ennek az ediktumnak, sem Mohamed próféta tiltó rendelkezésének, sem nagy Károly, V. Károly, VII. Károly angol király, Gusztáv Adolf és XII. Károly svéd király szigorú törvényeinek fogadása nem volt, sőt Rush híres könyvének „An inquiry into the Effekts of Ardent Spirits upon the Human Body and Mind” is csak annyiban volt valami kis hatása, hogy Rushnak husz évig kellett agitálnia, míg az első mérsékletességi egyület 1805-ben meg tudta alakítani.

A modern antialkoholista mozgalom

már talán némi sikert tud felmutatni, de igazán eredményt ez az egész agitáció társadalmi uton el nem érhet, mert az alkoholizmus ellen való küzdelemben nem csupán társadalmi, hanem állami segédeszközök kellene, sőt internacionális megállapodások.

Nyitott ajtót döngötnék, ha az alkoholizmusnak a gazdasági munkaképességre való káros hatását bőven fejtegetnék. Végre is ez ma már köztudomású, az is kétségtelen, hogy a vagyonsodási viszonyokat, sőt általában a nép kereseti és megélhetési viszonyait minő károsan befolyásolják az alkoholért kiadott rengeteg összegek. Népszerű orvosi könyvek és agitacionális iratok a köztudatba azt is belevitték már, hogy az egész népesedési mozgalomra s a jövő generációra minő borzasztóan pusztító hatással van az alkoholfogyasztás. És ennek dacára sem nálunk, sem másutt a kormányok nem foglalkoznak komolyan azzal, hogy olyan rendszabályokat léptessenek életbe, melyek az alkoholizmus ellen hathatós fegyverül szolgálhatnak.

A magyar törvénytárban alig van az alkoholizmus ellen való rendelkezés. Mindössze az, hogy aki ittas fővel botrányt csinál, kihágást követ el s aki teljesen és állandóan alkoholista, annyira, hogy ügyeinek önálló vitelére sem képes, az gondnokság alá helyezhető. De egyéb nincs, hacsak az nem, hogy az ittaság a büntető törvénykönyv szerint vagy enyhítő körülmény, vagy pedig egyenesen büntetést kizáró ok, beszámíthatlan-

A böjt.

Írta: Alba Nevis.

Mályva asszony meghallgatta a kapitányt, azután enyhén elpirult, de persze, csak annyira, amennyire egy ilyen szép, érett, okos asszony túlzás nélkül és a jóízű szabályai szerint elpirulhat. Kövér, friss arczat rózsaszínű árnyalat futotta át, mint a barackot érés idején a hamv. Még a fekete pongyolából karcsun kiágaskodó nyakára is jutott ebből az úde színből egy-két foszlány.

A kapitány szerelmesen, sőt bódultan nézte; mindig is ez volt a zsanere, az ilyen telivér asszony, aki — mielőtt hervadának indulna, — kibontja, eltékozolja minden szépségét, minden bujaságát, s egy esztendő alatt több gyönyörűséget él át és több boldogságot nyújt, mint mások egész életén keresztül. Láng kapitány még a Schliffer életében feljárt hozzájuk és a vörös, elsovadt embert utolsó útjára is elkísérte. Azután mindennapos lett az özvegyéné, s látta azt mindenféle változatban; délelőtti takarításnál, — amint a szobafánynak segített, — a lyukas keztyűin átbuvó kis rózsás ujjával, fején a menyecskesen felbubozott kendővel. Látta lenge hálókabátjában, melynek csipkéjén átragyogott a teste, — a tükör előtt csipőgő érő fekete haját fésülni. Az asszony ilyenkor sikoltva csapta be előtte a hálószoba ajtaját, de a kapitány majd belevakult az áttetsző batiszt libbenésébe...

Látta sima, tökéletes szabású, grande-toilettejében, melyek úgy pihogtak és tapadtak rajta, mint egy vágyó pillantás. És látta jökedvűnek és álmodozónak, szeszélyesnek és kétségbeesettnek. Szóval teljesen, alaposan kiismerte.

A vallomásra sokáig készült, heteken, sőt hónapokon át. Eleinte nem akarta háborítani a gyászában, várt, amíg az első könyek időszaka elmúlik és jön utána a csöndes rezignáció. Tudta ugyan, hogy Mályva nem szerette az urát, ép csak hogy megszokta. De hát az ilyen megszokás erősebb kötelék néha magánál a parázsló szerelemnél. A vörös Schliffer nagy jómódott teremtett neki; selyem alsóneműt, alabástromtáblás butorokat, szakácsnőt, szobalányt, pavilonszerű svájci-házat, délővi növényeket a parkirozott kertjükbe és márványos fürdőszobát. Schliffer élni akart, szeretni akart. Magáévá tette a leggyönyörűbb lányt. Vértelen ajkával csókrakivánta a legpirosabb ajkakat és horpadt mellére odavonta a világ legfehérebb asszonyi testét... Mindezt meg kellett fizetni és Schliffer fizetett is, bőkezűen, gavallérosan. Fizetett életében, fizetett még a halála után is. Busás biztosítási összegek hullottak özönével a szép asszony ölébe. És jött a sok vigasztaló és udvarló; éhes, undok herék, csakugy dongtak, rajzottak körülötte, de a Mályva tekintete hidegen csatangolt a messzeségben és a csuf állatok végre is láztak és lassan eltakarodtak.

— Minek? — mondták vállvonva. — Ez az asszony vagy csaló, vagy szent. Kár rá az időt vesztegetni!

Láng, a kapitány egészen más volt; ő régtől fogva és halálosan, bolondul szerette Mályva asszonyt. És szerette volna minden földi java nélkül, koldusszegényen is; egyedül, pusztán csak magáért. És napról-napra forróbban szerette és erősebben vágyott utána. Amint mellette ült a divánon, nyár idején, a hűvös, sötét, szegfüllattal telepermetezett szobában; és nézte a szemét, a haját, a kezét... Nem zavarta kettőjükét senki. A cselédségen kívül az egész házban nem volt más, csak Sanyi, a Schliffer fiatal, horihorgas jogász-öcsöcse, aki örökségképen egyelőre szintén ott maradt Mályva asszonynál. A fiu a szobájából csak ritkán jött elő, Láng ugyszólván észre se vette; cigányos képe volt és nagy fehér lapát-fogai. De a szeme nagyon szép volt, fényes, kék, mint az aczél s közepén valóságos fekete napkorong.

... Mikor a kapitány bevégezte a mondókáját, Mályva egy kicsit elpirult, de azután egész nyugodtan így szólt:

— Azt hiszem, Láng, maga a válaszmalmal épp úgy tisztában van, mint ahogy engem sem lepett meg a maga vallomása. Az ilyesmit valahogy előre megérzi az ember. Ugy-e, hogy megérzi?

— Tényleg — mondta Láng meleg bizakodással — csakugyan megérzi!

— Az asszony elkezdett kaczerkogni.

— Nos, hát mi az előérzete, kapitány? ...

ság címén. Tehát nemcsak hogy nem küzd az állam az alkoholizmus ellen, hanem ép ellenkezőleg még olyan előnyökben s kiváltságokban is részesíti az ittasokat, aminőkben a józan polgárait nem részesíti.

Hogy az állam mit tehetne az alkoholizmus ellen, azt nehéz volna apodiktikus határozottsággal kimondani. A legradikálisabb volna mindenestre az, amit tizennégy északamerikai állam tett a múlt század közepén, hogy kategorikusan eltiltotta szesz italok gyártását és forgalomba hozását. De a tizennégy amerikai államból is hét utóbb visszavonta a tiltó rendeletet, úgy hogy az ma még csak hétben áll fenn. Vannak ugyan egyes lokális tilalmak, Norvégiában, Svédországban, Angliában, tilos például az északi vagy német tenger matrózainak is szesz italokat eladni, de ezek a rendelkezések épen úgy nem elegendők, mint nem elegendők azok az intézkedések, amelyekkel egyes országokban próbát tettek, hogy t. i. a korcsmákat és palkaméréseket vasárnaponként és ünnepnaponként bezárják.

Ma már körülbelül kétségtelen, hogy az államnak és a társadalomnak karöltve kell küzdeniök az alkoholizmus ellen. Az államnak okos adótörvényekkel s szesz termelés és a szesz forgalomba hozásának megnehezítésével, a társadalomnak pedig czéltudatos agitációval az iszákosság ellen s mértékletességi egyetek alakításával.

De a legújabb statisztikai adatok s a pilisvörösvári példa mutatják, hogy valamit komolyan kell tenni az alkoholizmus terjedése ellen, mert ha nem tartunk is ott, ahol Németország, hol évente 3 milliárd márkát adnak ki szesz italokért, már most is a munkás és a földmives keresményének 20 százalékát iszsza el. Ez pedig horribilis, főleg nálunk, ahol nemcsak az alkoholizmus, de a kivándorlás is sorvasztja éppen a nemzetnek munkáskezzeit.

— Az, hogy a feleségem lesz.
— Nagyon helyes. Eltalálta. De — egy feltétel alatt...
— Halljuk!
— Természetesen az esküvővel várunk a gyászév leteltéig. Ez a sablon. De az én szegény jó uram megérdemel tőlem még azonkívül is valamit: azt akarom, hogy ez az esztendő a bőjt esztendeje legyen. A legszigorubb, legsanyargatóbb bőjt! Ertsen meg Láng: a felesége leszek, de ebben az évben, a mátkaságomnak egész ideje alatt se csók, se ölelés, semmi!
A kapitány nagyot bámult, de azután — mint katonához illik — összeütötte a sarkantyuit és elszántan felelt:
— Jól van, hát bőjtölünk.

Később, a vége felé, már erősen unta Láng a dolgot. Végre is az ember csak ember s vannak kisértések, melyeknek egy isten se tudna ellentállani. Türelmetlen volt és néha kifakadt az asszony szeszélye miatt:

— Én azt hiszem, drágám, maga kikaczag engem és gyáva ficzkónak tart! Istenemre, bebizonyítom, hogy nem gyáva vagyok, csak számár!

Elkapta a Málva derekát s egy percig úgy volt, mintha a karjaiba szorítaná, de azután szeliden elbocsájtotta és bűnbánó arcot vágott.

Justh Gyula a helyzetről.

— Követeli az önálló bankot. —

Budapest, augusztus 25.

A tegnapi nap jelentős és nagyhatású politikai nyilatkozatot hozott. Justh Gyula, a Ház illusztris elnöke, egy előtte tisztelő küldöttségnek válaszolva, nagyszabású beszédben mondta el véleményét a mal politikai helyzetről s a függetlenségi párt fíladatairól. Justh azt a reményét fejezte ki, hogy ha a függetlenségi párt erősen kitart az önálló bank követelése mellett, végre is sikerülni fog elosztani a korona aggályait s ezzel szétfoszlanak azok a veszedelmes felhők, amelyek a láthatáron mutatkoznak.

A nagyjelentőségű politikai nyilatkozatról tudósításunk a következő:

Váratlanul meleg óvációban volt tegnap része Justh Gyulának. A Ház elnöke több képviselővel Holló Lajosnál, a város képviselőjénél Félégyházán töltötte a Lajos-napot. A város polgársága értesülvén Justh Gyulának odaérkezéséről, polgármestere útján arra kérte a tegnap délután 5 órakor érkező házelnököt, nyújtson alkalmat, hogy a város nagyobb küldöttséggel ünnepiesen üdvözölhesse falai között. Justh Gyula nem térhetvén ki a megtiszteltetés elől, megadta beleegyezését, s előbb a városházára, majd onnan a Korona-szállóba hajtatott, ahol dr. Horváth Zoltán ügyvéd vezetésével már 5-600 főnyi küldöttség várakozott. A küldöttségben ott voltak a város vezetői s előkelőségei, szinte kivétel nélkül. A közönség viharos éljenzéssel üdvözölte a házelnököt, mikor Holló Lajos, Lázár Zoárd, Pozsgay Miklós, Lovász Márton, Reök Iván, Lányi Mór, Papp Béla, Kállay Tamás és Becsey Károly képviselők társaságában megjelent.

Az éljenzés lecsillapulta után Horváth Zoltán dr. meleg hangon üdvözölte a kiskunok nevében Justh Gyulát, nagy örömeinek adva kifejezést, hogy a várost meglátogatta.

— Nem kívánunk mi — folytatta tovább a szónok — Nagyméltóságodtól semmiféle nyilvánosságra szánt politikai nyilatkozatot, mint a Ház elnökétől, hanem csupán mint a függetlenségi párt önzetlen harcosához, egyik igaz vezéréhez kívánunk kérdést intézni egy pár dologban. Világosítsa föl Nagyméltóságod itt a kiskunokat, vajjon azok a vészes felhők, melyek a politikai látóhatáron mutatkoznak, szét fognak-e foszlani, s különösen az a legveszedelmesebb felhő, amely az önálló magyar bankot akarja elsöpörni, el fog-e

— Kedves barátom, — mondta ekkor lihegve Málva, — én a férfiban elsősorban a férfiaságot becsülöm! Maga — ha emlékezik — fogadást tett nekem egy esztendei bőjtre. Ha nem akarja félredobni a barátságomat, azt a fogadást meg kell tartania!

— Eh — biztatta magát a kapitány, — most már úgy se tart ez az örületes állapot soká. Néhány hét múlva vége, és akkor majd kárpótolom magamat bőségesen.

Egyelőre úgy rendezte a dolgot, hogy ritkábban járt fel az asszonyhoz és akkor is csak rövid ideig maradt ott. A közelségnek ezer apró intimítása a végletekig felzaklatta. Félt, hogy végre is megszegné a szavát.

Egy alkonyaton, amint az előszobában a csákóját, kardját helyezte el Láng, valami különös neszt hallott az ebédő felől; valami halk, eltompult, lágy zörejt, amelyet csak falevelek őszi hullása, szeretkezők enyelgése okoz. Egy percze meghökken, azután lábujjhegyen indult az ebédő felé, de a nyitott ajtó küszöbén megállt, s a homlokát halálveríték lepte el: szemben vele a divánon Málva asszony ült, borzas feje a Sanyi jogász vállán, derekára kulcsolva a fiu két ölelő karja, meztelen nyakán a fiu mohón csókoló szája...

A kapitány bölintott egy-kettőt a fejével, azután gyilkos keserőséggel kaczagott fel:

— Hja! — mondotta, — így könnyű bőjtölni!...

foszlani, hogy az így eltűnő nap annál fényesebben ragyogjon a magyarra.

Justh Gyula az egyenes kérdésre válaszolva, nagyszabású beszédet mondott.

Justh Gyula beszéde.

Tisztelt uraim! — mondta. — Kedves barátaim! Mélyen meg vagyok hatva azoktól a meleg szavaktól, a melyeket a szónok ur az imént hoztam intézett.

Tisztelt polgártársaim, én, igaz, mint elnök nyilvános pártgyűléseken és népgyűléseken nem veszek részt, de a mikor a függetlenségi pártnak egy nagy küldöttsége előttem megjelenik és üdvözöl, akkor, engedjék meg, de igen bajos úgy válaszolnom, hogy a politika is bele ne keveredjék az én válaszómba. Mert utóvégre is én előbb voltam függetlenségi ember, mint elnök és tovább leszek függetlenségi ember, mint elnök. (Zajos helyeslés és taps.)

Tisztelt barátaim! Egy egyenes kérdést intézett hozzám t. szónokuk, azt kérdezte, hogy azok a felhők, amelyek ma tornyosulnak az égen, vajjon el fognak-e vonulni nagyobb veszedelem nélkül és hogy a bankkérdésben győzelemre tudjuk-e vinni ügyünket?

Hát, igen tisztelt barátaim, ez tisztára csak mitőlünk függ. Ha kitartunk, ha nem engedünk és következetesen helytállunk a nemzeti bank mellett, vagy bármilyen kérdésben is, akkor a győzelemünk bizonyos. Akkor igenis azok a felhők a magyar népek fölajdulása, fölbuzdulása elől el fognak vonulni (Élénk helyeslés és taps.) Csak hát, tisztelt barátaim, az a baj, hogy mint mindenkor, úgy most is igen nagy nálunk az egyenlenség. (Élég kár!) Sokan vannak, akik azt mondják, hogy az önálló bank veszedelem az országra, de viszont sokan vannak olyanok is, akik azt mondják, hogy mi kívánjuk a bankot, mert ez gazdasági függetlenségünk egyik első lépése és elengedhetetlen feltétele, akarjuk hát, de csak nem jöhetünk összelitkozésbe emiatt a koronával. Hát kérem, tisztelt barátaim, én azt tartom, hogy egyáltalán nem felel meg a parlamentáris felfogásnak az, hogy a korona személyét tolják előtérbe. (Igaz! Ugy van!) Vannak felelős miniszterei a koronának, lépjenek ők elő, de ne tolják a korona személyét előtérbe. (Zajos helyeslés.) Mondják meg nyíltan, hogy nekik nem kell a gazdasági önállóság, de ne mondják azt, hogy a korona nem akarja. (Lelkes éljenzés.) De nem is egészen úgy áll a dolog. Hanem az a baj, hogy sokan vannak, akik folyton azt sugják a korona fülébe, hogy ne engedjen a korona, mert a függetlenségi párt néhány hónap múlva olyan lesz, mint a vaj. Ezekkel kell nekünk a küzdelmet fölvennünk s nem a koronával, mert a korona, ha látja, hogy Magyarország minden számottevő embere az önálló bank mellett van, akkor meg vagyok róla győződve, hogy egy pillanatig se fog habozni, hanem bele fog egyezni, hogy amit már különben is törvényekben szentesített, a nemzet joga, amely ugyan ez idő szerint még alvó joga, de tényleg törvényekbe foglalt joga, mondom, hogy a nemzetnek ez a joga érvényesíthessék is.

Engedelmet kérek, hogy itt a fuzióra is kiterjeszkezhessen. (Halljuk! Halljuk!) Ha már egyszer felszólalok, akkor az egész helyzetről hü képet akarok a magam felfogása szerint festeni. (Halljuk! Halljuk!) Tehát a fuzióról beszélnek és a fuzióban mit követelnek? Azok, akik erre dolgoznak, azt követelik a függetlenségi párttól, hogy minden eddig hirdett politikai hivatallását, programját sutba dobja és vonuljon be a nagy többség a kisebbségbe.

Ha itt fuzióról beszélnek a 67-es urak, akkor ezt másképp értelmezni nem lehet s meggyőződésem szerint a függetlenségi párt se hajlandó másképp fuzionálni, mint úgy, hogy tessék olyan programot megállapítani, amelyben a függetlenségi párt programja domináljon s akkor ezen függetlenségi program alapján tessék fuzionálni. (Zajos helyeslés és taps.)

A bankkérdés.

Hát tisztelt uraim, hogy miért olyan nevezetes a bankkérdés, azt hiszem, felesleges is megmagyarázni. (Halljuk! Halljuk!) De mégis röviden jelezni kívánom, hogy a bankkérdés főleg azért bír ma nagy fontossággal, mert az első lépés a gazdasági különválásra s ezer szerencsénk, hogy a két terminus nem esik össze, hogy a bankkérdést előbb megoldhatjuk, mielőtt a külön vámterület kérdését kellene megoldanunk, mert tekintve az ellenséges áramlatokat, amelyekkel a gazdasági önállóságért vívott harcunkban nemcsak Ausztriában, de Magyarországon is találkozunk, nagy küzdelemmel jár már magának a nemzeti banknak a fölléltatása is. Hiszen arról meg lehetünk győződve, hogy azok, akik ellenzik ma az önálló nemzeti bankot, azok ellenezni fogják a vámterület elkülönítését is.

Ha mi most vereséget szenvedünk, akkor

nem a bankkérdés szenvedett vereséget, de vereséget szenvedett gazdasági különválásunk egész kérdése.

Tisztelt barátaim, máris hosszú időre vettem igénybe türelmüket. (Halljuk! Halljuk!) Összegeztem tehát mindazt, amit elmondtam. Meg vagyok győződve és ismételve is hangoztatom. Meg csak erős kitarás kell és győzelmünk bizonyos. (Elénk éljenzés és taps.) Létesülni fog a bank 1911 január 1-én és az önálló vámterület 1917 január 1-én. Akkor azok a tornyosuló felhők igenis el fognak vonulni. S ha mi egymással karöltve, kitaróan fogunk küzdeni s ha bár az egész országot nem bírjuk is egy kalap alá hozni, de a nagy többség helyt áll gazdasági önállóságunk mellett, akkor a korona aggályai is eloszlanak. (Elénk helyeslés és taps.) De bocsánatot kérek, attól még sem tételezhelem föl a további küzdelmet, hogy csozlattjuk-e a korona aggályait. Mert nekünk még abban az esetben is küzdenünk kell gazdasági önállóságunkért, ha ezeket az aggodalmakat nem tudjuk csozlalni. (Zajos helyeslés és taps.) Meg kell mutatnunk, hogy nem vagyunk térdet, fejet hajtó, meghunyászkodó parlament. (Zajos helyeslés és taps.)

Hiszen, ha oly könnyen megijedünk, akkor Magyarország soha semmit se kap, mert mindig akadnak olyanok, akik a nemzeti haladás útjába állanak s odaállanak melénk is, hogy ha nem engedtek, hát jön Kristóffy, a darabont-kormány, az abszolutizmus. Ez a parlamentarizmus teljes kijátszása volna. (Zajos helyeslés.) A parlamentarizmus első követelménye, hogy a népakarat érvényesüljön. (Zajos helyeslés és taps.) Igaz, a király feloszlathatja a képviselőházat, de ha egy-két választás után mindig ugyanazon a nyomon halad a nemzet, akkor nincs az a korona, amely ne szentesítse a nemzet akaratát. (Elénk helyeslés és taps.) A korona akaratát csak akkor veszedelmes, ha meghunyászkodó, lágy emberekkel áll szemben. Ha az első szóra föladják a küzdelmet és a fejüket odahajítják az igába.

Látom, hogy igen tisztelt barátaim mindannyian épp úgy gondolkoznak, mint én. Nagy küzdelmeink lesznek s az a lelkes hangulat, amelynek ebben a tisztá, erős függetlenségi városban és kerületben tanuja voltam s azok a szavak, amelyeket elmondtam, megacéloznak, megerősítenek, hogy ebben a küzdelemben egy tápotdat se fágítsak, amint eddig se fágítottam. (Zajos éljenzés és taps.) Adja az Eg hatalmas ura, hogy ennek a sokat szenvedett hazának sok ilyen kipróbált függetlenségi párti tagjai legyenek. Isten éltesse mindnyájukat. (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.)

Az éljenzés lecsillapulta után még **Holló Lajos** szólott röviden, aki a következőket mondta:

— Én csak egynéhány szót akarok ezután a nagyszabású és bizonyára az egész országra kiható nyilatkozat után mondani. Ez a néhány szó pedig nem vonatkozik másra, mint hogy őszinte köszönetet mondok **Justh Gyulának** szíves látogatásáért. De a legnagyobb köszönet azért illeti **Justh Gyulát**, mert az ő magas állásával, az ő nagy tehetséggel, az ő bámulatos akaraterejével az ország eme nagy ügyének zászlaját kezébe vette. Az ország hálája ezért **Justh Gyula** iránt meg nem szűnik. Ha sikerül ezt a nagy célunkat, ezt a nagy jogunkat elérnünk, ebben ország-lánrésze lesz **Justh Gyulának**. (Szünni nem akaró lelkes éljenzés.) Isten hozta közénk.

A választók ezután hosszasan tüntettek **Justh Gyula**, **Holló Lajos** és a kíséretükben volt képviselők mellett, azután az üdvözlés véget ért. A társaság a szállóból **Holló Lajos** hirtokára ment, ahol kedélyes társasvacsora volt.

Budapest, augusztus 25.

Gróf Aehrenthal. A hivatalos lap mai száma közli az **Aehrenthal** Lexa báró külügyminiszter kiténtetéséről szóló királyi kéziratot, amely így hangzik:

Kedves báró **Aehrenthal**! Nekem és a monarchiának tett kitünő szolgálatait tartós elismerésképpen és különös hajlandóságom jeléül Önt osztrák grófi rangra emelem a díjak elengedésével.

Kelt **Bad-Ischlben**, 1909. évi augusztus 17-én.
Ferencz József, s. k.

A kataszteri klíngatások. Tudvalevő dolog, hogy az új földadótörvény a katasztert két irányban rendeli klíngatítani. Egyrészt gondoskodik arról, hogy az időközben beállott nagymérvű állandó művelési ágváltozások keresztülvettessenek, másrészt elrendeli, hogy az eredetileg tévevesen történt osztályozások és időközben fölmerült nagy aránytalanságok új osztályba való sorozással, esetleg új tiszta-jövedelmi fokozatokkal megszüntetessenek. Hírt adtunk már arról, hogy

az új földadótörvény végrehajtása iránt a munkálatok a pénzügyminisztériumban már előrehaladt állapotban vannak. Az állandó művelési ágváltozások keresztülvételén — melynek még ebben az évben kell megtörténnie — országszerle serényen dolgoznak az erre hivatott közegek és ez a művelet az év végéig felétlenül be is lesz fejezve mindenütt. A számadatokból illetékes helyen arra a következtetésre jutottak, hogy a mi földadókataszterünkben mégsem olyan égbekiáltók az aránytalanságok, mint amilyeneknek azokat a képviselőházi tárgyalások alkalmával egyes szónokok és a sajtó némely organumai kiszínezték. Ezzel a fel-fogással egyes lapok szembehelyezkednek és azt, hogy klíngatási javaslatok aránylag kevés községből érkeztek be, annak tulajdonítják, hogy a birtokosok a klíngatásra vonatkozó javaslati jogukról kellek nem lettek felvilágosítva vagy leszavaztatnak stb. A pénzügyminisztériumban ilyen atrocitásokról mit sem tudnak, legalább ily arányu panaszkok egyáltalában nem emeltettek sem a hatóságok, sem a magánosok részéről.

Apponyi nyelvrendelete. A „Lupta“ szerint kormánykörökben nem helyeslik **Apponyi** hittantantási rendeletét. A nevezett lap hozzáteszi, hogy biztos forrásból arról értesült, hogy a rendeletet **Tóth** államtitkár adta ki **Apponyi** tudta nélkül. Ugyanis a rendelet június 24-én kelt, ekkor a kormány lemondásban volt, sőt a helyzet olyan volt, hogy a **Wekerle**-kormány néhány nap mulva végleg távozik. **Apponyi** ekkor már hetek óta nem járt hivatalba, nem törődött a minisztérium ügyeivel és mindenben **Tóth** államtitkár intézkedett. A **Lupta** azt mondja, hogy a rendelet **Apponyi** is meglepte és nagyon kellemetlen helyzetbe hozta a katolikus klérussal szemben, mely éppen nem helyesli a rendelet kiadását.

A magyarság helyzete Horvátországban. A Horvát-Szlavonországokban élő magyarság nemzeti gondozására alakult **Julián-Egyesület** elnöke **gróf, Széchenyi Béla** egy hosszabb jelentésben számol be az egyesület mult évi működéséről. Az érdekes jelentésből kiemeljük a következőket:

A magyarságnak a Dunán és a Dráván való átvándorlása a hetvenes évek elején indult meg, 1880-ban még csak 41.417 magyart számláltak meg a társországok területén. Az 1890. évi népszámlálás már 68.794 magyart tatált. 1900-ban pedig 90.180 magyart írtak össze a horvát népszámlálók. — A folyó évtizedben a magyarság szaporodása még a horvát lelkészek anyakönyvi adatai szerint is rendkívül kedvezően alakult, úgy, hogy a természetes szaporodás betudásával 1907 végén a Horvát-Szlavonországokban élő magyarság 102.844 lelket tett. Pedig a horvát statisztika alapulvételével megállapított e számban az 1900 óta folyt bevándorlás nincs figyelembe véve. Határozottan konstatalható, hogy a szlavoniai magyarság és a németiség évről-évre előre nyomul, gyarapodik, ami természetesen kedvezőtlenül befolyásolja a horvát elem helyzetét. Ma a horvátság Szlavónia lakosságának csak 40 százaléka s így kisebbség, de hatalmát a többi nemzetiséggel szemben ugyancsak érezteti és ezen eljárásának jogosultságát minden kétségen felül állónak tartja. Innen van az, hogy magyar véreink helyzete Szlavóniában igen komoly.

Valójában nincs egész Európában — mondja a jelentés — egyetlen leigázott nép, nincs egyetlen néptörzs, mely olyan szegényletes helyzetben szynlődnék, mint a magyarság a magyar szent korona ama két országában.

A beszámoló azután leírja, milyen nehézségekkel kell megküzdenie, hogy kitűzött céljának eleget tehesen és eredményesen munkálkodhasson. Hogy az egyesület működése mily eredményes volt, azt legjobban bizonyítja, hogy ez évben hét új falusi iskolát létesített, amelylyel most 30 iskolája van, melyekben 4042 tanuló és pedig 2203 fű és 1839 leány nyer oktatást.

De az egyesület nemcsak a tanügy terén működik. Ujabbán feladatát tüzte ki a felvilágosítást, utbaigazítást, tanácsadást, irányítást és támogatást is s ezzel a célzattal az 1909. évben egy naptárt adott ki, amelyet 20.000 példányban teljesen ingyen osztottak szét. A naptár a nemzeti érzés ébresztésén és ápolásán kívül ugyszólván kizárólag gazdasági és társadalmi célokat szolgál. A meddő és áldatlan szocialisztikus törekvésekkel szemben a szövetkezésben rejlő gazdasági erőre is felhívta a figyelmet, amely folytán számos faluban sikerkoronázta mozgalom indult meg hiteli és fogyasztási szövetkezetek alakítására.

Beszámoló. **Bernáth Zoltán** a nagykaposi kerület orsz. képviselője beszámoló beszédet fog mon-

dani a kerület központjában, Nagykaposon. A beszámoló alkalmával a nagykaposi függetlenségi párt állást fog foglalni az önálló bank mellett.

KÜLFÖLD.

Stolypin és a zsidók. **Stolypin** miniszterelnök a kownoi kormányzóságban lévő birtokán fogadta a zsidó lakosság küldöttségét. Azt mondta a deputációnak, hogy a zsidók helyzete csak akkor fog javulni, ha a belügyi kérdésekben megváltoztatják eddigi politikájukat, akkor aztán könnyű lesz a zsidó-kérdést simán megoldani.

A dán képviselőházból. A Folkething ma ismét megkezdte a honvédelmi javaslatok tárgyalását. **Gróf Ledreborg** miniszterelnök bevezetőjében kifejtette, hogy szükséges volt a ház pártjai között a megegyezést létrehozni. A kormány feladata a megegyezést keresztül is vinni. A javaslatok célját két szóval meg lehet magyarázni: Egyrészt **Kopenhága** szárazföldi megerősítése, másodsor pedig **Dánia** neutralitásának igazi védelme, amely az országot képessé tegye arra, hogy loyalsan teljesíthesse a teljes neutralitásban álló kötelességeit a külfölddel szemben az esetben, ha két idegen állam között háborúra kerül a sor, amely a dán vizeken, vagy pedig a dán határ közelében zajlik le.

A krétai bonyodalom. A porta válasza a védőhatalmak kollektív jegyzékére már elkészült és ha a szerdai minisztertanács a választ magáévá teszi, azonnal közölni fogják valamennyi nagyhatalommal és nem egyedül a védőhatalmakkal. A porta ebben a válaszban ki fogja jelenteni, hogy a jövőben **Kréta** szigetéről nem fog közvetlenül tárgyalni **Görögországgal**. De egyuttal közli, hogy a védőhatalmak egyes kijelentéseire vonatkozóan ellenjavaslatokat kell tenni. A nagyvezér tegnap délután megígérte a görög követnek, hogy a görög hajók bojkottját meg fogják szüntetni.

A török minisztertanács jóváhagyta a krétai hatalmak legutóbbi együttes jegyzékére vonatkozó választ, amelyet holnap adnak át a nagykövetnek. A válaszjegyzék tartalmát titokban tartják. Hir szerint különösen a hatalmak jegyzékének azt a pontját kifogásolja, amely szerint **Törökország** gal első sorban a hatalmak elé terjesztendő. A válaszjegyzék felállítja azt az elvet, hogy **Törökország** mint független állam függetlenül hozhatja határozatait. **Görögországhoz** a porta nyomós okok miatt intézett jegyzéket. A minisztertanács foglalkozott a yemeni helyzettel is, mely rosszabbá vált. A felkelők hir szerint **Sebi Ali** **Mechmed** vezetéke alatt megtámadták **Sana** városát és a fegyvertárt légberöptették, mely alkalommal sok katona életét veszette és két ágyú elpusztult. A nagyvezér felhatalmazta a csász. és kir. távirati iroda tudósítóját annak a hirnek megczáfolására, amely szerint addig, míg a csapatok **Jemenbe** érkeznek, **holland és angol** hadihajók segítségét kérte volna.

A patriarchatus lapja megczáfolja azokat a híreket, amelyek szerint a **bolgár** szizma megszüntetésének kérdését felvetették volna.

Harcz a török-bolgár határon. Vasárnap délelőtt három török katona átlépte a **bolgár** határt. A vasut őrizetével megbízott három **bolgár** határőr rálőit a török katonákra, akik közül kettő elesett, egy pedig megsebesült. A sebesült katonának sikerült török területre menekülnie. Dél felé azon a helyen, a hol a halottak fektüdtek, több török katona gyült egybe, viszont a **bolgárok** is segítséget kaptak. **A törökök és bolgárok között valóságos harcz kerekedett, amely estig tartott.** A portán nem tulajdonítanak nagy jelentőséget az esetnek, de nagy izgatottságot okoztak a **bolgár** hadsereg mozgósításáról érkezett hírek, továbbá, hogy **Ausztria és Magyarország** **Romániával** katonai konvencziót kötött.

Az ifju-törökök kongresszusa. Az ifju-török komité Szalonikiben kongresszust tartott, amely több napon át tartott és mintegy 200-an vettek részt benne. A hozott határozatokat szigorúan titkolják

és szeptemberben újabb kongresszust tartanak, amely után *proklamálni fogják az új politikai programot*, amelyet a komité a jövőben a kormányval és a parlamenttel szemben követni fog. Általános a vélemény, hogy ennek a tanácskozásnak köszönhető a krétai kérdés békés megoldása is.

A mexikói zavargások. A washingtoni mexikói követ a „New-York Herald” levelezője előtt a következőket mondotta a mexikói zavargásokról:

— A zavargások a két északi ország kormányzójának: *Reyes* és *Corral* tábornok politikai üzemelés alkalmából az alelnöki, illetve elnöki állásra aspirálnak. Forradalmi tünetek azonban nem észlelhetők, mert a mexikói nép minden rétege azt óhajtja, hogy továbbra is *Porfirio Diaz* legyen az elnök. A Mexikóról terjesztett hírek tulzoltak.

Az új rend a török hadseregben. A katonai fokozatokról és a régi rezsim alatt gyorsan előléptetett tiszték rangjáról szóló törvénynek megfelelően most sok katonatisztet két, három, sőt négy fokkal lefokoztak. *Mahmud Muktar* basa hadosztálytábornok, a konstantinápolyi I. hadtest parancsnoka kilépett a hadsereg kötelékéből, minthogy a revízió következtében elvesztené tábornoki rangját és alezredessé válnék. *Mahmud Muktar* basát szmirnai válnak nevezték ki.

A volt sah Oroszországban. Odesszában sietve készülnek a volt sah elhelyezésére. Kibérelték a város környékén *Falz-Fein* ismert nevű milliomosnak nyaralóját évi 48.000 rubel bérért és Pétervárról a belügyminisztérium több hivatalnokára érkezett Odesszába, hogy a nyaralót *Mohamed Ali* számára berendezze. A volt sahhal Pétervárra jön a volt diktátor, *Bogadar* emir is, aki meg fogja osztani a számkivetést a volt uralkodóval.

A perzsa kormány azt követelte, hogy Oroszország abban az esetben, ha a volt sah intrikálni találja a perzsa alkotmány ellen, vonja meg tőle évjáradékát, de az orosz kormány visszautasította ezt a követelést és kijelentette, hogy éféle fenyegetésre nem hajlandó s ha a perzsa kormány nem áll el követelésétől, szükség esetén erősebb eszközökhöz fog nyulni. *Liakhov* ezredes szerint hazugság az a híresztelés, hogy a fiatal sah menekülni akar, mert a perzsa hercegek, ha még oly fiatalok is, szigorúan köteleességtudók.

Az albán fölkelés. A vizsgálat kiderítette, hogy az albán fölkelésben a legvadabb törzsek és az albán lakosság legalsóbb rétegei vettek részt. Eddig nem sikerült a rendet helyreállítani, ezért az Albániában levő török csapatokat megerősítették. Monasztirból még egy zászlóalj katonaságot küldtek Mitroviczába. Híre jár, hogy az albánok el akarják pusztítani a vasutat, hogy ily módon lehetetlenné tegyék a csapatok szállítását.

Szoroviczból, amely vasut mentén közel fekszik Monasztirhoz, egy zászlóalj katonaságot küldtek Mitroviczába. Szalonikiben intézkedéseket tesznek már, hogy további erősítéseket, ezek között tüzérséget küldjenek Felső-Albániába. Rogovonál véres összefutás fordult elő csapatok és albánok között, amelynek folyamán előbbiek állítólag több ágyut elvesztettek.

Szalonikiből jelentik, hogy hivatalos jelentés szerint *Hakki bej Ipek* parancsnoka és *Dsasser bej mitroviczai* vezérkari főnök az ipeki szandzsákhban levő *Berana* mellett az albánokkal küzdenek, jelentékeny veszteséget szenvednek. A török csapatok eddig négy halottat és négy sebesültet vesztek.

A Rogi hívei. Fezből táviratozzák, hogy Rogi hívei közül kilencven hadifoglyot szállítottak oda vasraverve. A hadifoglyok hátra kötötték Rogi esetét híveinek levágot fejét. Később még százhusz hadifoglyot hurcoltak Fezbe, köztük asszonyokat és gyermekeket is. A foglyokkal embertelentül bánnak.

Az Egyesült-Államok hadserege. *Taft* elnök alaplatannak mondta azt a híresztelést, hogy az Egyesült-Államok effektív hadseregének számát 83.000 főről 80.000 főre akarja redukálni. A spanyol háború óta az Egyesült-Államok hadserege sohasem volt nagyobb 10.000 főnyinél.

Az orvoskongresszus:

Budapest, augusztus 25.

A XVI. nemzetközi orvosi kongresszus alkalmával, mint már említettük, számos fogadtatás lesz. Ezek közül az ismerkedési estélyre minden tag a tagsági jegye alapján a központi irodában átvehető szelvényes könyvben foglalt szelvénye alapján nyer a belépésre jogot. Az elnök vasárnap esti estélyére a kormány delegáltjai hivatalosak külön meghívók útján. A főváros hétfői nagy estélyére minden tag kap meghívót, a keddi hölgy-estélyen csak a családok tagok vesznek részt. Az udvari estélyre a főudvarnagyi hivatal küldi a meghívókat és pedig első sorban a külföldi delegátusoknak s a referenseknek. Az ügyvezető elnökök csütörtöki estélyére saját maguk hívják meg vendégeiket. Végül a kormány nevében gróf *Apponyi* Albert által adandó estélyre körülbelül 400-an lesznek hivatalosak s így első sorban a külföldi delegáltak és referensek kapnak meghívót.

A XVI. nemzetközi orvosi kongresszus alkalmával a belügyminiszter által kiadott három könyv közül kettő már teljesen készen van. Az egyik a kórházakat ismerteti, szerzője dr. *Kerekes* Pál közegészségi felügyelő, a másik az egészségügyi közigazgatást mutatja be, szerzője dr. *Fáy* Aladár közegészségi főfelügyelő. A főváros nagyon szép albumot ad a tagoknak, mely ötven képen bemutatja a székesfőváros középületeit.

A XVI. nemzetközi orvosi kongresszus főtitkársága senkit sem bízott meg fényképek felvételével.

Az orvosi kongresszus tagjai művészi kivitelű és igen szép jelvényt fognak kapni. A domborművű bronzjelvény, amelyet ifj. *Vastagh* György szobrászművész mintázott, egyik oldalán az orvostudomány szimbólikus jelvényeit ábrázolja, a másik oldalán pedig a budai várhegy reliefje a főváros és az ország egyesített czimerével látható.

Dr. *Bárczy* István polgármester átíratott intézett a Nemzeti Múzeum igazgatóságához, amelyben azt kéri, hogy a XVI. nemzetközi orvosi kongresszus tartama alatt az egyes gyűjteményeket a rendestől eltérő időben is tartsák nyitva, hogy a kongresszus tagjai azokat megnézhessek.

Az országos magyar iparművészeti múzeum üllői-uti palotáját az orvos-kongresszus alkalmából augusztus hó 29-től kezdve szeptember hó 5-ig mindennap nyitva tartja reggel 9 órától délután 6 óráig. Ugyanerre való tekintettel az *Országos Ráth György Múzeum* is a kongresszus hetében megtekinthető mindennap délelőtt 10 órától délután 4 óráig.

A nemzetközi orvosi kongresszus tagjai szeptember 4. és 5. napján a Tátra furdőhelyeit és természetét nevezetességeit fogják megtekinteni. A kirándulók szeptember 4-én érkeznek Poprádra s onnan a vadregényes *Virágvolgyön* végigkocsizva, megtekinthetik a dobsinai jégbarlangot és a remek-szép sztraczeni völgyet, ahol Dobsina város részéről *Adriányi* és dr. *Schvirján*, dobsinai orvosok ünnepiesen fogadják és kalauzolják őket. A barlang igazgatósága tiszteletükre jégünnepélyt rögtönöz a barlang nagytermében, cigányzenével. Itt említjük meg, hogy a dobsinai jégbarlang mellett épült új sztraczenai róm. kath. templomot e hó 29-én, vasárnap nagy ünnepségek közt szentelt fel *Párny* szepesi püspök. A templomszentelésen jelen lesz *Ferdinánd* bolgár király egész udvartartásával és *Boris* trónörökösével, továbbá a földesur, *Köburg* Fülöp herceg fiával, *Lipót* herceggel. A fényes ünnepre a sztraczenai völgyben nagyban készülődnek. Dobsina város közönsége és a jégbarlangtelepi nyaralók is nagy számban vesznek részt a templomszentelésen.

A budapesti nemzetközi orvosi kongresszus megnyitásával egyidejűleg tartják meg az orvosi sajtó nemzetközi kongresszusát is. A testület pénteken, e hó 27-én, kezdi meg üléseit a Tudományos Akadémia üléstermében. A két napi időtartamra tervezett tanácskozások programja a következő: 1. Hirdetések ellenőrzése az orvosi la-

pokban. 2. Bojkottálása olyan orvosoknak, akik reklámzikket tesznek közzé a lapokban. 3. Az ingyenes orvosi folyóiratok beszüntetése. 4. Állandó sajtó-bizottság szervezése. 5. Egységes orvosi terminológiának a megállapítása; végül 6. egy központi hivatalnak a felállítása, amely az egyes orvosi lapokban megjelent eredeti dolgozatok összegzését a világnyelveken díjtalanul bocsássa a tudományos világ rendelkezésére. Azonkívül *Dejaze* (Belgium), *William Danson* (Anglia), *Posner* és *Schwalbe* (Németország) fognak felszólalni. Az orvostudományi írók tiszteletére *Lenhossék* egyetemi tanár, a magyar osztály elnöke, pénteken este a Hungária-szállóban vacsorát rendez.

Fodor József szobrának leleplezése, mint már említettük, augusztus hó 29-én, a XVI. nemzetközi orvosi kongresszus megnyitása napján, délután három órakor lesz. A szoborbizottság a nagyszámú idegenekre való tekintettel a főváros legkiválóbb orvosából rendezőseket állított össze, akik vasárnap délután 2 órakor az Országos Közegészségi Egyesület *Eszterházy-u. 14-16. sz.* irodájából együttesen indulnak a *Főherceg Sándor-térre*, hogy a rendőrségtől elzárt utvonalakon az idegen nyelvű vendégeket utbaigazithassák.

Magyarország természetes ásványvizei és forrásterményei cím alatt a XVI. nemzetközi orvoskongresszus megnyitása alkalmából dr. *Dillnberger* Emil tb. megyei főorvos, fővárosi gyakorló orvos szerkesztésében egy ügyesen összeállított, hézagpótló munka jelent meg, mely a hazai ásványvizeket és forrásterményeket könnyen áttekinthető formában ismerteti. A közel száz oldalra terjedő, szakavatott tollal megírt diszmunika bevezető részében a szerző azt az elszomorító tényt állapítja meg, hogy a külföldről évenként nagymennyiségű ásványvíz lesz hazánkba importálva, majd kifejti az ásványvízforgalom nagyarányú föllendítésében s a fokozottabb kivitelben rejlő óriási közgazdasági jelentőséget, végül a nagyközönség pártfogásába ajánlja a magyar gyógyvizeket, egyúttal a gyógyforrás tulajdonosokat felhívja arra, miképpen lehet ásványvizeknek hathatos propagandát csinálni. A díszesen kiállított munka betűrendes sorrendben ismerteti a magyar ásványvizeket, azok vegyi összetételét, felsorolja és kiemeli gyógyhatásukat a különböző megbetegedési esetekben, magában foglalja az orvosi szaktekintélyek véleményét az egyes gyógyvizek hatására és alkalmazásuk, adagolásuk módjára vonatkozólag. Függlékül egy gondosan összeállított jegyzéket találunk, melyben a gyakorlabb előforduló betegségek és az ellenük használatba veendő ásványvizek betűrendes sorrendben egymás mellé állítva foglaltatnak. A díszes kötet, *Erdős* Józsefnek, az országszerte előnyösen ismert Magyar Furdőkalauz vállalat kiadásában 30.000 példányban jelent meg és ingyen minden magyar orvosnak megküldetik, nemkülönben a nagyközönségnek hozzáférhető módon elhelyezett minden nyilvános helyen.

EGYHÁZAK.

— (A budapesti evang. egyházmegye közgyűlése.)

A budapesti evang. egyházmegye *Fabiny* Gyula, ny. min. tan. egyházm. felügyelő és *Kaczián* János esperes elnöklete alatt tegnap tartotta meg közgyűlését a Deák-téri iskolák dísztermében. *Fabiny* felügyelő elnöki megnyitójában a reverzálisok e szomorú korszakában különös éberségre intette az egyház előjáróit és tagjait. Az esperesi évi jelentésben szintén szó volt a reverzálisokról, amelyek sok kárt okoznak az evang. egyháznak, viszont azonban örömdetesnek jelezte az istentiszteletek forgalmas látogatását, az urvacsorával való éies számbeli gyarapodását és a belmissziói munkálkodás buzgó felkarolását. Az egyházmegyei számvevőszék terjesztette ezután elő jelentését, mely kiterjedt az egyházközségek költségvetéseire és vagyoni állapotára is. *Morhács* lelkész az istentiszteletek egyöntetűségéről, *Broschko* lelkész pedig az unióra vonatkozó indítvány tárgyában referált a beérkezett véleményekről. Az előbbi az esperesség elfogadta, az utóbbi felett napirendre tért. A reformáció négy százados ünnepére *Raffay* Sándor ajánlatára mozgalmat indítanak egy országos ev. nőnevelő intézet felállítására és a magyar ev. egyházra vonatkozó okiratokat összegyűjtik.

Munkásváros a főváros határában.

— Séta az állami munkástelepen. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 25.

Ahol a sárga villamoskocsi eléri Kispest határát, egy házakkal szegett hatalmas darab földön lázas munka folyik: szorgalmas kezek ott formálnak testet Wekerle Sándor talán legszébb gondolatának, a munkásvárosnak, amelynek keletkezését az 1908. XXIX-ik törvényzikk biztosítja.

Szédületes, amerikai gyorsasággal szökik ki a földből a nagyarányú munkástelep, amelynek párját keveset lehet majd találni még a legnyugatibb országokban is és amely marandó emléket biztosít egy kormányelnöknek, aki, mint törhetetlen híve a szociális fejlődésnek, melegen fölkarolta egy hatalmas osztálynak, a munkásosztálynak a dolgát.

Kezdeményezésére egy homoksivatagban csaknem ezerháromszáz csinos ház fog fölépülni, ezerháromszáz ház, amelyben négyezer becsületes munkáscsalád fog tiszta és ocsó lakásra találni. Az albérletbe adó házbéruzsorások karmái közül kiszabadulva békességes födelet biztosít ez a telep legelső sorban az állam munkásainak, később mindazoknak, akiknek a telepen hely jut. Hatása érezhető lesz a munkástelep falain kívül is, mert négyezer család ebben a városban olyan számot tevő valami, hogy a hiányát megérzi majd a sok vérszopó lakásuzsorás és bizonyosan megtorpan a lakberek oktalan és kapzsi emelésében. Az állam csak a kötelességét teljesíti, amikor a maga nagy szabályozó erejével ellene veti magát a töke tulkapásainak, mégis föltétlenül elismerés illeti Wekerle Sándort, aki a legnagyobb szeretettel karolta föl ennek a munkástelepnak a létesítését és a ki most is, a munkálatok alatt a legnagyobb érdeklődést tanúsítja minden iránt, ami ezzel a kolosszális tervvel összefügg.

A munkástelep terve.

A nagy munkáslakásínség és a képtelen lakberek csökkentése a kimondott célja annak a munkástelepnak, amelyet a kormány Kispest határában, körülbelül háromszáz katasztrális holdnyi területen akar létesíteni. Az óriási darab földön parancsszóra nagyobb vidéki város fog épülni, ezerháromszáz házzal, hat iskolával, hat kisdudóvával, boltokkal, műhelyekkel, csatornákkal, vízvezetékekkel, villamos vasutakkal. Lesznek földszintes és emeletes házak és lesz minden ház körül apró kert. Az egyszobás lakások árát évi száznolcvan koronában állapították meg. A kétszobás lakásért kétszázhusz korona, a háromszobásért háromszáznegyven korona jár egy esztendőre, ami, tekintve, hogy a házbéruzsorások a város legpiszkosabb, legzsufoltabb helyein csaknem a dupláját követelik ennek a pénznek: valóságos áldás. A telepet majd teljesen körülgűrűzi a városi villamos vasút, amelynek vezetőivel a kormány máris tárgyalásokat folytat olcsó munkásjegyek kibocsátása iránt. A telep önálló vízművet kap, amely a vizet a Csepel-sziget alatt fekvő kavicsrétegből fogja nyerni és amely bőven kielégíti a munkástelep igényeit, amennyiben csaknem százezer embert képes ellátni vízzel, úgy hogy az egy millió nyolcvan négyezer kor. költséggel létesítendő vízmű Kispestet is kielégítheti. A vízvezetéken kívül az egész telep csatornahálózatot kap, amelynek a főcsöve a soroksári Dunaágnál szolgál bele a főváros csatornahálózatának fővezető csövébe. A csatornahálózat költsége hatszáznyolcvanezer korona.

A kormány az építési programot három esztendőre osztotta be, de valószínű — s ilyen nagyarányú munkánál másképp nem is lehetséges — hogy a befejezés egy kis halasztást fog szenvedni. Így már az első évre tervbe

vett épületek sem készülhetnek el teljes számmal, mert a hatalmas munkát minden pillanatban olyan előre nem látott akadályok hátráltatják a teljes tempóú fejlődésben, amelyeknek az elhárítása időt és munkát igényel. Mindenesetre elkészül és novemberben lakható lesz hetven munkásház és fölépül egy esztendőben belül újabb háromszáz ház. Az épülő házakban elsősorban az állami gépgyárak, a vasut, a posta, a távirada alkalmazottjai kapnak lakást s csak ezeknek az elhelyezkedése után jelentkezhetnek a nagyobb gyárak és ipartelepek munkásai. Talán fölösleges fölemlíteni, hogy a most tető alá kerülő hetven házból már nincsen kiadó lakás, sőt annyi a túrelmetlen följelentkező, hogy még a jövő esztendőben sem kerülhet a sor a nem állami alkalmazottakra.

A kormány ennek a telepnek a létesítésénél eltért attól, hogy csupa egyforma, színtelen szürke házat rakjon egymás mellé, amint az eddig a már megévő munkástelepek létesítésénél történt. Ebben az esetben nemcsak a célszerűsége, hanem, nagyon helyesen, a külső csínre is súlyt helyeztek, úgy, hogy az új városrész valóságos látványossága lesz a fővárosnak. Harmincz földszintes és tizenhat emeletes háztípusból alakul az új város, amelynek a megtervezésénél az építők arra is ügyeltek, hogy még az egytípusú házak is színben és díszítésben különbözzenek egymástól. A terület beosztása is teljesen elüt a sablontól. A tervre a kormány megbízásából a Magyar Mérnök és Építész-Egylet irt ki pályázatot és ugyancsak ez az egylet irta ki a pályázatokat az egyes házakra is.

Séta a létesítendő telepen.

Kiküldött munkatársunknak ma volt alkalma megtekinteni a nagyban folyó építkezést. A hepe-hupás síkon ezer munkás dolgozik. Az egyik sarokban a kőművesek falakat húznak, a telep közepén ácsok furnak-faragnak, a kubikos munkások utakat készítenek, másfelé csatornákat, vízvezeték csöveket raknak le a földbe. A telepen köröskül-kasul keskeny sín-pár vezet, ezen lovak húzzák az apró vaskocsikat, amelyekben az anyagot szállítják. Hirtelen éles fütty hallatszik és a földhányások közül kirobog egy kis mozdony, amely sok kocsi von maga után. A vonat egy két és fél kilométeres pályán siet a ferencvárosi pályaudvar felé, hogy itt fölvegye és a telep közepén levő központi állomásra szállítsa a fát, meszt, vasat, ahonnan különféle helyekre irányítják az anyagot.

Rékai Frigyes, a földművelésügyi miniszterium kiküldött mérnöke, az építkezés adminisztratív vezetője a legnagyobb készséggel szolgált mindennemű felvilágosítással, sőt *Chotivás-Kerényi* József kulturmérnökben szeretetreméltó kalauzt adott munkatársunk mellé. Kis kétkerekű kocsin jártuk be az egész óriási területet, apróra megtekintve minden folyó munkálatot. Legelőször is megnéztük a már teljesen készen álló két házat, amelyek formája, díszítése és színezése kellemes hatást gyakorol a nézőre. Könnyed, nyájas házikók ez a kettő, amely most az építők irodahelyiségéül szolgál. Építők magyar motívumokból stilizálták ezeket az apró házikókat, amelyeknek kéményeiből nemsokára barátságosan fog fölszállani a füst. Odább százhusz kömves rakja szorgalmasan a homoktéglat és a serény kezek alatt rohamosan nőnek a falak. Néhányon a tetőgerendázat is készen áll, csak cseréppel kell fedni, hogy teljesen befejeződjék az építésük. Átlag öt nap alatt készül el egy háznak a falazata és három nap alatt a tetőzete.

Utunk az ácsstelep mellett vezet el és nemsokára elérjük a kubikosok tanyáját. Csongrádból és Szentendréről jöttek a földmunkások asszonyaikkal, gyerekeikkel és hirtelenében egész falut hevenyésztek a telepen. Apró nádkunyhók előtt pirosfejkendős asszonyok kuporognak és főzik a levest dolgozó embereiknek. A verejtékező férfiak pedig talicskázják a homokot és a mérnökök utasítása szerint csinálják az utakat, ássák a csatornáknak való gödröket. Látszólag csupa össze-visszaság, csupa rendtelenség az egész telep, valójában azonban tervszerűen, pontosan folyik a sok különféle munka, amelyet a laikus persze a nagy területen nem tud áttekinteni.

A síkság kellő közepén, ott, ahol a kis város főtere lesz, faépület emelkedik. Innen indul ki az iparvasút és ide szállítják a szétosztásra váró anyagot. A távolból idelátszik a dolgozó homoktéglagyár, ahol az építkezéshez szükséges homoktéglat állítják elő óriási mennyiségben.

A kis kocsi négy pompás házacska előtt áll meg. Négy teljesen kész, sőt lakott ház, a homoktéglagyár alkalmazottainak lakóhelyei. Kedves, derűs épületek.

Kettő Wekerle Sándor tervei szerint készült, hasonlóan azokhoz, amelyek a miniszterelnök dánosi birtokán vannak. Egyáltalában gyakran haljuk, hogy ez vagy amaz a miniszterelnök kezdeményezésére vagy kívánságára csinálódott, mert Wekerle Sándor annyira érdeklődik a munkásváros iránt, hogy a legapróbb dolgot is megbeszéli az építkezés vezetőivel. Gyakran kintjár a telepen és rendelkezik, tanácsol, javít, mint egy magyar gazda a maga birtokán. Legutóbb egy fakerítést távolított el, mert rontotta az összhátást és a fa helyébe csinos drótkerítést tettetett. Megtekintette a loállásokat és megjegyezte, hogy túlságosan szélesek. — Az én lovaim szűkebb helyeken állnak — szólt mosolyogva kíséreihez — és mégis nagyon jól érzik magukat

Utóljára maradt a homoktéglagyár megtekintése. A gyár, miután leküzdötte a kezdeti nehézségeit és miután apróbb hibák miatt tíz napig szünetelt, most teljes üzemben van. Naponta hatvan, hetven, sőt százezer téglát tud előállítani és a vezető mérnökök azt hiszik, hogy a termelést föl lehet vinni százhatvan-ezer darab tégláig. A gyár a maga nemében egyike a legnagyobbaknak és legtekélyesebbeknek, úgy hogy eddig már több külföldi szakember tekintette meg. A téglá előállítását meglehetősen egyszerű, azért mégis sok figyelmet igényel. A szükséges anyagot ott bányásszák a helyszínén. A homokot kocsikkal vontatják az emeletre, ahol óriási nagy tartályokba szórják. Ugyanide öntik a szükséges hányadrész meszt és az anyag együtt hull le az óriási dobokba, ahol vízzel a meszt oltják és a homokkal jól összekeverik. Miután megtisztították a kövektől és egyéb oda nem való anyagoktól, a keverék egy sajtológépbe hull, amely nagy gyorsasággal téglává préseli. A puha téglá vaskocsikon óriási hengerekbe kerül, amelyeket, ha meglettek — mindegyikbe tízennégy kocsi fér — súlyos vasfödőkkel lezárnak és akkor nagy nyomás mellett kezdődik a szilárdítási eljárás. Az így nyert téglá nagyon tartós és erősebb, mint az égetett téglá.

A telep megtekintése véget ért. Azzal a benyomással távoztunk az építkezés színhelyéről, hogy ott a legüdvösebb munka folyik, olyan tevékenykedés, amely czrek javát szolgálja és amely maradandó emléket állít egy okos kormányfőrtúnak: Wekerle Sándornak.

Mialatt munkatársunk künnjárt és meggyőződött, hogy a telepen serényen folyik a munka, a Magyar Távirati Iroda értesítést adott ki, amely határozott válasz azokra a támadásokra, amelyekben az épülő munkásvárost részisítették. A Magyar Távirati Iroda jelentése így hangzik:

Mialatt a kispesti állami munkástelepen állandóan és zavartalanul folynak a telep létesítésével kapcsolatos nagyarányú előkészítési és építési munkálatok, azalatt egyes sajtóorganumok időről-időre indítatva érzik magukat arra, hogy a kormány ezen bizonyára minden komoly tényező részéről csak méltánylást és támogatást érdemlő szociálpolitikai akcióját időnként megismételt alaptalan híresztelésekkel diszkreditálni megkíséreljék. — Illetékes helyről nyert információ alapján közölhetjük, hogy a kispesti állami munkástelepen a megállapított programnak megfelelőleg zavartalanul épülnek és a kitűzött időre elkészülnek a munkásházak és hogy semmi olyan körülmény fel nem merült, ami a számításnál alapul vett építési költségeket és az ezek alapján megszabandó házbérek megdrágíthatná. Az e fajta tendenciózus hírek legilletékesebb czáfolata egyébként

maga a telepen folyó munka, amelyről és amelynek eredményeiről bármely érdeklődő a helyszínen mindenkor meggyőződést szerezhet.

Gyilkol a pálinka.

Budapest, augusztus 25.

Pilis-Vörösváron olyan nagymérvű alkoholmérgezés történt, amely valóságos megdöbbentéssel az embert. A vörösvári bányamunkások fogyasztási szövetkezete Budapesten rumot vásárolt és azt a munkásoknak eladta. Azok közül, akik ebből a rumból ittak, nyolczan megbetegedtek, heten pedig meghaltak. A megindított vizsgálat pedig a következőket derítette ki a borzalmas esetről:

A budapestvidéki kőszénbányák pilisvörösvári bányatelepén a bányászoknak fogyasztási szövetkezete élelmiszerraktára számára egy budapesti kereskedőtől, Keller Ignációl (Attilakörút 60. szám alatt) olcsó rumot vásárolt. A kereskedő is olcsón, ugynevezett pártiárúként vette a rumot s jóhiszeműen ajánlotta a szövetkezetnek. A rumos hordót augusztus 18-án csapolták meg s a munkások azon, meg a következő napokon már vásároltak is belőle. Augusztus 20-án a budapesti kereskedő távirattal értesítette a fogyasztási szövetkezetet, hogy valahogy el ne adják a nála vett rumot, mert arról a pénzügyőrség vizsgálata kiderítette, hogy meg van mérgezve. A híradás azonban már későn érkezett; a rumból sokan vettek, sokan betegek lettek és a betegek közül már akkor többen meg is haltak. Eddig összesen hét ember pusztult el a mérges pálinkától, köztük két kis gyermek is.

A pilisvörösvári bányászok sok szeszt fogyasztanak. Amikor a bányász leszáll a föld alá, ahol tizenkét óráig töri a szén, magával viszi egyliteres pálinkás üvegét, amely tele van s mire kikerül a föld alól, az üvege is rendszeren üres! A rengeteg munkás között alig harmincz-negyven van olyan, aki nem fogyaszt pálinkát munkaközben. Az iszákos ember a családjától sem sajnálja az italt s kisgyermekének is ad belőle, ha valami baja van.

A pilisvörösvári csendőrség már augusztus 20-án jelentést tett a pestvidéki királyi ügyészségnek arról, hogy Pilisvörösváron a mérges pálinkától négy ember meghalt. Augusztus 21-én az ügyész indítványára Aczél Nándor dr. pestvidéki középponti vizsgálóbíró Reisman Rezső dr. jegyzővel és Andreánszky Jenő dr. királyi törvényszéki orvossal kiszállt Pilisvörösváron és megindította a vizsgálatot. Még aznap telefonon meghagyta a vizsgálóbíró a budapesti rendőrségnek, hogy a budapesti kereskedő rumkészletét vegye bünyűgyi zárlat alá. A négy halottat fölbontozták és a boncoló orvosok a mérgezést megállapították. A belső részeket ennélfogva vegyi megvizsgálás végett elcsomagolják.

Még a boncolás alatt értesült a vizsgálóbíró, hogy a mérges pálinkának újabb három halottja van. Ezért a vizsgálóbíró ezeknek a boncolását is elrendelte. Augusztus 22-én ismét kiszállt a bíróság és így mind a hét halottat felboncolták. A boncolást a törvényszéki orvos Lux József dr. körorvossal végezte. A mérgezett pálinkától elpusztult emberek a következők: *Fakli Irén* tizenöt hónapos, *Fakli Anna* hat éves, bányász leányai, *Svantner József* 37 éves bányamunkás és a felesége *Svantner Józsefné* harminczöt éves, *Steanovics Péter* 35 éves bányász, *Schneider Károly* 42 éves bányász, *Ohn Koszta* 52 éves bányász. A boncolt emberek belső részét leforrasztott bádóg dobozokban külön kocsi hozta be a pestvidéki ügyészségre, ahonnan tegnap Aczél vizsgálóbíró átküldötte *Felletár Emil* dr. országos fővegyésznek.

Az EGYETÉRTÉS

Szerkesztősége és kiadóhivatala
VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.
A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A kassai pokolgép.

— Saját tudósítónktól. —

A kassai pokolgép-merénylet ügyében egyelőre semmi pozitív eredmény nincs. A rendőrség kutatja a tettest Budapesten és Kassán is és körözvényt küldött szét mindenfelé. A rendőri kutatás egyelőre azt a hordárt nyomozza, aki a csomagot föladta, de nem jutottak még a nyomára.

A vizsgálat teljesen a homályban tapogatózik. A budapesti postán kapott fölvilágosítás jóformán az egyetlen nyom, amelyen el lehet indulni. A csomagot egy hordár adta föl, negyven-negyvenöt éves ember, rövidre nyirt szakállal. A hordárért tüvé tették a fővárost, de nem találtak rá, ami nem csoda, mert hiszen a postán kapott személyleírás fölöttébb hiányos.

A pokolgép küldője a szállítólevélre piros címeres pecsétet nyomott és földadó gyanánt a Bachruch ékszerész-czégét tüntette föl. Eppen így oda írhatta volna akármelyik ékszerész vagy másféle kereskedő nevét. A detektívek mégis faggatták a czég alkalmazottait. Nagyon természetes, hogy mit sem tudnak a csomagról. Ha látnák, talán meg tudnák mondani, hogy a gonosztevő, aki a pokolgépet küldötte, vajjon csakugyan egy olyan dobozt lopott-e el, mint aminőt a czég használ a csomagolásnál.

Maga a pokolgép egészen új rendszerű és technikailag igen elmés szerkezet. A láda fenekén vastagfalu parfümös üveg volt. Ebbe horgany és sárgarézkeverékből készült tölcser nyult be. A tölcserben dinamitpor és az üvegben nitroglicerin volt. A tölcserből vékony, hosszú ércnyulvány húzódott ki és összekötésben állott a láda lakójával, úgy, hogy midőn a százados kinyitotta a ládát, az ércnyulvány megfeszült és a tölcserben horzsolást idézett elő. E horzsolás okozta a robbanást. Az egész mű igen precíz és készítője képzett vegyész vagy mechanikus, aki már többször alkotott hasonlót.

A budapesti rendőrség úgy vélekedik, hogy könnyebben jutna a sötét titok nyitjára, ha a pokolgépet alaposan megvizsgálhatná. Ez az ördögi masina azonban Kassán van, ott vizsgálják a katonai szakértők s összeállítva adják vissza az ottani rendőrségnek. Egyelőre itt Budapesten csak a doboz és a csomagolás pontos leírását ismerik, amely benne foglaltatik a főkapitányúrnak ma kiadott következő körözvényében:

E hó 24-én Kassára Mátyássy Zoltán honvédhadbiztos címére egy 30—35 centiméter hosszú és széles és 20 centiméter magas fehér papírba csomagolt, szürke spárgával átkötött s lepecsételt postacsomag érkezett, melyen Bachruch L. ékszerész volt földadónak felüntetve, tartalma kétszáz korona értékű ezüst és üvegnek volt jelezve. A szállítólevélen piros címeres pecsét volt. Ez a csomag felbontásakor fölrobbant s Mátyássy Zoltánt súlyosan megsértette. Az ügy a főkapitányságnál nyomozás tárgyát képezi. Meg van állapítva, hogy az említett csomag, mely faldíkat tartalmazott, Budapesten a főpostán lett föladva folyó hó 23-án délután 4—5 óra között, s nem Bachruch L. czég, hanem a czég neve alatt ismeretlen tettes küldte postára, ki valószínűleg mit sem sejtő hordárt vagy napszámot fogadott föl, hogy a csomagot postára vigye. Ez uton hívjuk föl az illetőt, aki a csomagot postára vitte, jelentkezék a főkapitányságon II. em. 119. ajtó alatt, hogy a csomag eredetére nézve általa ismert adatokat előadja. A nyomra vezető ötven korona jutalomban részesül.

Ezt a körözvényt szétküldik mindenfelé, átadják az összes hordároknak is, hátha így sikerül megtudni valamit. A detektívek sorra járják az összes műszerészeket és minden olyan helyen vizsgálódnak, ahol — föltevés szerint — valami olyan munkás, szerelő vagy mechanikus akadhat, aki ért ilyen pokolgép készítéséhez. A rendőrség véleménye egyébként az, hogy csupán személyes boszúról lehet szó.

Mátyássy százados, mint Kassáról nekünk jelentik, egyáltalán nem tett olyan vallomást, ami valamiképpen utbaigazítással szolgálhatna. Azt mondja a százados, hogy ő el sem tudja gondolni, hogy ki törhetett az ő életére. Neki, úgy mond, nincs ellensége s nem ártott soha senki-

nek. A százados a katonai kórházban fekszik. Előreláthatólag két-három hét múlva felgyógyul, de arczán alighanem örökre nyomot hagy az explodált puskapor.

Kassáról táviratozzák éjjel: Mátyássy százados állapota ma jobbra fordult. A katonai körök minden felvilágosítást megfogadnak. A nyomozást Kassán Cselényi rendőrkapitány végzi. Eddig még semmi újabbat ebben a rejtélyes bűnygyben nem udnak.

A halmi-i vasuti szerencsétlenség.

Budapest, augusztus 25.

A halmi vasuti katasztrófa három áldozata még a szatmári kórházba fekszik. Egyikük, *Kovács Sándor* vonatvezető, akiről a szerencsétlenség után az a hamis hír terjedt el, hogy meghalt. A vonatvezető, aki az 1714. számú tehervonattal rohant a katasztrófába, még életben van, bár állapota nagyon aggasztó. Súlyos sebei úszkösödésbe mentek át s az orvosok lemondtak életéről.

A véres katasztrófa a mozdonyok fehér jelzőlámpája miatt történt. Ezelőtt vörös lámpa volt a gőzgépeken s mint a szerencsétlenül járt vonatvezető mondja, ha most is vörös színű a lámpás, nem történt volna karambol vagy legalább is mérsékelni lehetett volna a pusztító erejét.

Kovács Sándor, az 1714. számú tehervonattal vezetője, a szatmári kórházban fekszik rettenetes sebeivel. Felesége és négy gyermeke szorongó szívvel állja körül ágyát. Kovács a következőket mondta el egy újságírónak a katasztrófáról:

— Én hétfőn éjjel a Halmiból Mikola felé haladó 1714. számú tehervonaton mentem. A szerkocsin ültem mint vonatvezető. Amint a Tur folyó hídjához értünk, három vészfütyöt hallottam. A vonat teljes sebességgel robogott. Tudtam, hogy baj van. A fékezőknek jelt adtam a lámpással, hogy fékezzenek, de már későn volt. Az összeütközés megtörtént s én a sínek közé estem. Esméletemet nem vesztettem el, mert hallottam *Barazsu Lajos* fékező rémes segélykiáltásait. Nem tudtam megmozdulni, nem segíthettem rajta. A kiáltásból nyöszörgés lett, azután elhallgatott. Meghalt a szerencsétlen. Az összeütközés főoka az, hogy új intézkedés folytán nem vörös, hanem fehér lámpás van a mozdony elején. Ha vörös a lámpa, már messziről láttam volna s talán nem történik katasztrófa, de az összeütközés semmiesetre se lett volna olyan heves. A fehér lámpa fényét könnyen összetéveszti az ember az órházak lámpáival.

Tegnap még úgy volt, hogy Kovács Sándort meg lehet menteni. Mára azonban válságos fordulat állt be; sebei úszkösödni kezdtek és orvosai reménytelennek tartják állapotát. Demeter Sámuel fékezőt és Kiss Béla fűtőt ápolják még a kórházban. Mindketten súlyos sérüléseket szenvedtek. A többi sebesültet hazaszállították.

A debreczeni üzletvezetőség vizsgáló bizottsága még Mikolán van. A vizsgálat eredményéből egyelőre csak annyit lehet tudni, hogy *Óláh József* váltóőrt és *Dobos Gábor* pályáőrt fölfüggesztették. A váltóőrt azért, mert kiderült, hogy tudomása se volt a katasztrófáról; mikor a vonat az órház közelében voltak, mélyen aludt. A pályáőrnek az a büne, hogy bár Halmiból jelzést kapott, a mikolai tehervonatot még se intette le. Ma délelőtti *Ormay Lajos* szatmári vizsgálóbíró a kórházban kihallgatta a sebesülteket. Valószínűleg még több fölfüggesztés történik.

Barazsu Lajos fékező az összeütközés pillanatában szörnyethalt. Holttestét tegnap boncolták fel és megállapították, hogy halálát koponyarepedés okozta. A szerencsétlent ma délután négy órakeremétek óriási részvétellel. A szatmári állomás tisztikara testületileg jelent meg, a királyházai állomás küldöttséggel képviseltette magát. Az összeroncsolt kocsikat nehéz munka után tegnap eltávolították. Délután már akadálytalanul közlekedhettek a vonatok. Az egyik mozdonyt bevitték a szatmári állomásra. Mint egy halálra sebezett, leterített óriás: bezuott homlokkal, kettéropant derékkal hever a hatalmas gép. Tetején a szerkocsi roncsai. A kárt még csak ezután fogják megállapítani.

A levegő harcosai,

— A reimsi pályán. —

A reimsi repülőverseny mai napján sok olyan dolgot mutatott be az aviatika, amelyet az eddigi napokon nem lehetett látni. Blériot legyőzte Curiiss-t, aki tegnap még tartotta a gyorsasági rekordot. A többi versenyző is érdekes dolgokat produkált és a repülőgépek szédületes fejlődéséről tett bizonyosságot.

Fallières elnök és felesége, Briand és Millebrand miniszterek és Brun tábornok kíséretében, tegnap délután megjelentek a betheny-i mezőn, ahol óriási közönség volt jelen, hogy tanuja legyen a nagyszerű levegő-sportbeli produkcióknak. A közönség meleg ovációkban részesítette az elnököket.

Az idő szép volt, de a szél a tíz óra felé olyan erővel tört ki, hogy egyetlen aeroplan sem szállhatott fel. Délután 3 órakor fenyegető felhők gyülekeztek s ezideig még egyetlen felszállás sem történt. A tömeg azonban híven kitarított, mert remélte, hogy a szél később alább fog hagyni. Várakozásában nem csalódott. Már vége felé járt a reimsi sportünnep harmadik napja, amely úgy látszott, már eredménytelenül fog végződni, amikor úgy öt óra felé a szél kissé lecsendesedett s a közönség igen figyelemreméltó produkciókban gyönyörködhetett. Amint alább hagyott a szél, a repülőgépeket előhozták a csarnokból és öt óra tizenöt perczkor felszállott a bip-lánján *Bunau-Varilla*. A szél ide-oda vetette a gépet, amely 100 méternyi utat tett, azután leszállott, majd újra felemelkedett és tíz méternyi átlagos magasságban két kilométernyi utat tett meg. Öt óra 30 perczkor *Paulhan* szállott fel, a szél azonban megakadályozta, hogy előző napi produkcióját tulszárnyalja. Ezuttal 30 km.-nyi utat 38 percz 12 és háromötöd másodperc alatt tett meg. A leszállás tíz méter magasból éppen a köz-társasági elnök tribünje előtt történt.

Latham is felszállott, de tíz kilométernyi út megtevése után hirtelen le kellett szállania és e közben monoplánjának előrésszel olyan erővel sűrülte a földet, hogy gépe belefuródott abba.

A legnagyobb diadalt azonban a tegnapi napnak egészen a végén *Bleriot* aratta, akinek sikerült a gyorsasági rekordot, melyet előző nap az amerikai *Curtiss* elragadott tőle, újra visszahódította. Bleriot tíz kilométernyi utat 8 percz 4 és kétötöd másodperc alatt tett meg, dacára az erős szélnek, mely másodpercenként 9—10 méter sebességű volt, de hat méternél egy pillanatig sem kevesebb. Bleriot rekordja 74 km. 378 méter óránkénti sebességnek felel meg.

Fallières elnök esti negyed hét órakor távozott az aerodromból és nyomban visszautazott Párisba.

Mint jelentik, a Zeppelin III. ballon ma délután próbateljesítést tett és 2 1/2 órás sikerült gyakorlatozás után baj nélkül szállott vissza az uszócsarnokba. A Zeppelin újításai, a propellerek új módszerű indító készülékei fényesen beváltak.

Paulhan a champagne nagy díjért való versenyben 3 óra 35 perczig *Voisin* biplanján 131 km.-t tett meg 2 óra 43 percz és 24 1/4 másodperc alatt s ezzel világrekordot ért el.

TÁVIRATOK.

Az orosz kölcson.

Frankfurt, augusztus 25. (Saját tudósítónktól.) Pétervárot a leghatározottabban megczafolják az új orosz kölcsonról elterjedt híreket, mert Oroszország sem ebben az évben, sem 1910-ben nem akar kölcson felvenni.

A Denver and Rio Grande-vasut.

Berlin, augusztus 25. (Saját tudósítónktól.) A Deutsche Banknál szeptember 2-ára a Denver and Rio Grande-vasut 5 százalékos bondjait 5 millió dollár összegben jegyzésre fogják bocsájtani 97.75 árfolyamon.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék záratai.

New-York.		aug. 25.	aug. 24.	aug. 23.
Buza	locobuza	110 1/8	110	110 1/2
	juliusra	—	—	—
	szeptemberre	107 1/8	107	107 1/4
	decemberre	102 1/8	102 7/8	102 7/8
	májusra	103 7/8	—	—
Tengeri	juliusra	—	—	—
	szeptemberre	75	75 1/8	74 3/8
	decemberre	66	66 3/4	66
Chicago.				
Buza	szeptemberre	97 3/8	97 3/8	98 1/8
	decemberre	94 1/8	94 1/8	94 3/8
Tengeri	szeptemberre	65 1/2	66 1/2	65 7/8

New-York aug. 25. Gyapot Newyorkban helyben 12.85 (12.75 tegnap), gyapot szept. 12.86 (12.29), gyapot novemberre 12.35 (12.26), gyapot Neworleansban helyben 12 3/8 (12 1/4), petroleum Stand white Newyorkban 8.25 (8.26), petroleum Stand white Filadelfiában 8.20 (8.20), petroleum Refined in Cases 10.65 (10.65), petroleum Credit Blancs at Oil City 1.58 (1.58), zsir Western steam 12.55 (12.60), Zsir Rohe és Brothers 13.00 (12.85).

Chicago, aug. 25. (Zárlat.) Zsir szept.-re 12.10 tegnap (12.12), zsir októberre 12.05 (12.10), szalonna short clear 12.31 (12.18), scrtéshus szept.-re 22.45 (20.40).

UJDONSÁGOK.

Internátusok.

* * *

Amilyen kicsi a kultúra minálunk, olyan nagy és olyan burjánzó elharapózott a kulturális visszaélések száma és sokfélesége. Különösen pedig a nevelésügy az a terrénuma, ahol se szeri, se száma az orvosolni való betegségeknek. Hogy az ellenőrzés laza és kedvetlen, hogy az arra kijelölt szakközégek nem hivatásnak, hanem szinekurának tekintik az állásukat, az elszomorító sivársággal kiderült a nemrég fölszínre kavart bizonyítványgyártási piszkokkal. Hogy ezeken kívül mi minden salak és szenny van még nevelésügyünk mélysegeiben, azt valamennyien tudjuk, akik ismerjük a fővárosban esztendő óta pusztító magániskolai és internátus-rendszert. Hogy mi minden történik ezekben és ezeknek a környékén, annak talán csak az a nagy tapasztalású apa lehet a tökéletesen tudója, akinek nyolcz vagy tíz gyermeke szedett magába tudományt és kultúrát ezekben a kulturintézményekben. Vagy talán még az se, mert ezen a téren a lehetőségek korlátlanok.

Különösen azokban az internátusokban, amelyek gombamód elszaporodtak és szaporodnak még ma is, és ma már immens veszedelmére egész nevelésügyünknek.

Nem hisszük, hogy van tanügyi, vagy bármilyen más hatóság, amely számon tartaná ezeket a minden ellenőrzésen kívül álló internátusokat. Egyáltalán nem hisszük, hogy azok nagy részéről akár a kultuszminiszternek, akár a belügyminiszternek tudomása volna. Nem hisszük, hogy a minisztereknek csak sejtelmük is lenne róla, hogy a nevelésügy czégre alatt micsoda homályos üzletek virágnak a fővárosban. Távol áll tőlünk az általánosítás. Kétségtelen, hogy van Budapesten nem egy olyan internátus is, amely a legeurópaibb módon megfelelő rendeltetésének; amelynek élén lelkiismeretes tanügyi férfiak állanak, akik a nevelést a szó nemes értelmében élethivatásnak tekintik. Ezek az intézetek azonban nem azok közé a jól jövedelmező üzletek közé tartoznak, amelyekről szólnak. Az internátus-üzlet arról ismerszik meg, hogy egy vagyont költ reklám-eszközökre, de komikusan csekély összeget tanerők fizetésére. Valahány állástalan és kvalifikáció nélkül szűkölködő házi nevelő csak van a fővárosban, az ezekben az internátusokban mind helyet talál ideiglenesen. Azért mondjuk, hogy ideiglenesen, mert az ilyen vállalatok főnöke, az „igazgató ur“ olyan nyomoruságos fringeltelkkel uzsorázza ki a kezébe kerülő „tanár urakat“, hogy azért a bérért még ezek az éhenhaló szerencsétlenek sem maradnak meg állandóan. Az intézet tanári állománya tehát permanens változatossággal szolgál a tudvágyó növendé-

keknek. Hogy ez mennyire hasznára van a tanulmányoknak, az könnyen megérthető.

Hanem azért az intézet igazgatósága állandóan hirdeti, hogy ezerötszáz korona évi internátusi díjért, „modern berendezést, vívő-, torna és játszó-termet, francia, német és angol tanerőket ad, és külön számla nincs.“

Mindezt ezerötszáz koronáért.

Ajánljuk a kultuszminiszter urnak, hogy egy ilyen modern és sokat hirdető internátus-üzletet egyszer megtekintsen. Most volna reá éppen alkalom is. A Gábor-féle intézet, amely eddig szerényen meghúzódott a Nagy János-utcában, most otthont cserél. A gazdája megvásárolta a Munkácsy-utca egyik villáját és a jelentékenyen kibővült intézetet ott helyezi el. Az üzlet jól ment, meg kellett nagyobbítani. Társat is kapott az igazgató ur a vállalathoz; jó, pénzes társat, mert az üzletbe érdemes befektetni. Végre minden gyerek ezerötszáz koronát jelent, amiért alig kell valamit adni. Nézz meg a kultuszminiszter ur azt a Munkácsy-utcai „modern berendezést“, „a torna-, a játszó- és a vívő-termetet.“ „Meg a tanerőket.“ Munkácsy-utca 21. szám alatt láthatók. Ha aztán megnézte őket, akkor képzelje el, hogy az intézet növénydekeit kivétel nélkül az állami intézetek vesztették el.

Hogy milyen testi és lelki nevelésben fognak azok a gyermekek részesülni, arról ne is beszéljünk, de magának az üzletnek a tulntetését talán mégis korlátozni lehetne. És valami ellenőrzés is elkélne, hiszen végre is nevelésügyről, kulturáról van itt szó, vagy mi!

Kérjük tisztelt helybeli és vidéki olvasóinkat, kiknek előfizetése lejárt, hogy az előfizetést minél előbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldése fenakadást szenvedjen.

MAPIREND. Napjár. Csütörtök, augusztus 26. — Róm. kat. és prot.: Zefirin. Görög-orosz: aug. 13. Maxim. — Zsidó: El 9. — A nap két reggel 5 óra 10 perczkor, nyugszik este 6 óra 52 perczkor. — A hold két délután 3 óra 55 perczkor, nyugszik éjjel 12 órakor.

A miniszterelnök fogad délután 4 órakor. A honvédelmi miniszter fogad délelőtt 10 órakor. A pénzügyi államtitkár fogad délbén 12 órakor.

Közigazgatási bejárás a budafoki helyi érdekű vasutnál. — Löverseny délután 3 órakor. — Orgonahangverseny a koronázó-templomban 6 órakor.

A „Magyarok bejövetele“, Feszty Árpád körképe a Városligetben. Nyitva reggel 8-tól este 11-ig. Belépődíj 1 korona. — A Nemzeti Szalon kiállítása. Nyitva 9 órától 6 óráig. Belépődíj 1 korona. — Állandó kiállítás a Könyves Kálmán szalonjában. Belépődíj nincs. — Az Új Művészeti Szalon (Kecskeméti-utca 3.) Nyitva egész nap. Belépő díj nincs. — Az Uránia kiállítása (Rígyó-tér.) Nyitva egész nap. Belépő díj nincs.

Nyitvalevő muzeumok: A Nemzeti Múzeum állattára 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — Az Iparművészeti Múzeum 9—6-ig. — A Földtani Intézet Muzeuma 10—1-ig. — A Széchenyi Múzeum 10—12-ig. — Az Aquincumi Múzeum egész nap. — Az Erzsébet Múzeum 9-től fél 1-ig és 3—4 óráig.

Nyitvalevő könyvtárak: Az Akadémia könyvtára 3—7-ig. — Az Egyetemi Könyvtár 9—12-ig és 3—8-ig. — A Fővárosi Könyvtár 9—12-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára 9—2-ig. — A paedagogiai könyvtár 3—6-ig.

— Személyi hírek. Gróf Zichy Aladár, a király személye körüli miniszter, aki édesatyjának, gróf Zichy Nándor királyi tárnokmesternek meglátogatására egy napig a Semmeringen időzött, ismét visszaérkezett Budapestre. — Dr Popovics Sándor, az Osztrák-Magyar Bank kormányzója, szabadságáról visszatért Bécsbe és átvette a bank ügyeinek vezetését.

— Az amerikai kiküldöttek megérkezése. Az Egyesült Államok részéről a vizsabayozás tanulmányozására Európába küldött bizottság a bécsi hajóval ma este Budapestre érkezett. A küldöttség fogadására a budapesti amerikai főkonzulátus részéről megjelentek Mallet Ferenc viczekonzul, Tömör Mihály és Chassy Leslie konzultusi titkárok, Paul Nash főkonzul és Hajós Sámuel miniszteri osztálytanácsos, a földmivelésügyi minisztérium kiküldötte Pozsonyig a vendégek elé utaztak és velük együtt érkeztek meg. A hajó nagy késéssel jött meg, mert az amerikaiak már utközben figyelmesen vizsgálták a Duna szabályozását és a vele kapcsolatos vízműveket. Hosszabb időt töltöttek Komáromnál, az ottani vizsabayozási műveknél. A vendégek a Hungáriába szálltak és holnap megrtekintik a fővárost.

— **Kohary István hamvai.** A garamszentbenedeki apátság templomában fényes ünnepség keretében ma beszélték a törökök elleni csatában elesett báró Kohary István hamvait. Az ünnepségen jelen volt Ferdinánd bolgár király is. Az új pihenőhelyet Ferdinánd bolgár király, mint Kohary István generális egyenes leszármazottja, építtette. A templom főoltáránál Fischer-Colbrie Ágoston kassai megyés püspök czelebrált Bogisich Mihály esztergomi kanonok, címzetes püspök és több pap segédletével.

A mise alatt Ferdinánd király a szentélyben felállított imaszólamnál imádkozott, mialatt a karzaton az esztergomi érseki bazilika énekkara régi magyar egyházi énekeket adott elő. Mise után Majláth István, Bars megye alispánja mondott hazafias beszédet, kegyelettel emlékeztetve meg az új sirba elhelyezett vitéz hősnek kiváló honfiai érdemeiről és a vármegye nevében köszönetet mondott Ferdinánd királynak azért a nemes elhatározásáért, hogy a vitéz generális hamvai részére új pihenőhelyet emeltetett. Ezután a báró Kohary István hamvait rejtő ládákat a templom hajójában felállított művészi domborművű új sírboltba vitték. Majd a sírboltot Ferdinánd király saját és az esztergomi káptalan pecsétjével zárták le, mely alkalommal Ferdinánd király magyar beszéd kíséretében átadta Bogisich püspöknek, mint az esztergomi káptalan jelenlévő képviselőjének a hamvakat magában foglaló ládát. A sírboltban történt elhelyezés alatt a karzati énekkar a közönséggel együtt a magyar himnusz énekelte, melynek végzetével Ferdinánd király búcsút vett a papságtól és eltávozott a templomból. A beszételeken jelen voltak Simonyi Béla Bars vármegye főispánja, Honfegyed pedig Lits Gyula főispán vezetésével egy küldöttség képviselte.

— **Szilveszter pápa magyar síremléke.** A magyar nemzet történetében nevezetes szerepe van II. Szilveszter római pápának, aki kilencz évszázaddal ezelőtt Szent István apostoli királyunknak a magyar királyi koronát küldte. *Fraknoi* Vilmos püspök, a nagynevű tudós műbarát hat évvel ezelőtt elhatározta, hogy magyar művészrel emléket állítat Szilveszter pápának a római lateráni bazilikában lévő sírja fölé. Az emlékmű készítésével a püspök *Dankó* József szobrászt, az első római nagydíj nyertesét bízta meg, ama pályamű alapján, amelyet a művész a római művészházban készített. Az emlék egy dombormű, amelyen az a jelenet van megörökítve, amint Szilveszter pápa Szent István király részére átadja a királyi koronát Asztrik püspöknek, illetőleg a magyar király követeinek. A lateráni bazilika főhajójában, a Torlonia hercegi család kápolnájával szemben, ahol Szilveszter pápa nyugszik, most helyezték el a karrarai márványból faragott emlékművet, amelynek fölavatása ez év őszén lesz nagyszabású ünnepség keretében. A felavatás ünnep alkalmából a fővárosból nagy zárandoklat indul Rómába. Az ünnepségen képviseltetni fogja magát a magyar püspöki kar és Magyarországnak legfőbb egyházmegyéje. A római magyar emlékmű munkálatai különben annyira előrenaladtak, hogy Szilveszter pápa síremlékét már is megmutatják a lateráni templom látogatóinak.

— **Port Chabrol Amerikában.** Monroe városban, Luzitánia államban — így jelenti ezt egy New-Yorkból érkezett távirat — egy *Thomas Alfréd* nevű szerencsén ember és egy rendőr között, aki a szerencsén le akarta tartóztatni, elkeseredett küzdelem folyt. A szerencsénnek végül sikerült a házába menekülnie, ahol *elsáncolta magát*. A ház előtt több ezer főnyi tömeg sereglett össze, amelyet a szerencsén *fojtonos lövöldözéssel tartott távol*. A szerencsén három embert agyonlőtt és huszonegyet megsebesített. Végre a tömeg fölgyújtotta a házat, amelyben *Thomas a családjával együtt bennégett*.

— **Képviselői immunitás.** Az aradi rendőrség *Pop C.* István és *Suciu János* arad megyei román képviselőket román politikai klubnak engedelem nélkül való megalakításáért elzárásra ítélte. Az ítéletet a miniszter is jóváhagyta. Most azonban kitűnt, hogy az ítéletet nem lehet végrehajtani, mert a rendőrség a képviselőket *elfelejtette* kikérni a képviselőháztól.

— **Vasuti elgázolás.** A Hermina-uti kitérőnél ma a 133. számú tehervonat elütött egy *Dobosi Sándor* nevű embert. Az elgázolt azonnal meghalt. A vizsgálatot megindították.

— **Irodalmi estély.** A Budapesten tartózkodó egyetemi ifjuság és a Kurucz Ifjak Társasága irodalmi estélyt tartott Kossuth Lajos névnapja alkalmával. Az ünnepi beszédet dr. Nagy György képviselő mondta, míg dr. Kalmár Antal az önálló bankról szabad előadást tartott.

— **Türr István iratai.** A „Corriere della Sera“ jelenti: Türr tábornok még életében többször mondogta, hogy az olasz államnak fogja hagyományozni a birtokában levő iratokat, melyek az olasz szabadságharczra vonatkoznak. Türr halála után illetékes helyről lépéseket tettek a tábornok két örökösénél az iratok megszerzésére. Az egyik örökös, Türr Mária Lujza, a tábornok menyje, aki Párisban lakik, nem vonta kétségbe, hogy az elhunytnak szándéka volt ezeket az iratokat az olasz államra hagyományozni, viszont azonban hangsúlyozta, hogy a tábornok a végrendeletében erről egy szóval sem emlékezett meg, minél fogva ezek az iratok kétségtelenül az örökösök tulajdonát képezik. Hozzátette Türr Mária asszony, hogy a magyar kormány ajánlatot tett az iratok és a tábornok többi iratainak megvásárlására. Türr tábornok második örököse, Pisoni asszony, aki Bécsben lakik, Gesternek, a végrendelet végrehajtójának útján a maga részére életjáradékot kért az olasz államtól arra az esetre, ha ő az iratokat az olasz államnak átengedi.

— **Újabb földrengések.** Megint földrengés riasztotta meg Olaszországban a lakosságot. A katasztrófális földindulás ezuttal Felsőolaszországban történt. Szienából táviratozzák, hogy az elmúlt éjjel egy óra huszonkilencz perczkor igen erős földrengést éreztek, amelyet két másik erős lökés követett. A lakosság a szabadba menekült. Szerencsétlenség nem történt. Buonoventóban több ház beomlott. Egy ember életét veszítette, igen sok ember megsebesült. Monteroniban számos épület megrongálódott. Szan Lorenzo Merseben csaknem valamennyi ház beomlott, vagy erősen megrongálódott. Sok ember megsebesült. A szienai tartomány más nagyobb városaiból szintén érkezett jelentés erős földlökésekről, amelyek azonban emberáldozatot nem követeltek. Piombinóból táviratozzák: Éjjel egy óra huszonöt perczkor erős, hullámos földrengést éreztek, amely öt percz múlva ismétlődött. A lakosság elfutott a házakból.

A sienai prefektus távirati jelentése szerint a földrengés okozta kár kisebb, mint képzelték. Bounconventoba korabinieriket küldöttek sátrakkal. Egy karabinieri-őrnagy és megfelelő számú katonaság San Lonzoban van. Két sebesültet szállítottak a sineai kórházba. A belügyminisztérium főfelügyelőt küldött a földrengés színhelyére. A földlökéseket Firenzében, Perusiában és Grossetóban is érezték, e városokban azonban a földrengés nem okozott kárt.

— **Kifosztott gyorsvonat.** Példátlanul álló gonosztettet követett el egy eddig ismeretlen impostor, az 1001. számú gyorsvonaton, mely tegnap reggel indult el Fiuméből és kilencz óra harminczöt perczkor robogott be Budapesten a keleti pályaudvarra. Amikor a gyorsvonat Sárosdra érkezett egy Budapestről feladott, *Kovács Elemér* főellenőr aláírással ellátott táviratot adtak át az étkezőkocsi személyzetének. A táviratban ez állott:

— *Étkezőkocsi személyzete Szemeshegyi József pinczérral együtt hagyja el a vonatot. Szembejövő fiumei gyorsal utazzanak vissza Fiuméba.*

A Fiuméből jövő gyorsvonat Sárosd állomásán bevárja a Fiume felé Budapestről clindult gyorsvonatot. Sárosdon a Waggons Lits alkalmazottainak *egyenruhájában felszállott egy ember*. Felmutatott egy sárgónyt, amely az ő címére érkezett és amelyben utasítást kapott arra nézve, hogy a leszálló alkalmazottaktól az *étkező kocsit minden felszerelésével és a befolyt és elszámolni való pénzzel együtt átvegye*. Az étkezőkocsi személyzete gyanútanul átadott mindent az idegennek, aki tovább utazott és egyik következő állomáson az *étkezőkocsi teljes kifosztása után megszökött*. Az étkezőkocsi személyzete engedelmeskedett a parancsoknak és Fiuméba utazott. Ott derült ki reggel, hogy szélhámosság történt. A szélhámosságban a Hálókocsi Társaság egy *Schöbert József* nevű elbocsájtott alkalmazottjára gyanakszik.

— **A „Columbia“ katasztrófája.** Röviden adtunk már hírt arról, hogy a „Columbia“ nevű argentinai gőzhajó a montevideói kikötő bejáratánál összeütközött a „Schlesien“ nevű német hajóval és elsüllyedt. A katasztrófáról rémes jelentések érkeznek Buenos-Ayresből. Az összeütközés reggel 6 óra felé történt felhőszakadásszerű esőben. A „Columbia“ befutott a kikötőbe, míg a „Schlesien“ indulóban volt kifelé. A Columbiát a másik gőzös *kétfelé vágta*. Az előlő rész rögtön elsüllyedt, a hátsó rész pedig néhány perczig uszott még a tenger színén. Az utasok nagyobb részét a katasztrófa *alvás közben érte*. Óriási kavardás keletkezett. Kis gőzösök azonnal a szerencsétlenség színhelyére siettek, hogy a mentési munkálatokban résztvegyenek, de a viharos tenger megnehezítette a munkát és ez alatt szívzaggató jelenetek játszódtak le. Az utasok közül csak azokat mentették meg, akik az árbócokra menekülhettek. Megmentették továbbá a hajónak majdnem összes legénységét. *Különösen sok asszony és gyermek fullt a vízbe*. A kikötő bejáratát a „Columbia“ hajó roncsai részben elzárják. A „Schlesien“ hajót, mely csak kevésbé rongálódott meg, a hatóságok vizsztatartották. A Columbián 102 utas és 48 főnyi legénység volt. *A vízbe fulltak számát hatvanra becsülik*. Az utasok legnagyobb része kiránduló volt, akik egy montevideói ünnepélyre érkeztek. Amikor a Columbia kapitánya látta a szörnyű veszedelmet, öngyilkosságot akart elkövetni, de megakadályozták.

Egy másik montevideói távirat szerint a Columbia elsüllyedésénél, amely öt percz alatt ment végbe, *csak három asszonyt mentettek meg*. Az „Amelst“ nevű angol cirzkáló legénysége több embert megmentett. A gondos ápolás daczára a megmentettek közül, akik majdnem mindnyájan csak félig voltak felöltözve, *heten*, (ezek között három gyermek) *meghaltak*. *Egy kis gyermeknek sikerült egy másikat megmentenie*. A holttestek kihalászásán erősen dolgoznak.

Londonból a következő részleteket jelentik a Columbia katasztrófájáról: A vizsgálat kiderítette, hogy a szerencsétlenséget a Columbia kapitányának gondatlansága idézte elő, mert a kikötő orkolatában szabályellenes fordulatot tett és nem ügyelt a Schlesien jeladásaira. A Columbia kapitánya kétségbeesésében öngyilkos akart lenni. A kikötő torkolatát a Columbia roncsai majdnem egészen eltorlaszolták. Az uruguayi kormány a Schlesient elkobozta és ötszáz ezer márka biztosítékot követel a kár összegének megállapításáig. Az első jelentések a katasztrófa nagyságáról, amelyek 300 halottat említtettek, túloztak, de a katasztrófa így is borzalmas volt, 108 utas és a hajó 43 főnyi legénysége közül harmincznyolcz ember meghalt. Az áldozatok egytől-egyik argentinaiak és uruguayiak. Sok utas a hajófülkében fuladt meg, mert a víz hirtelen tódult be.

— **Részletek az eperjesi gyilkosságról.** Az eperjesi rablógyilkosság ügyében az eperjesi rendőrkapitányság ma táviratban újabb érdekes részleteket közöl özvegy *Glück* Dávidné ékszerkereskedő nő rablógyilkosáról. A távirat közli, hogy a rablógyilkossággal legujjabban két embert gyanúsítanak, akik augusztus 6-án, délután 5 óra tájban *E. M.-né nyilvános házában* tíz perczig időztek és nagyon izgatottaknak látszóttak. Azután gyalogszerrel Eperjes közelében levő vasuti állomásig mentek, ahol vonatra ültek. Az egyik közép-termetű, 35 év körüli, borotvált, tojásdad arcú, haja szőke, bajusza vereses, lelógó, szeme szürke, magyarul és németül beszélt. *Hentesnek* mondta magát. A másik valamivel magasabb 45 év körüli borotvált, kerek arcú, dus, már szürkülő haju, hasonló, angolosan nyírott bajuszu, magyarul és szepességi dialektusban németül beszél. *Marha-kereskedőnek* mondja magát.

— **Bányászok sztrájkja.** Bialából jelentik: A sierszai és tencyki szénbányában, valamint a krzai ólomművekben bérharcz miatt mind az 1900 munkás sztrájkol. A javorzói bánya 4500 munkása is csatlakozni akar a sztrájkhoz.

— **A gonfi nagy katasztrófa.** Arra a nagy katasztrófára vonatkozólag, mely Genfben történt, ma az alábbi értesítés érkezett: A német főkonzul tegnap a városi elnöknel látogatást tett s a városi gáztelepen történt katasztrófa alkalmából részvételenk adott kifejezést. A katasztrófa áldozatainak temetése holnap délután lesz. A városházán lévő lobogót félárbocra vonták be és gyászlatyolt kötétként rá. Egy életben maradt munkás, aki a katasztrófa pillanatában a csatornában volt, azt mondja, hogy nem messze tőle néhány kömüves dolgozott, akik követ törtek. Azt hiszi, hogy egy ködarab megsértette a gázcsöveket. Valószínűvé teszi ezt az is, hogy néhány pillanattal a katasztrófa előtt átható gázszagot érzett. A kiömlött gázt azután valószínűleg a kömüves szerszáma alól kipatant szikra gyújtotta meg. A város a kár megbecsülésére, valamint a gáztelep ujjaépítése kérdésének eldöntésére szakértőket log meghívni.

— **A tanítók szolgálati pragmatikája.** Az állami tanítók országos egyesületének ma tartott előjárósági közgyűlése a tanítók szolgálati pragmatikájával foglalkozott. A nagygyűlés célja terjesztett javaslatot Bartha Pál főtitkárnak azzal a módosításával fogadták el, hogy addig is, amíg a tanítók kamarája intézménye létesül, a fegyelmi kamarákban a hivatasos bírók mellett legalább ugyanannyi számú tanító vegyen részt. A bizottság az állami tanítók lakókerületét illetőleg elhatározta, hogyha a pénzügyminiszter lakbér iránti kérelmüket most sem teljesítene, úgy 1910. január 1-re a természetbeni lakást fogják kérelmezni.

— **A pittsburgi véres sztrájk.** Pittsburgból érkezett újabb táviratok hírei adják, hogy ott a helyzet annyira komoly, hogy kihirdették az ostromállapotot. A rendőrség az utóbbi huszonnégy óra alatt kíméletlenül járt el a tömeggel szemben. Attól tartanak, hogy az összeütközéseknek igen sok ember lett áldozata. A rendőrök és katonák békés polgárokat is megtámadtak, akiknek semmi közük a sztrájkhoz. Így egy rendőr egy tekintélyes orvost halálosan megsebesített. A közvélemény a farsaság ellen foglal állást, mert kegyetlenül bánt munkásaival. A sztrájkító munkások körében, akiket katonaság őrzi, leirhatatlan az izgatottság. Igen sokan megszöktek a gyártelepről, mert félnek a sztrájkoló munkások boszújától.

Newyorkból jelentik: Pittsburg egyik külvárosában, Mackees-Rocksban két nap óta ki van hirdelve a statárium. A zendülő munkások tegnap a rendőrök szemelátára szedték össze elesett társaik holttesteit. Senkinek sem szabad a Press Stoel Company gyártelepeire közelen. Az utcákon tiltva van minden csoportosulás. Tegnap sok asszony gyülekezett s erre a rendőrség körül fogta és megmozdította az asszonynepet. Az asszonyok revolvért rántottak és lövöldöztek a rendőrökre, akik irgalmatlanul visszonozták a tüzelést. Ma ismétlődött ez a jelenet. Sok asszony ment ki nagy kosarakkal a piacra s a rendőrök megint megmozdították az asszonyokat. Valamennyinél találtak revolvért.

— **A kelengye.** Makai Albert községi jegyző a marosvásárhelyi polgári takarékpénztárnál nagyobb összegű váltót nyújtott be leszámítás végett, amelynek aláírói bonításához kétség nem fér. A takarékpénztár gyanuval élt és a váltót agnoszkáltatta, amelynek során kiderült, hogy a váltó hamis volt. Makait a rendőrség letartóztatta és kihallgatásakor bevallotta a hamisítást, azt adván elő, hogy az összegért a menyasszonyának kelengyét akart vásárolni.

— **A megvadult ló áldozata.** Tegnap délután a Retek-utcában Pils Simon mészáros kocsjába fogott ló megvadult. Fecske Lajos kocsis nem tudta megfékezni a lovat, amely elragadta a kocsit. A kocsis lezuhant a bakról. Barokk Sándor lovasrendőr, aki polgári ruhába volt öltözve, meg akarta állítani a megbokrosodott lovat, az azonban magával hurcolta Barokkot, aki a fején súlyos sérüléseket szenvedett. A rendőrt a mosonyi-utcai rendőr-kórházban ápolják.

— **Életunt lelkes.** Kecskemétről táviratozzák: Nagy Zsigmond szilágyballai negyvenöt éves református lelkes ma hajnalban melibelőtte magát és rögtön meghalt. Azt hiszik, hogy anyagi zavarok kergették a halálba.

— **Bankoprés helyett téglák.** Furfangos család került ma a fővárosi rendőrség kezére. Pénzhamisítás és hamis pénzzel való csalás miatt köze nyolcz esztendei börtönt ült már s most újabb ilyeszerű manipulációk miatt tartóztatják le. Lenz János pancsovai fakereskedő néhány héttel ezelőtt megismerkedett egy elegáns megjelenésű férfiúval, aki Izsák Jakab néven mutatkozott be neki s elmondotta, hogy utazó. Beszélgetés közben Izsák azután elmondotta, hogy Berlinbe készül, ahol egy ismerősével találkozik, aki hamispénz gyártó gépeket készít.

Igen könnyű szerrel meg lehet keresni — mondotta Izsák — egy ilyen géppel, amely teljesen fölismerhetetlen másolatokat készít, évente néhány százezer koronát.

Lenznek ugyan eleinte sehogysen tetszett a dolog, később azonban mégis belement az üzletbe s átadott Izsáknak nyolczszáz koronát abból a célból, hogy a pénzen Berlinben egy bankókészítő masinát vegyen. Izsák el is utazott Berlinbe és megbízójától ismét kicsalt ezerkét száz koronát gépvásárlásra. A gépeket most már valahogyan csakugyan elő kellett teremteni s Izsák a következő furfangal fogott ki Lenzen. Összebeszélte egy V. R. nevű szintén rovvott multu emberrel s megállapodott vele abban, hogy Lenzzel együtt elutaznak. Izsák majd hoz magával egy utitáskát, amelyről azt mondja, hogy abban van a pénzhamisító gép. Amikor azután át akarja majd adni Izsák Lenznek a táskát, lopja el a géppel telt utitáskát és dobja ki a vonat ablakán. Izsák azt is megmondotta az ujonnan szerződött társának, hogy a táskában csak két téglá van. V. R. az új czimbora azonban megjegyezte s bár látszólag belement a dologba, értesítette a rendőrséget. Amikor azután a társaság már elhelyezkedett a Pancsovára induló vonaton, detektívek lepték meg őket s bekísérték a főkapitányságra, ahol Izsákot letartóztatták. Lenz ellen pedig megindították az eljárást.

— **Párbajozó házastársak.** Amerikai hangzik, de azért elég érdekes arra, hogy reprodukáltassék. Chicagóból írják, hogy a párbajok történetében szinte páratlanul áll az a véres kimenetelű küzdelem, amely ott ment végbe egy olasz házaspár között. A férfi, Antonio Spizzini, már hetek óta üldözte feleségét féltékenységgel. Az asszony eleinte nevelte a dolgot, midőn azonban Antonio naponta megismelte vádjait s a házasságot kezdett fűrhetetlenné válni: az erőteljes, jól megtermett asszony különös ajánlatot tett a férjének. Azt ajánlotta ugyanis, hogy az ominózus ügyet döntse el párbaj útján. A férfi elfogadta a különös ajánlatot és a nagy küzdelem időpontját aznap este rézték ki. A házaspár gondosan lefekettket két kis gyermekét, becsukták a hálószoba ajtaját, hogy a gyermekek ne jöhessenek elő a küzdelem zajára, azután bezárták a lakás minden ajtaját és beléptek a függönyökkel elsötétített szalomba. Ugy a férfi, mint a nő revolvért szorongatott a kezében, azonkívül az asztalon két tört helyeztek el. Ezután kezdetét vette a rettenetes harc. Antonio teljes erejével vetette magát az asszonyra, aki elszántan várta a támadást. A szobában levő butorok pár pillanat alatt feldőltek és a nagy zajra figyelmessé lettek a földszinten lakók. Csakhamar megérkezett a rendőrség és betörte a lakás ajtaját. Az asszony a divánon feküdt holtan. Melléből és halántékából patakzott a vér. Két revolvergolyó furdott a testébe s hosszú, mély vágás tátongett a mellén. Antonio a földön feküdt teljesen eszméletlenül. Ot is két revolvergolyó érte. Kezében görcsösen szorongatta a fegyvert. Elteltbenmaradásához nincs semmi remény. A szoba egyik sarkában levelet talált a rendőrség, amely olasz nyelven van írva s melyet egy férfi írt Antonio feleségéhez. A levél írója találatát kért az asszonytól. A levél azonban a férfi kezébe került és ekkor határozták el, hogy párbajt fognak vívni.

— **Az új színházi szezonnak** egyik legfontosabb eseménye zajlott le e héten: az Apolló-színház megkezdte előadásait. A gyönyörűen átalakított nézőteret esténként a legelőkelőbb színházlátogató közönség tölti meg s egész Budapest nem beszél másról, mint az Apolló szenzációs, minden várományt túlszárnyaló új műsoráról. A heti műsor egyik legérdekesebb ujdonsága a „Gyimesi vadvirág” kinematográfikus feldolgozása, melyet a szerző személyes vezetése mellett, a legelső fővárosi művészek alakításáról készítettek. A nézőteret új szellőztető készülékei valósággal szenzáció számba mennek.

— **Titokzatos büntett.** A Szajna mellett eltűnt Szodomában megint titokzatos gyilkosság történt. Páris egyik külvárosában, egy pinczében halva találták Bouremier gyógyszerészt. A holttesten nyoma sem látszott külső sérülésnek, mellette fekiúdt eszméletlen segédje, kinek a szájába földdel teletömött keztyű volt gyömöszölve. Mikor a segédet eszméletre térítették, elmondotta, hogy a gazdája hívására futott le a pinczébe, ahol egy ismeretlen ember ökölcspáccal elkábította. A vizsgálatnak eddig még nem sikerült a titokzatos gyilkosságra világosságot deríteni.

— **Dadogók vizsgálata volt** ma a piaristák főgimnáziumában. A vizsgálaton Mátray János igazgató-helyettes elnököt. A tanulókat Skultéty Lajos tanár tanította a helyes és tiszta beszédre s számuk mintegy huszonegy volt. Az elnökő igazgató meleg szavakkal adott kifejezést elismerésének a tapasztalt kiválóan szép eredmény fölött.

— **Tévesen számozott francia királyok.** Eddig mindenki úgy tudta, hogy XVI-ik Lajos 1793 január 23-án fejezték le Párisban. A Matin című párisi újság legutóbb érkezett számában azonban azzal lepi meg a világot, hogy a nemzetgyűlés tulajdonképpen XIX-ik Lajost, a napkirály unokáját ítélte halálra. Az említett lap ugyanis úgy okoskodik, hogy a Clovis név, ami németül Chlodwig, nem egyéb, mint a Louis (Lajos) németül: Ludvig név régi alakja. Ehhez képest azt a három királyt, akik Clovis néven uralkodtak, a Lajos nevű királyok sorába kell beiktatni, vagyis a Lajos királyokat újra kell számozni. Ezentul tehát Pompadour és Dubarry imádóját nem XV-dik, hanem XVIII-ik Lajos néven kell említeni. Azt a kérdést, vajjon Naundorf Vilmos Károly, potsdami óras, kinek arcvonásai nagyon hasonlítanak a Bourbonokéihoz, s akit a történelem mint ál-Lajost ismer, csakugyan XVII-ik Lajos lett volna, teljesen tisztázták, még pedig az óras-mester hátrányára. Amikor pedig Páris népe XVIII-ik Lajost élte, tulajdonképpen azt kellett volna kiáltani: „Vive Louis XXI!” Így hamisította volna meg a régi írásmód a világtörténelmet.

— **Meghalok, mert szeretek.** Gyulán Páskuj János nevű jómódu kereskedő öngyilkosságot követett el. Az öngyilkos egészen fiatal ember volt, csak néhány héttel ezelőtt nősült. Egy kaszírnot vett feleségül, akivel boldogan élt. Vasárnap délután is együtt sétálgatott vele a népkertben, ahonnan öt óra tájban gyp-utcai lakásukra tértek. Otthon az asszony észrevette, hogy férje valamiben törte a fejét, meg is kérdezte tőle, hogy mi a baja. de feleletet nem kapott. A szerencsétlen ember izgatottan járkált fel és alá háza udvarán, majd szülei lakására ment. Ott rövid ideig tartózkodott, míg felesége ott maradt. Erzékenyen elbucszva hozzátartozóitól, hazament lakására, ahol revolverrel kétszer mellbe lötte magát. A revolverlövésére figyelmesek lettek a házbellek, akik feltörve a zárt ajtót, behatoltak a lakásba, ahol vértócsában, halva találták a kereskedőt. Értesítették a rendőrséget, ahonnan a rendőrbiztos és a városi orvos jelent meg a helyszínen. De már késő volt. Az orvos a beállott halált konstátálta. Az öngyilkos levelet nem hagyott hátra. Egy papírlapra írt csupán néhány szót, amely így szólt:

— **Meghalok, mert nagyon szeretek.** Bocsászatok meg! Ne hagyjatok felbonczolni, temesetek anyám mellé.

Páskuj, ki évekkal ezelőtt Schwimmer Arnold üzletében volt alkalmazva, ügyes, szorgalmas ember volt s így érthető a feltűnés, melyet öngyilkossága keltett.

— **A gyerstorraló áldozata.** Gabriel Róza 38 éves házilcány ma délben a Podmaniczky-utca 30. szám alatti lakásán spiritusz-gyorsforralón élt melegített. Közben valahogyan a gyorsforraló felfordult és a kiömlő szesz meggyújtotta a leány ruháját. Mire segítségére siettek, már súlyos égési sebeket szenvedett egész testén, úgy, hogy a mentők haldokolva vitték a Rókus-kórházba.

— **Házasság.** Jónás Frigyes középiskolai tanár eljegyezte Vadász Margitot, Vadász Lajosnak, a „Hevesmegei Lapok” felelős szerkesztőjének leányát, Gyöngyösön.

— **Nászajándékok,** jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műóras ékszerüzletében, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. l. em. szereshetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Dadogók** vagy bármily beszédhibában szenvedők részére gyógytanfolyamot és siketnémák részére természetes kiejtésre oktató állandó tanfolyamot tart özv. Roboz Józsefné. Az oktatás néhai Roboz József, a kiváló gyogypedagógus, s hánkban a dadogó oktatás megalapítójának kitűnő módszere szerint történik. Vidéki tanulók teljes ellátásban is részesülhetnek s szeretetteljes otthont találnak. A szeptemberben kezdődő tanfolyamra már jelentkezhetni. Értekezni lehet délután 2—4-ig Ferencz-körút 46. szám alatt. (Üllőit sarok.)

— **A Parisiana-mulató megnyitása.** A Parisiana-mulató, amelyet *Friedmann A.* igazgató a nyáron át mesés szépségű *Moulin Rouge*-ra alakított át, szerdán, szeptember 1-én nyílik meg. Az újonnan berendezett gyönyörű márványpalotában az előadások este 11 órakor kezdődnek és éjfél után 1 óráig tartanak; míg 1 óra után, reggel 5 óráig táncmulatság szórakoztatja a közönséget. A megnyitó előadás szeptember 1-én nagy ünnepélyességgel megy végbe. A nagyszabású s igazí világvárosi jellegű mulatóhely műsora számára a világ legelsőrangú attrakcióit szerződtette *Friedmann* igazgató. Nagy áldozatok árán sikerült rövid vendégszerelésre megnyernie *Mabal May Jongol*, a világ leghíresebb kigyótánczosnőjét, aki a kontinens legelső színpadain óriási diadalokat aratott s akiről a külföldi sajtó egyhangulag konstatálja, hogy utolérhetetlen művész a maga nemében. A mulatóhely magyar komikus *Kondor Ernő*, a jeles zeneszerző és kabaréművész lesz, aki teljesen új műsorról kezd meg működését. A hely-
 árkát *Friedmann* igazgató a közönségre való tekintettel mélyen leszállította. A páholyok ára 12 korona s a belépőjegyeké 2 korona. Pénztárnyitás este 10 órakor.

— **Amikor a vén ember féltékeny.** Körmöczbányán megrendítő családi tragédia történt. *Mészár Imre* hetven éves gazda tegnap éjjel konyhakéssel megölte feleségét, a negyvenöt éves *Jeney Zsuzsannát*, azután ugyanazzal a késsel átmetsette a saját torkát. Mind a kettőt reggel a szomszédok halva találták. A véres tettek az volt az oka, hogy az öreg férj féltékeny volt az öreg feleségre.

— **Önmaga ellen vétkezik.** aki a *Beketow*-cirkusz augusztusi műsorát meg nem nézi. Ennyi szenzációs művészi mutatványt egy előadás keretében még soha látni nem lehetett. Az augusztusi műsor utolsó csütörtök délutáni előadása, amikor felnőttek és gyermekek felár mellett nézhetik a mesés produkciókat, e hó 26-án lesz. Fellépnek az összes szerződött erők: a hasbeszélő, az orosz táncosok, a *Rowland* csoport, a világ legkitűnőbb lovasai, a *Gouwaldo* női akrobata csoport, *Pepino*, idomított disznójával, *Bowroff* lovag, a bohócok, a motorkerékpározás a függő gömbben stb.

— **Elveszett kisleány.** A rendőrséget vasárnap óta titokzatos eltűnési eset foglalkoztatja. Egy *Varga Annuska* nevű kis hétéves szabaddai leány még vasárnap látogatába ment keresztanyjához, az *Izabella-tér* 2. száma alatt lakó *Német Károlyné*hez. A kisleány onnan hamarosan eltávozott és azóta teljesen nyoma veszett. Aggódo anyja tüvé tette érte az egész fővárost, de hiába, leánykáját nem bírta megtalálni. A rendőrségen is bejelentették az esetet s most a detektívek kutatják az elveszett kisleányt.

— **Életuntak.** *Koleczkiewicz Tekla* 18 éves varrónő tegnap délután a farkasréti temetőben édesanyja sírján marólugót ivott. Életveszélyes sérülésekkel vitték az új *Szent János-kórházba*.

— **Mostohaanyám rosszul bánt velem** — mondotta, amikor megkérdezték, hogy miért akart meghalni.

Láng András közművessegéd *Ujpesten*, *Rózsa-utca* 6. számú lakásán és **Del Antal** 16 éves tanoncz *Fém-utca* 5. számú lakásán marólugót ivott. Mindkettőt a *Rókus-kórházban* ápolják.

Házalozások. *Dzabay István* szerednyei gör. kat. esperesplébános temetését nagy segédlettel *Jankovich János* munkács egyházmegyei nagyprépost és *Dr. Hadzsaga Bazil* ungi főesperes végezték. A megboldogult esperes 84 évet élt, aranymiséis pap volt, egyházmegyéjében 54 évig működött. Az elhunytat kiterjedt rokonság gyászolja közöttük *Abrányi Kornél*, a miniszterelnöki sajtóiroda főnöke.

Dr. Haller József sopronmegyei árvaszéki ülnök 58 éves korában *Rajeczfürdőn* meghalt.

Friühwirth Adolf, a soproni ev. népiskola huszonhét évig működött tanítója 45 éves korában *Sopronban* meghalt.

Orbán Sámuel 48-as honvéd, a szabadságharc lelkes brjónka, a marosvásárhelyi barak-kórházban 86 éves korában meghalt.

Halkóczy Márton krassovai apátplébános 58 éves korában *Krassován* meghalt.

Ruszka László, a nagybecskereki iparfelügyelőség vezetője 32 éves korában meghalt.

A fővárosnak régi, derék polgára halt meg ma *Budapesten*. *Kunstädter Mór* iparos, több éven át kerületi esküdt és kerületi választmányi tag, aki különösen az Erzsébetváros közelében és jótékonsági mozgalmában veti élénk részt, 70 éves korában meghalt. Az elhunytban, akit fővárosszerte becsülték és tiszteltek, *Kun Ignác*, a bpesti Erzsébetvárosi Bank R. T. igazgatója, *Kunváry Miklós* újságíró és *Kunstädter Andor*, a Leszámítoló Bank főtisztviselője, édesatyjukat gyászolják.

Nemes Rosznag Alajosné, szül. *Blaszajovszky* Matild fő- és székvárosi elemi isk. oszt. tanítóno elhunyt.

× **A kék fényvel való kezelést** dr. *Kaiser* bécsi orvos vezette be az orvosi gyógykezelésbe. Hatása a villamos fény sugarak vegyi tulajdonságán alapszik, mely különböző baktériumoktól a létfeltételt megvonta. Ezért a bőr, a csontok és haj bacilláris megbetegedésénél (bőr farkas, makacs bőrbetegségek, hajhullás, kopaszság, továbbá a csontok és ízületek tuberkulotikus megbetegedéseinél) alkalmazható. Dr. *Kaiser* több esetet közöl, melynél kifejezett tüdővész volt jelen és kék fényre javulás volt elérhető, amennyiben a köpetből a bacillusok eltűntek és a betegek erőbeli állapota gyarapodott. *Budapesten* dr. *Hönig* *Izso* alkalmazza gyógyító intézetében (*Károly-körút* 24.) ezt a kenyelmes és teljesen fájdalomtalan kezelésmódot.

× **Bob** hashajtó a legköltehetőbb, 10 fillér.

× **Podor-léle vivőterem** a *Koronaherczeg-utca* 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivőterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vivásra.

Tanfelügyelőségi „fogalmazók”.

Budapest, augusztus 25.

Az „Egyetértés” e hó 21-iki számában „A tanfelügyelőségi státusz” címmel megjelent közleményre szabadon megtennem az alábbi észrevételeket:

A tanfelügyelőségi „tollnok” helytelen elnevezést illetően, egyetérték teljesen a cikkíróval.

A „tollnok” csakis fogalmazót jelenthet, amint hogy az illetők, többé-kevésbé majdnem mindent ezt a munkakört is végzik. Nem jelenthet másolót, sem csupán expedialót, jóllehet gyakran, különösen kevés személyzetnél, a hivatal érdekében ezekből sem vonhatja ki magát, mert ha így volna, úgy hiszem egy állami tanító sem venné kitüntetésnek az eféle előléptetést. A fizetés dolgát tekintve meg, alig is nevezhető ennek; már egy öt évi működéssel bíró állami tanítónál sem.

Nagyon helyes cikkírónak az az állítása, hogy az új elnevezés ugysem kerülne egy fillérjébe sem az államnak.

Nevezessék a tollnok tanfelügyelőségi fogalmazónak. Ez a legtalálhatóbb cím!

A tanfelügyelőségi „titkár”, bár tagadhatatlanul nagyon jó hangzású, még sem megfelelő, mert önkéntlenül is jóval többet jelent, mint amennyit ér. Mondhatnám soknak tűnik fel a „tanfelügyelő” mellett.

Ami már most a „doktorok”-at illeti, hogy az illetők elhagynák a rosszul dotált tollnoki állást, a tapasztalat éppen ellenkezőt bizonyít.

A legújabbjuktól — nem épen nagyon hosszú idő után — tanfelügyelő lesz, s ez esetben egyetemi végzettségűeknek teljesen megfelelő állásba jutottak. Sőt — kivéve, akik magasabb karriert ambicionálhatnak — belekerültek abba a fizetési osztályba, melynél mint bírák, köztisztviselők, vagy mint tanárok is megállapodtak volna.

Különben a közoktatásügyi kormány a tollnoki állások beszüntetését tervezi, amit megfogott számuk is mutat.

De téves cikkírónak azon véleménye, hogy az esetben, ha a tollnoki állásokat be nem szüntetnék, legalább is polgári iskolai képesítéssel bírók neveztessenek ki segédtanfelügyelővé, mert — ugymond — az elemi iskolai tanítókból lett segédtanfelügyelők, mint iskolalátogatók, a tanítóképzőintézetekben, polgári iskolákban sem felelnek meg, annál kevésbé a közigazgatási bizottságban (?) mint előadók.

Nagyon fonák helyzetbe jut — folytatja cikkíró — az a tanítóképző-intézeti igazgató vagy tanár, mikor egy elemi iskolai tanító bírálja működését és utasításokat ad neki.

Hogy a polgári képesítéssel bíró tanító iskolai képzettsége több, mint az elemi tanítóé, azt mindenki elismeri. S hogy éppen e miatt fonák helyzetbe ne kerüljön tanfelügyelő és igazgató, szakfelügyelők bizáttak meg az utóbbi időben. Mert a fonák helyzet nem csak akkor áll elő, ha a tanfelügyelő tanító, de nagyon gyakran más esetekben is, amikor az iskolát látogató tanfelügyelő doktor juris, vagy akár középiskolai tanár.

Mert amint a polgári iskolai vagy képezdei tanár nem nézi megelégedéssel, ha működését tanító bírálja felül, szerény nézetem szerint, azt hiszem, hogy a jogi, sőt a középiskolai tanári képesítéssel bírók ellenőrzését sem veszi valami szívesen, mert amíg a tanítót joggal keveselheti, a többiben — még a középiskolai tanárt sem véve ki — nem lát szakembert!

Az pedig, hogy a tanítóból lett tanfelügyelő, illetve segédtanfelügyelő, miként állja meg a helyét a közigazgatási bizottságban, sehogysem egyeztethető össze az iskolai képzettséggel.

A közigazgatási bizottságban nem az iskola, hanem az egyén érvényesül.

Már pedig azt bajos volna állítani, hogy az egyetemi képzettséggel bíró, csupán azért, mert egyetemet végzett, a közigazgatási bizottságban jobb előadó. Különösen pedig azt, hogy a polgári iskolai tanító is sokkal alkalmasabb, mint az elemi képesítéssel bíró.

A közigazgatási bizottságban nem éppen ezek határozzák meg a kir. tanfelügyelő helyes és célirányos működését.

Nagyon sokan akadnak, akik szép tehetséggel rendelkeznek s bár főiskolai képzettségük van, bizottságokban való nyilvános működésük éppen nem áll arányban egyéb képességeikkel. Mert, bár tagadhatatlan, hogy a magasabb képzettség, tárgabb ismeretkört nyújt, mégsem minden.

A tanítói oklevéllel bírók is — különösen azok, kik vezetésre éreznek erőt és hivatást — szereshetnek kitaró szorgalommal s munkássággal oly magas társadalmi műveltséget, annyi szakismeretet, hogy bármikor felvehetik a versenyt az egyetemet végzettekkel.

Es végül, a tanfelügyelői hivatalra, melynek ellenőrzési joga tulajdonképpen csak az alsóbb népoktatásra szorítkozik, van-e több jussa bárki-nek is, mint a néptanítónak!?

Mátrai Ferencz Béla
Csik vármegyei kir. tanfelügy. tollnok.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET

(*) **Szamosi Elza** hangversenye. *Szamosi Elza*-nak, a m. kir. Operaház művésznőjének harmadik hangversenye rendkívüli sikerű volt *Ostendeben*. *Lohengrin* Elzájából és a *Tosca* czimszerepéből énekelt áriákat s a hallgatóságot kiváló művésztévével magával ragadta. A hangversenyek rendezősége a jövő esztendői szezonra *Szamosi Elzát* hat föllépésre szerződtette.

(*) **A Magyar Színház első újdonsága.** A Magyar Színház személyzetét erősen foglalkoztatja ez évad első újdonságának az előkészítése. Ez az első újdonság, amely a jövő hét második felében kerül színre, *Fényes Samu* társadalmi darabja *Az álmódók* lesz. A darabot *Márkus László* rendező. *Az álmódók* bemutatójáig a tavalyi évad legnagyobb sikert aratott darabjai teszik változatosá a műsort.

(*) **Tanácsülés a színészegyesületben.** Az Országos Színészegyesület tanácsa a nyári szünet után tegnap tartotta első tanácsülését *Ditrói Mór* elnöklete alatt. Mindenekelőtt azzal a vitás kérdéssel foglalkozott az ülés, amely az új rend nyomán a színházi év kezdete és vége körül bonyolódott. Ezt a kérdést ugyanis két közgyűlési határozat egészen ellentétesen fejt ki és magyarázza, úgy hogy abból sem a szerződött tagok, sem az igazgatók nem bírtak kiokosodni. Hosszu vita után a tanács határozatot hozott ezekben a kérdésekben, amely határozatot ezután a központi iroda ma minden igazgatónak megküldött. A határozat értelmében a távozó tagok szerződése augusztus 27-én jár le. Az igazgató tehát csak eddig köteles fizetést adni.

(*) **Orgona-hangverseny.** A budavári koronázó templomban e hó 26-án, csütörtökön délután 6 órakor a király orgonáját nyilvánosan bemutatják. Ezen a bemutatón meghívó nélkül mindenki megjelphet. Belépődij nincs.

FŐVÁROS.

A Margitsziget jövője.

Budapest, augusztus 25.

Most, hogy az orvos-kongresszus alkalmából nagy idegenforgalomra van kilátás, a fővárosi közmunkák tanácsa, mely az idén vette át kezelésbe a Margitszigetet, illusztrált ismertető füzetet adott ki magyar, francia, angol és német nyelven. A füzet célja az, hogy felhívja a külföld figyelmét azokra természeti szépségekre, melyek valósággal bámulatba ejtik a látogatót, nem is szólva a gyógyhatású fürdőkről és forrásokról, melyek ép oly dusan találhatók itt, mint az előbbiek.

Rendkívül érdekes a füzet fejezete, amely a Szent Margitsziget jövőjéről és jövőnd fejlődéséről szól. Érdeklí ez a budapesti közönséget is. Közöljük belőle a következőket:

A közmunkák tanácsa mindenekelőtt a szigetnek Buda felé tekintő felső részét fel akarja tölteni és pedig úgy, hogy a Duna kotrásánál felszínre kerülő kavicsanyagot lerakítja a zátonyos part mentén. A szigetnek ekképp lényegesen nagyobbított területén villatelepet szándékozik létesíteni, amelynek ideálisan fekvő és minden komforttal berendezett lakásait magánosoknak fogja bérbeadni.

A sziget balpartján végigvonuló kocsutat ives kanyarodóval visszafelé is kiépíteni óhajta a köz-

éppen ezek
lyes és czél-

tehetség-
tségek van,
ésők éppen
el. Mert, bár
zettség, tá-
en.

különösen
hivatást —
nkassággal
nyi szakis-
versenyt az
a, melynek
az alsóbb
ussa bárki-

Béla
ügy. tolnok.

SZET

amosi Elzá-
k harmadik
Ostendeben.
mszerepéből
ó művészek
k rendező-
si Elzát hat

A Magyar
tja ez évad
az első új-
ében kerül
a *Álmo-*
rendezi.
évad legna-
változatossá

Az Orszá-
szünet után
Mór el-
ítás kérdés-
nd nyomán
onyolódott.
határozat
arazza, ugy
sem az
u vita után
kérdések-
onti iroda
határozat
augusztus
dig köteles

koronázó
delután 6
emutatják.
denki meg-

sztus 25.

alkalmából
városi köz-
kezelésbe
etet adott
yelve. A
figyelmét
valósággal
szólva a
melyek ép

e, amely a
fejlődés-
nséget is.

a sziget-
akarja föl-
sánál fel-
zátanos
esen meg-
ékozik lé-
den kom-
nak fogja
siutat ives
tja a köz-

munkák tanácsa s ezzel tért nyitni egy szines, mozgalmas kocsikorzonak, amely a sziget élénk-ségét nagy mértékben emelné.

Hogy a szigeten a téli tartózkodást is minél kellemesebbé és változatosabbá tegye, szánkóútról akar gondoskodni. Erre az utra hordatná a havat a sziget többi részéből, hogy a szigeten még akkor is vígan siklik majd tova a szánkó, amikor fővárosszerre egybeült már víz és sár borítja az utakat.

A szigetet látogató betegek nem egyszer panaszkodtak amiatt, hogy a sziget lóvasutállomása messze esik a hirtől. Ezen a bajon segítő, a közmunkatanácsnak az a szándéka, hogy a lóvasut vonalát felvezeti egészen a Margithidig s átszálló forgalmat létesít a villamos és a lóvasut között.

Gyönyörű új szálló építését is tervezi fürdőkabinokkal, hogy a szenvedők télen is zavartalanul használhassák a kurát anélkül, hogy a hideg levegőre lennének kénytelenek kimenni.

A kormánynak tudvalevően az a terve, hogy a hajléktalanná vált országos növénykertet a szigetre helyezi át, még pedig annak a kellő közepére.

Nagy előnyre lesz a szigetnek az új hid, a Hungária-hid, amely a Lipótvárosból kiindulva és a sziget felső végét érintve, a Hungária-körutat az óbudai Dunaparttal fogja összekötni. Ezzel a sziget a Lipótvárosnak és Óbudának válik legrovidebb uton hozzáférhetővé.

Még egy nagyszerű intézménynek a létesítését tervezi a közmunkatanács. Ez egy nagy uszató, amely nyáron fürdő- és uszóhelyül, télen pedig korcsolyapályául fog szolgálni. Az uszató medencéjét a sziget artézi vizével fogják táplálni, amelynek természetes hőfoka már a nyár legelején is és még a késő őszkor is lehetővé fogja tenni a szabadban való uszást. Speciálitása lesz ez az uszató a szigetnek s alkalmas arra, hogy vonzóerejét növelje.

A közmunkatanács programjából csak nagyjából közöltük mindazt, amivel a szigetet fejleszteni és szépíteni akarják, hogy vonzóbbá és kedvesebbé tegyék a rajta való tartózkodást.

(Rendkívüli közgyűlés. A lakásbérleti szabályrendelet sürgős életbeléptetése tette szükségessé a mai rendkívüli közgyűlést, amelyet Rác Dezső dr. és 41 bizottsági tagtúrása kérésére hívott össze Fülepp Kálmán főpolgármester. A városatyák elég szép számban jelentek meg az ülésteremben, ahol kellemes meglepetés is várt rájuk. A város ugyanis az előző emelvény oldalain elhelyezett gyertyatartókat villamos gyertyákkal cserélte fel és a csillárok kis izzólámpáit Wolfam-lámpákkal helyettesítette, egy hogy mikor Fülepp Kálmán főpolgármester megnyitotta az ülést, a terem valóságos fényárban uszott.

A főpolgármester javaslatára a közgyűlés elhatározta, hogy időnyerés céljából a mai ülés jegyzőkönyvét azonnal az ülés után hitelesíti. Dr. Deri Ferenc tanácsos helyettes ismertette ezután a tanács előterjesztését, amely tudvalevőleg abban állott, hogy a közgyűlés már csak azért is, hogy a kormányhatósági jóváhagyást biztosítsák, a miniszter által kívánt módosításhoz járuljon hozzá. Dr. Bárczy István polgármester bejelentette erre, hogy szerzett információi szerint alapos kilátás van arra, hogy a miniszter a szabályrendelet jóváhagyását akkor sem fogja megtagadni, ha a közgyűlés ragaszkodik eredeti álláspontjához, amely a házmaster meghatalmazását a felmondás kivételével minden egyéb ténykedésre kiterjeszti. A tanács nevében azzal az utólagos javaslattal járult a közgyűlés elé, hogy az eredeti álláspont fenntartása mellett indokolt előterjesztésben kérjék a szabályrendelet jóváhagyását. Dr. Rác Dezső elismerő szavai után dr. Füredi Mór a szabályrendelet mielőbbi kinyomtatása iránt intézett kérést a polgármesterhez.

A közgyűlés a polgármester javaslatához egyhangulag hozzájárult, mire a főpolgármester a jegyzőkönyv elkészítése céljából az ülést felfüggesztette. Szünet után a jegyzőkönyvet hitelesítették, mire az ülés véget ért.

(A fővárosi építkezések. A fővárosi építkezések végrehajtására a közgyűléstől kiküldött bizottság ma délelőtt Bárczy István polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen a tíz bérházcsoportra, kilenc iskolára és az V. kerületi közjótékonysági intézetre vonatkozó részletes terveket az építkezés alapjául elfogadta. Tudomásul vette a bizottság, hogy a részletes tervek a közgyűlés által jóváhagyott vázlatos tervekhez képest némi megtakarítást tüntetnek föl és különben is teljesen megfelelnek. Elhatározta a bizottság, hogy a Mihákovics-téren épülőben levő olcsó lakásokhoz hasonló földszintes lakásokat épít még az Arénauton, Külső Váci-uton, Hungária-köruton és Lehel-

utczában. Összesen 200 házat építenek, hogy ezek a Mihákovics-téri 200 lakással együtt már az idén november elsején lakhatók legyenek. Elhatározta a bizottság, hogy a tanácsnak javaslatot tesz, hogy a bérházak és iskolák munkáit sürgősen adja vállalatba, hogy azok építését minél előbb megkezdessék.

(Az illetőséget adó férj. A szegényház öreg lakói új foglalkozást kezdtek. Egymásután jelentkeznek a szegényház gondnokánál, hogy kimennek a szegényházból, mert megházasodnak. Egy-két hét után újra jelentkeznek főlvetelre, mert a fiatal feleség első nap otthagya s azt a pár koronát, amit a feleségtől kapott, már elköltötte. A szegényház gondnoksága megállapította, hogy olyan nők, akiknek okuk van attól félni, hogy a rendőrség egy napon kitoloncolja a fővárosból, egy-kétszáz koronáért elvéteik magukat a szegényház egyik lakójával. A házassággal megszerzik a budapesti illetőséget s a rendőrség többé nem toloncolhatja ki őket. Az így vásárolt férjet természetesen azonnal elhagyják s nem törődnek többet vele. A közjótékonysági ügyosztály most módot keres ennek a lelketlen üzletágnak a megakadályozására s azt akarja, hogy a beszámíthatatlan állapotban levő öregeket gondnokság alá helyezzék.

SPORT.

Budapesti nyári meeting.

— Hetedik nap. —

Közepes a holnapi program, melynek középpontján egy nem nagy díjazású, de mindig élvezetes sportot nyújtó flyerkonkurrenzia: a *Villám-díj* áll. Két hosszabb távu verseny is van kiírva, azonban mint minden stayer-versenyben, holnap sem láthatunk nagy mezőnyt ezek startjánál, mert istállótulajdonosaink oly fejtűnő módon hanyagolják el a hosszabb versenyeket, hogy utóbb már nem is lesz érdemes megtartani. Ellentétben ezzel, ha egy 1000 méteres verseny van, a leggyönyörűbb nevezéseket adják le.

A 8000 koronával díjazott *Villám-díj* 1000 méterén nagyon jó társaság fog holnap találkozni. Tavaly *Haztemini* zsákmánya lett a verseny s idén is van benne indulási joga, de nem hiszszük, hogy starthoz álljon, mert most nagyon nehéz helyzete volna, mivel talpon levő flyerek színéjével sikertelenül venné fel a küzdelmet. Valószínű indulóknak ezek vannak jelezve: *Fabelhaft* (Fries), *Ridolfi v. Königsee* (Janck), *Bácsi* (Ulrichshoffer), *Álnok* (Pretzner), *Mi ez* (Dyck), *Regina* (Hewitt).

Ha a starterlistán végigtekintünk, alapos fej-törést okoz közülük a nyertőt kikeresni, mert mind-megannyi oly teljesítményekkel dicsekedhetik, hogy megilletheti az első esély.

Bővebben foglalkozva a pályázókkal, első-sorban *Regina* tűnik szemünk elé, mert a kitűnő kanca a Kisérleti-versenyben oly magas formát árukt el, amely tavalyi legjobb képességére emlékezti és ez némileg társai fölé helyezzi. Azonban *Mi ez* is tartjuk oly jónak, hogy megnyerhesse a versenyt, mert a nagyon gyors kezdőmenetű *Álmos-mén* egyenlő súly alatt indul *Reginával* s így nagyon kétséssé teheti számára a győzelmet. *Ridolfi* mint négyéves ló még négy kilóval kevesebbet visz az *Üchtritz-lónal* s így ez sem pályázik minden esély nélkül, ha tekintetbe vesszük azt is, hogy a Szent István-díjban nagyon híven futott. *Mi ez* ugyan még most mint kétes induló szerepel, azonban ha startolna, okvetlen számolnunk kell vele. Idén ugyan még nem mutatott semmi formát, azonban tudvalevő dolog, hogy istállója tavasszal még nem volt teljesen rendben s tavaly ilyenkor a Szemere-ló egyike volt legjobb képességű kétéveseinknek és holnap 51½ kilójával ha győzne, nem lennének cseppet sem meglepve. *Fabelhaft* szintén nagyon gyors ló, de véleményünk szerint a fönt megjelöltek mindegyike tartja őt és ugyanaz áll *Bácsura* is. Összegezve az elmondottakat, heves finisht várunk *Regina* és *Álnok* között, melybe *Mi ez* is beleszólhat.

A *Háromévesek nagy handicapja* szintén nagyon szép versenynek ígérkezik, nagy mezőny kilátásával. A súlyelosztás elsőrendűnek mondható benne, amely a handicapper szakértelmét dicséri. Némi előnye *Barcsay*, *Denise*, *Sympathy* és *Gyere*

rózsámnak van, melyek közül a klasszis *Barcsayé* és őt jelöljük az első helyre *Gyere rózsám* előtt, melynek pehelysúlyával feltétlenül jó szerepe lesz. A meglepetés lovának *Setétkaput* tartjuk.

A *Nyeretlen kétévesek díjában* nagy mezőnyre van kiátás, melyek közt több sötét lovat is látunk. Ezek között van egy pár, amelyekről nagyon jó hírek szivárogtak ki, különösen pedig *Peloteról* s ha indul, őt tartjuk nyerőnek a tavasszal oly magas formát mutatott *Bon accident* előtt, mely ugyan már jó ideje nincs teljesen rendben. Meglepetést *Kahutá* futásától várunk.

A napot bezáró 2500 méteres *Erdő-díj* csak nagyon kis mezőnyt gyűjlhet startjához s ezek közül *Gánna* bir kiemelkedő esélylyel, mellett *Flapdoodle* jöhet számításba.

Jelöltjeink:

- I. *Kisbetyár*—*Antus*
- II. *Szemere-ist*—*Gyere rózsám*
- III. *Regina*—*Álnok*
- IV. *Pelote*—*Bon accident*—*Kahutá*
- V. *Rubberneck*—*Hajmáskér*
- VI. *False*—*Dash*—*Ibex*
- VII. *Gánna*—*Flapdoodle*.

TÖRVÉNYSZÉK.

A zágrábi pör.

Zágráb, augusztus 25.

A mai tárgyaláson Accurli ügyész válaszolt a védőknek mentőtanuk megidézésére vonatkozó javaslatára. Az ügyész a tanuk megidézése ellen nyilatkozott, minthogy csak negatív vallomások tehetnek, amelyek a már kihallgatott tanúk pozitív vallomásaival szemben semmi súlylyal nem bírnának. Az ügyész a maga részéről is több tanu megidézését javasolja, amelyek arról tanuskodhatnának, miképpen terjesztették a nagyszerb propagandát Lika vármegyében. Tiltakozik az ügyész azok kihallgatása ellen, akiket már mint vádlottakat kihallgattak és az eljárást ellenük egyelőre beszüntették.

A szerb hazatérési pör főszereplője, a híressé vált *Nasztics* György ma reggel Budapestre érkezett és a Hungária-szállóban szállt meg. Zágrábból jött, ahol több, mint három hétig tartott tanuki való kihallgatása. *Nasztics* tudvalevőleg a *Finale* című röpirata révén lett nevezetessé, amely röpirat zudította tulajdonképen a horvátországi szerbek nyakába a véget érni nem akaró monstre-pört. A röpirat megjelenése óta sokat foglalkozott vele a sajtó s általában megállapodott abban, hogy a nagy pör agent provokatorje, a kormány zsoldosa, aki a nagy politikában ezáltal intéző szerephez jutott.

Egy estlap munkatársa felkereste *Nasztics* Györgyöt s hosszabb beszélgetést folytatott vele. A koronatanu nagyon diplomatikusan nyilatkozott a zágrábi pörben való szerepléséről és természetesen, lehetőleg tisztázni igyekezett magát azok alól a vádak alól, amelyekkel az utóbbi időben illették. Többek között ezeket mondotta:

Rólam és szerepemről sokfélét irtak és azt sokféleképpen ítélték meg. Csak azt az egyet hangsúlyozhatom, hogy a zágrábi és belgrádi szerb köröknek az a törekvése, hogy engem a pörben mint a horvát, magyar, osztrák és boszniai kormányok — már ahogy eszükbe jutott — agent provokatorjét, zsoldosát tüntessenek föl, s nem mint tanut, mind e perczig teljes kudarczczal járt. Zágrábi kihallgatásom husz napig tartott, tizenkét napon át keresztkérdéseivel faggatott a védelem, amely mindent elkövetett avégből, hogy belőlem osztrák-magyar Azévet tarajion, de képtelen volt arra, hogy bennem még a romait is megtalálja az agent provokatornek. Ezt a gyorsírói jegyzőkönyvek is igazolják.

Sokféleképp s főleg ferditve magyarázták az okokat is, amelyek engem a *Finale* megírására bírtak. Nem azért irtam a röpiratot, hogy a zágrábi államügyésznek anyagot szolgáltatassak a vádjához. Tisztán szerb álláspontból kiindulva irtam meg a brosurát, hogy a félrevezetett népek egy Belgrádból sugalmazott politika káros voltát és eredményét megmagyarázzam. Hogy ez mennyiben sikerült nekem, arra a közel jövő megadja a választ.

— Hogy egyébként a védelem Zágrában miképpen dolgozik, arról csak ennyit: Azt a me-

sét eszelték ki, hogy én 1907 januárjában rá akartam venni egy belgrádi diákot arra, hogy robantsa föl a sarajevói országos kormányt. 1908. áprilisában pedig egy sarajevói kereskedőt akartam rábírní arra, hogy a községi választások alkalmával bombát dobjon a katonaság közé. A zágrábi államügyész hallotta e vádakát s nem tartotta szükségesnek, hogy ellenem ex officio eljárjon. Ezzel szemben egy följelentés kapcsán a sarajevói államügyész megindította ellenem az eljárást s ki is hallgatott. Nem találok alkalmas kifejezést a sarajevói államügyész eljárásának megítélésére. Mert ezzel nemcsak a zágrábi államügyészt dezavualta, hanem indirekt bevallotta, hogy a monarchia agent provokatörökkel dolgozik, mert hisz a zágrábi védelem csak azért eszelt ki a két merénylet-tervet, hogy belőlem agent provokatört csináljon, a monarchiát pedig orosz nivóra süllyeszse.

A déli szünet után az államügyész folytatja ejtegetéseit és azok végeztével a tárgyalás folytatását holnapra halasztották.

§ A Patronázs-kongresszus. A király elfogadta az Országos Patronázs-Szövetség, valamint a II. Országos Patronázs-kongresszus fővédőségét. A kongresszus ünnepélyes megnyitását, amely szeptember 10-én délelőtt 11 órakor lesz a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében, József főherceg fogja ő Felségét képviselni. A Patronázs-Szövetség és a kongresszus elnöke bellyei Rickl Gyula igazságügyminiszteri tanácsos.

§ Az álcendörök. Tavaly december 15-én este három marczona ember állított be Prbuj Nova torontálsziget parasztgazdához. Kettő közülök tolas csendőr-kalapot viselt, de csak egyiknek volt katonafegyvere és köpönyege, a másik kettő bal-tával volt följegyverkezve.

Csendörök vagyunk Antalfalváról, kiáltotta az egyik belépő, a javarészt asszonyokból álló megremült vacsorázókra. Adjátok elő azt a hamis pénzt, amit dugdostok, mert rögtön megvasalunk benneteket.

Az asszonyok esküdöztek, hogy a háznál hamis bankó nincs, mire a hivatalos vendégek a társaságot betuszkolták a szomszédos sötét szobába. Nemsokára megérkezett a gazda, aki mint katonaviselt ember rögtön tisztában volt, hogy nem csendörökkel van dolga s birokra kelt velük. De vesztére tette, mert az álcendörök agyba-főbe verték s csak akkor távoztak, amikor Prbujné hatszáz korona vagyonát átadta nekik. A csendőség azonban hamarosan kézrekerítette a rablókat Beszuly János és két legényfia, Dusan és Csedomir személyében. A pancsovai esküdtbírság Beszuly Jánost rablás büntette miatt tíz évi, a két fiút egyenkint öt évi fegyházra ítélte. A Kuria szüneti tanácsa ma Ráth Zsigmond helyettes-koronaügyész indítványára a vádlottak semmisségt panaszát elutasította.

§ Kivégzett rablógyilkos. A plözenszei fegyház udvarán ma reggel kivégezték Hackel Richárd huszonhárom éves kereskedősegédét, aki a múlt év december 8-án Frankfurter Gyula bécsi ékszerészt meggyilkolta és kirabolta. Hackelt a berlini esküdtbírság halálra ítélte és a halálos ítéletet ma hajtották végre.

§ Csalás jó pénzzel. A szorgalmas bolgár kerétszerekre vetette ki hálóját Krisker Lajos dologkerülő borbély és tyukszemvágó, aki az ismert mesével ámitotta el őket, hogy jó pénzért háromszor annyi hamis bankót ad. Krisker Lajosnak Pénzes Ferencz borbély, továbbá Nedelkov Demeter és Ivanov Péter, vásárcsarnoki bolgár elárúsítók voltak a czinkosai, akik tavaly rávették közös társukat, Crna Jánost, hogy vásároljon hatszáz koronáért hamis bankót. A négy jómadár testvériesen megosztotta a martalékon, Crna pedig, miután hiába várta a hamis pénzt, följelentette a csalókat. A budapesti büntetőtörvényszék csalás büntette miatt Krisker Lajost két évi börtönrre, Pénzes Ferenczet és Nedelkov Demetert nyolcz-nyolcz hónapi börtönrre, Ivanov Pétert pedig öt hónapi fegyházra ítélte. A királyi tábla szüneti tanácsa ma Horváth Béla elnöklésével a törvényszék ítéletét megokolásánál fogva jóváhagyta, azonban Pénzes Ferencz időközben meghalt s így a tábla ellene megszüntette az eljárást.

KÖZGAZDASÁG.

A Cunard-vonal bejárása. Ismeretes, hogy mennyi visszaélés történik a kivándorlás körül. Az egyes hajóstársaságok tüzleteik érdekében a legravaszabb módon csábítják kivándorlásra a tudatlan népet, mely pénzzé teszi mindenét, megváltja a hajójegyet s szökik Amerikába. Amint azonban lábát a hajóra teszi s kiér a sik tengercsre, egyszerre meghorhanja minden oldalról a szerencsétleneket a hajóúrsorások raja s hacsak piszokban nem akar utazni, mindent drága pénzzel kell pótlólag megfizetnie. Ezért a kormány igen nagy súlyt helyez a fiunei vonal ellenőrzésére. A Cunard-társaság Pannonia hajóját legutóbb pl. maga a kivándorlási főfelügyelő, Jekelfalussy Zoltán csász. és kir. kamarás vizsgálta felül Fiumétől Nápolyig, hogy így személyesen győződjék meg az esetleges hiányokról. Jekelfalussy Zoltán július 28-án érkezett meg Nápolyba, honnét most jött vissza Budapestre. Tudósítónknak alkalmá volt a főfelügyelővel ezuttal hosszabb beszélgetést folytatni s ez alkalommal kérdésünkre a főfelügyelő elbeszélte, hogy utja alkalmával a Cunard Pannonia gőzösén mindent teljes rendben és kifogástalan tisztaságban talált. Jekelfalussy Zoltán a belügyminisztérium egyik legképzettebb és legkiválóbb, de emellett legpedánsabb tisztviselője is, aki kinevezését igen komolyan vette. Személyesen járt be mindent, nem kimélt sem időt, sem fáradságot, csakhogy mindent saját szemével láthasson s jelentéseit saját tapasztalatai alapján készíthesse el. Szigorú és lelkiismeretes munkájával aztán el is érte azt, hogy a Cunard magyar vonalait ma csakugyan a legmintaszerűbb kivándorlási vonalak nemcsak a tisztaság, emberséges bánásmód és el-látás dolgában, hanem a lelkiismeretes felülbizárlás dolgában is. A visszavándorlási statisztika bizonyítja, hogy a Cunard utasok közül utasít legkevesebbet vissza a bevándorlási bizottság, mert a hajóra való fölvétel előtt már megállapítják a kivándorlón az esetleges hibákat, még mielőtt a nagy és költséges utat megtenné a szerencsétlen utas.

A parcellázások állami támogatása. A telepítésről és birtokpolitikai kérdésekről szóló törvényjavaslat részletesen kiterjeszkedik az állami és magánparcellázásra és rendelkezési hivatva vannak azokat a nagy és gyakorta felhangzó szociális panaszokat szánálni, amelyek a káros közgazdasági magánparcellázásokról napjainkban oly gyakran és annyi joggal elhangzanak. De még addig is, amíg a törvényhozás ezt a kérdést rendezzi, Darányi földmivvelésügyi miniszter mindent elkövet, hogy a parcellázásokkal bekövetkező gazdasági veszedelmeket az ingatlan vásárlókról elhárítsa. A legutóbb közzétett jelentés szerint a múlt évben a földmivvelésügyi miniszter 79 ízben szólt bele a parcellázások dolgába. A földmivvelésügyi miniszter közvetítésével 170,000 katasztrális holdon történt parcellázás. A miniszter támogatást csak abban az esetben nyújtott, mikor a parcellázás egy helyi, valamint a gazdasági és szociális viszonyok szempontjából a vevőknek előnyösnek és közérdekűnek látszott. A miniszter támogatása a műszaki és jogi munkálatok ingyenes teljesítéséből, kedvezőbb kölcsönök kieszközlése érdekében pénzintézeteknél való közbenjárásból állott. Több esetben a miniszter a félrevezetett kisgazdákat ingyenes jogi segélyben részesítette s igyekezett részükre olcsó kölcsönöket szerezni. Oly esetben is közbejött a miniszter, midőn a kárvalott emberek már a parcellázás lebonyolítása után fordultak hozzá. Az esetben az elvállalt egyetemleges kötelezettség viselhetetlen terhelőt, a felvett drága kölcsönökből és a váltó-adósságoktól igyekezett megszabadítani a kárvalott kisgazdákat.

A mesterműszó-pályázat eredménye. Az Országos Iparegyesület mesterműszó-pályázatának bizottsága Gelléri Mór elnöklése alatt ma folytatta tanácskozását s döntött az ismeretes „mesterműszó“ felett. Az első díjat, a 300 koronás díjat nem adták ki egy összegben, hanem felosztották öt

részre, s a legjobb öt műszót díjazták 60—60 koronájával. Az első díjat „Vevőre termelt kész ruha“ jelíggel Homonnai Mihály nyerte el. A pályázatot kiíró Deutsch F. Károly czég azonban — amint értesülünk — az ötödik díjat nyert műszót fogja a gyakorlatban alkalmazásba venni. Ezt a műszót „Mérték módjára készült ruha“ címmel dr. Solti Emil szerkesztette. Egyébként a bizottság holnap hivatalosan is közzé fogja tenni a pályázat részletes eredményét.

Uj gazdasági tudósítók. A földmivvelésügyi miniszter Békés vármegye szarvasi járására Ifj. Tolnay Ferencz békésszentandrásai, Hajdu vármegye hajduböszörményi járására Hadházy Jenő hajduhadházi, Hajdu vármegye böszörményi járására Szabó Elemér hajdudorogi, Heves vármegye egri járására Bartha Andor egerszalóki, Heves vármegye hevesi járására Vajda István atányi, Hont vármegye ipolysági járására Mátyássy Gyula szőrai, Máramaros vármegye ökörmezői járására Füstös Zoltán alsóaklocai és Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyében Kecskemét város területére Dömötör Pál kecskeméti lakosokat a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

A Magyar Országos Központi Takarékpénztár viczinálisa. A napokban e czim alatt megirtuk, hogy a Magyar Országos Központi Takarékpénztár legutóbb tízenhárom viczinálíst vett át. Most arról értesítenek bennünket, hogy ez a hírnök teljesen ferde világitásban, téves információzión íródott meg s hogy a viczinálisok kezelésében semmiféle változás nem állott be.

Gyümölcs-, virág- és zöldségkiállítás borkóstolóval Balatonalmádiban. A Balatoni-Szövetség az Almádkörrel karöltve, Balatonalmádiban augusztus 28—30. napjain a gyógyházban a földmivvelésügyi minisztérium támogatásával gyümölcs-, virág- és zöldségkiállítást és augusztus hó 29-én vasárnap délután nagy népnepély keretében a Balatonparton levő Petöfi-parkban borkóstolót rendez. A kiállításra szánt terményeket és bort dr. Ováry Ferencz orsz. képviselőnél Balatonalmádiban kell bejelenteni. Térdíjat senkisémm fizet, de ezzel szemben kívánatos, hogy a termelők a hazafias és jótékony cél szolgálataiban minél kiválóbb és minél több mintaküldeményt ingyenesen bocsásanak a kiállítás rendelkezésére. A kiállításon és borkóstolón Csopaktól Keneség minden balatonmenti bortermelő résztvehet.

Az Adria magyar királyi tengerhajózási részvénytársaság gőzösei közül szerdán a Bátor Fejérváry Rio de Janeiroból, a Stefánia Glasgowból Fiuméba érkezett.

Fajboreink ismeretése. Jelentettük már, hogy a földmivvelésügyi miniszter igen ötletes reklámot talált ki a tokaji bornak. A miniszter ugyanis izlésees ládikókat készítettett s a kongresszus minden résztvevője egy ilyen ládikóban két üveg pompás, zamatos tokaji bort kap ajándékba a magyar államtól. A orvosok kétségtelenül elsősorban maguk fogják megköstolni Tokaj gyöngyét s éppen ez fogja biztosítani a reklám sikerét. Hogy Magyarország számára mekkora nyereséget, vagyont jelent, ha a külföld orvosai megismerik és méltányolják a híres magyar borok gyógyerejét, azt igazán nem kell bizonyítani, se részletezni. A magyar bor a külföldön ma nagyobbára luksuscikk s ez is csak ott, ahol a francia meg a rajnai hírességek közé be tud férközni. Kereskedőink sokszor alig érdemes fáradtsággal tudják a magyar bort bevezetni s a külföldi összeköttetés fenntartása is csak ott nem nehéz, ahol a konjunkturák különösen kedvezőek. Egészen más volna, ha a külföld fölsímerne a magyar borok gyógyerejét s nem fényűzőként vagy különczködésből, hanem egészségi érdekek folytán mintegy kényszerűségből fogyasztaná a híres magyar borokat. Ha valaki beteg, gyenge vagy lábbadozó beteg, minden nemzetiségi izgatás daczára inni fogja a magyar bort, mert minden embernek mégis csak fontosabb dolga a maga egészsége, mint a politikai ellenszenv vagy a nemzetiségi gyűlölködés harmadrangu érzete. A miniszteri kezdeményezés nem maradt viszhang nélkül az országban. Azok a vidékek, amelyek szintén kiváló faj-

Ha fáj a feje

ne tétovázzék, hanem használjon azonnal Beretvás-pastillát

mely 20 perc alatt a legmakaesabb migraint és fejfájást elmulasztja. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten.

Ára 1 korona 20 fillér. Orvosok által ajánlva.

Kapható minden gyógyszerárban. Három doboznl ingyen postai szállítás.

borokat termelnek, megmozdultak s oda törekszenek, hogy az ő boraik is eljussanak a külföldi orvosok kezébe. Így legújabbán az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara kérte a kereskedelmi miniszter közbenjárását a ménés-magyarádi kiváló vörösbor érdekében, hogy a földmivelésügyi miniszter ugyanugy reklámozza ezt is, mint a toka-jit. Sajnos, a mozgalom — mely mindenképpen helyes célt szolgált — egy kissé megkésett s így aligha valósulhat meg a kérelem.

Az Osztrák-Magyar Bank állása e hó 23-án a következő volt: Bankégyforgalom 1,908,467,000 (-35,460,000) korona. Érczkészlet 1,724,233,000 (+2,297,000) kor. Leszámlolási tárcza 338,063,000 (-21,400,000) kor. Lombardkölesönök 61,032,000 (-413,000) korona. Adómentes bankjegytartalék 215,767,000 (+37,756,000) korona.

A baja-bátaszéki vasút megnyitása. Jelentettük már, hogy Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter a baja-bátaszéki vasút műtanrendőri bejárást augusztus 26-ára tűzte ki. A bejárás tehát holnap délelőtt fél tizenegy órakor a bajai állomáson kezdődik. A vonal teljesen kész, a távirdaberendezés is elkészült s augusztus 18-án pedig külön, ugynevezett elosztó vonaton kiszállították a vonalon levő épületekbe az összes oda beszállított vasúti személyzetet, mely ott a forgalom megindítását várja, ami szeptember 1-én fog megtörténni. Az ezzel kapcsolatos **bátaszéki-dombóvári** vonal elsőrangusításán lázas gyorsasággal dolgoznak. A mintegy 600 méteres alagút, melynek segítségével a vonal hossza mintegy 27 kilométerrel rövidül, munkában van, mégis még egy teljes évet fog igénybe venni, amíg elkészülnek az összes munkálatokkal és gyorsvonatok ezen vonalon csakis akkor fognak közlekedni. Szeged város közigazgatási bizottsága annak idején felirt a kereskedelmiügyi miniszterhez, hogy a baja-bátaszéki vonalon létesítsen Szeged és Fiume között gyorsvonatot. A miniszteriumban foglalkoznak ezzel az ügygel s az államvasutak igazgatósága máris statisztikai adatokat kért erre vonatkozólag a várostól, de ezt a vonatot, mely megrövidíti az utat Pécsről Szeged-Nagyvárad Debreczen felé, az elsőrangusítási munkálat befejezése előtt életbe léptetni nem lehet.

A német birodalmi bank állása augusztus hó 23-ikán. **Aktívák:** Érczkészlet árfolyamképes német pénzben, aranyrudakban vagy külföldi sinekben, fontját 1392 márkával számítva 1,128,489,000 (+27,855,000) márka, közte aranyrudak 865,421,000 (+24,837,000) márka, birodalmi pénztárjegyek 70,945,000 (+1,137,000) márka, más bankjegyek 30,382,000 (+6,984,000) márka, váltótárcza 805,938,000 (-37,298,000) márka, lombard követelések 64,368,000 (-3,312,000) márka, értékpapírok 236,408,000 (-35,994,000) márka, egyéb aktívák 170,122,000 (+13,350,000) márka. **Passzívák:** Alaptőke 180,000,000 (változatlan), tartalékalapok 64,814,000 (változatlan), bankjegyforgalom 1,440,972,000 (-28,114,000) márka, napról-napra esedékes kötelezettségek 785,555,000 (+154,000) márka, egyéb passzívák 5,303,000 (-682,000) márka.

Az új török vámkezelés. Már szinte közmondássá vált az a sok huza-vona, ami a régi rezsim alatt várt azokra, akiknek a török vámörökkel volt dolguk. Az új korszak a reformok során a vámkezelésnél is új eljárást rendszeresített. Ezek szerint augusztus 14-ike óta a török vámhivataloknál a következő szabályok mérvadóak:

1. A számlában ki kell tenni minden egyes láda, bál vagy csomag bruttó és tisztasúlyát és minden egyes ládára, bátra, csomagra a súlyadatokon kívül kiteendő a szám és a védjegy. A számlában szabatosan meg kell jelölni mind egyik csomag tartalmát. 2. A számlában pontosan kiteendő minden készfizetési vagy más engedmény, úgy hogy kitűnjék az áru netto-értéke. 3. A számlán kiteendő, hogy a szállítás ab gyár, ab indulási vagy ab érkezési kikötő kötetett ki. 4. Aki a számlát kiállítja, tartozik azt aláírni.

A konstantinápolyi importörök megállapodtak abban, hogy ezen feltételek be nem tartása esetén a feladókra hárítják a szavatosságot.

Sorsolás. A Magyar Jelzálog Hitelbank kamatozatlan nyereségkötvényeinek 1909. augusztus 25-én tartott sorsolása alkalmával az 500,000 koronás nyeresémet 1336 sorozat 2 szám A betűs sorsjegy nyerte. 50,000 koronát a 1336 sorozat 2 szám B betűs, 5000-5000 koronát nyert a 287 sorozat 88, 88 A és B jegyű, továbbá a 2070 sorozat 93, 93 szám A és B jegyű sorsjegy.

Zugkiállítás Hamburgban. Sok hiszékeny iparos és kereskedő megjárta már azokkal a nagyhangu, de értéktelen „nemzetközi” kiállításokkal, amelyekkel élelmes vállalkozók megszokták kopasztani a kifizetésre vágyó iparosokat. A legújabb ilyen nemzetközi kiállítás az, amelyet egy hamburgi vállalkozó, aki „Internationaler Verein Fortschritt E. B.” név alatt működik, Hamburg közelében rendez. Ugy a hamburgi rendőrség, mint a német kiállítási központ már figyelmeztették a német cégeket, hogy ennek a kiállításnak a kifizetésesei értéktelenek lesznek és akik ezeket a kifizetéseket nyilvánosan használni fogják, **Németországban büntetésnek teszik ki magukat.** Iparosaink és kereskedőink jól teszik, ha megszivlelik a figyelmeztetést.

Budapesti őszi luxuslővásárok. A folyó évi szokásos őszi nagy luxuslő forgalmi időnynek terminusai a következők: szeptember hó 27-én angol felivér lovak árverése; október 2-től 6-ig magyar magántenyésztők loanyagára a díjazással egybekötött XLIII-ik őszi luxuslővásár tartatik meg. Október 7-én délelőtt kerül bemutatásra a m. kir. állami ménésintézeteknek és méntelepeknek számfelületi loanyaga, melyek a rákövetkező napokon, azaz október 8. és 9-én árvereztetnek el. Végül október 12-től 14-ig tart a XXX. számú emlékkiállítás és vásár. Ugy a luxuslővásárra, mint a a ménlővásárra csakis a Tattersall titkárságánál kapható s a vásár szabályokat magukon foglaló bejelentési lapokon lehet lovakat bejelenteni és pedig az előbbire szeptember 22-ig, az utóbbira október 2-ig. A luxuslővásár díjazása október 4-én délelőtt lesz megtartva, mely alkalomból a négyesfogatokra, hintós, jukker és hátsólovaakra szokásosan kiadott 12 értékes díjon felül, még kiosztásra fog kerülni a földmivelésügyi miniszter által adományozott nagy díj is.

Nyílt-tér.

(E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN
jogi szemináriuma
Budapest, IV., Magyar-utca 3.
Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.
— Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel. —

FRANÇOIS TRANSYLVANIA SEC

A n. é. utazóközönség szíves figyelmébe!

A magyar királyi államvasutak arad-csanádi, kassa-oderbergi és déli vasutak nagyobb forgalmu állomásain az EGYETÉRTÉS valamint könyvek, naptárak egyéb sajtótermékek állandóan kaphatók.

Építésszek és háztulajdonosok
figyelmébe!
A VI-ik vagy VII-ik kerületben,
a villa-rayonban
1910. május vagy augusztus elejére kerestetik
két egyenlő vagy hasonló berendezést,
egymás mellett fekvő, külön-külön öt-hat szobából és megfelelő mellékhelyiségekből álló földszinten, magas földszinten vagy első emeleten fekvő modern lakás. — Ajánlatok „Hosszabb szerződés” jellege alatt e lap kiadóhivatalába kéretnek.
Közvetítők is díjaztatnak.

TÖZSDÉK.
BUDAPESTI ARU- és ERTEKTÖZSDE.
Gabonatózsde.

Budapest, augusztus 25.
A készáru piacra ma is kifejezetten lanyha volt az irányzat. Kielégítő kínálattal szemben a malmok kissé tartózkodók voltak, csak kellemtelenül vásároltak és rossz árakat ígértek. Így aztán csak közepes forgalom fejlődött ki, amelynek a folyamán mintegy 35,000 q buza — tulnyomóan idegen származék — kelt el, a tegnapiaknál előbb 20, aztán 10 fillérral olcsóbb áron. A legdrágább eladási ár 29 korona volt 80 kilós bánzági búzáért, a legolcsóbb pedig 27 korona 78.5 kilós szerb búzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs 10 fillérral, az árpa 20 fillérral olcsóbb, a többi változatlan. Forgalmába került: 1900 q rozs 18.90—18.95 koronás arakon és 600 q árpa 14.40—14.50 koronás arakon és 700 q zab 15.10 15.60 koronás arakon. A határidőpiacon a mai üzlet lanyhán és a tegnapi zárlatnál némileg alacsonyabb jegyzésekkel indult meg, az árfolyamok csökkenésének azonban hamar vége szakadt, mert csak igen mérsékelt kínálat mutatkozott, amivel szemben a vételkudv meglehetősen jó volt. Így aztán elég barátságos hangulat mellett előbb kissé emelkedtek, aztán pedig szűk keretben ingadoztak, utóbb pedig újra emelkedtek az árfolyamok. Az októberi buza 4 fillérral a tegnapi zárlaton alul, 27 koronán indult, 26.94-ig tovább gyöngült, aztán 27.24-ig javult és zárlatkor 27.20 koronán maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképen ma az októberi buza tizenhat fillérral, az áprilisi buza tizennyolcz fillérral, az októberi rozs hat fillérral, az októberi zab négy fillérral, az utjengeri két fillérral javította az árfolyamát.

A készáru piacon elkel:
Búza: Pestvidéki: 100 q 78 k 28.60 K, 100 q 77 k 28.40 K, 200 q 77 k 28.— K hibás.
Bánzági: 400 q 79 k 200 q 80 k 512 q 80 k 29.— K, 100 q 79 k 28.20 K kev., 150 q 78.5 k 28.90 K, 270 q 76.5 k 28.15 K, 900 q 76 k 28.25 K.
Bácskai: 200 q 75.5 k 27.50 K.
Márosi: 100 q 77 k, 100 q 77 k 23.35 K.
Zimonyi: 1000 q 77 k 25.50 K.
Felsőmagyarországi: 500 q 78.5 k 28.60 K.
Szerémségi: 200 q 76 k, 100 q 76 k 28.10 K.
Román: 400 q 80 k 28.14 K, 5000 q 79.5 k 28.08 K, 1000 q 79 k 28.— K, 150 q 78.5 k 28.20 K.
Szerb: 400 q 78.5 k 27.— K, 4000 q 78.5 k 27.90 K, 1200 q 78.8 k 26.90 K, 1200 q 78.8 k 26.90 K, 2500 q 78.5 k 26.60 K úszkös, 500 q 77.4 k 27.20 K.
Rozs: 300 q 18.90 K kpf. par., 100 q 18.95 K kpf. par., 1500 q 18.90 K kpf. par.
Árpa: 20 q 14.50 K kpf. par., 250 q 14.50 K kpf. par., 100 q 14.40 K kpf. par.

Reggelizés előtt fél pohár SCHMIDTHAUER-féle Igmándi keserűvíz
az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.
Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér.

Zab: 100 q 15.30 K, kpf., 100 q 15.10 K kpf., 100 q 15.60 K kpf., 100 q 15.15 K kpf. par., 100 q 15.10 K K kpf., 100 q 15.50 K kpf., 100 p 15.25 K kpf. par.

A készlet jegyzése a mai toszsaen a következő volt:

Buza	kilés	Ará 100 kg.	kilés	Ará 100 kp.
Tiszavidéki	75	—	79	28.60—28.95
"	76	—	80	28.80—29.15
"	77	28.15—28.40	81	—
"	78	28.30—28.60	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	28.40—28.65
"	76	—	80	28.65—28.90
"	77	28.—28.35	81	—
"	78	28.20—28.45	82	—
Pestvidéki	75	—	79	28.50—28.75
"	76	—	80	28.70—29.—
"	77	28.10—28.35	81	—
"	78	28.25—28.55	82	—
Bánsági	75	—	79	28.60—28.95
"	76	—	80	29.—29.15
"	77	28.15—28.40	81	—
"	78	28.30—28.60	82	—
Bácskai	75	—	79	28.60—28.95
"	76	—	80	29.—29.15
"	77	28.15—28.45	81	—
"	78	28.30—28.60	82	—
Rozs I-rendű uj	—	—	—	18.90—19.05
középmínőségű uj	—	—	—	18.70—18.90
Arpa takarmány I-rendű	—	—	—	14.70—15.—
II-rendű	—	—	—	14.80—14.70
Zab I-rendű	—	—	—	15.40—15.60
II-rendű	—	—	—	14.80—15.20
Tengeri belföldi uj	—	—	—	15.60—15.80
Korpa	—	—	—	—
Köles	—	—	—	—

A határidőüzletben kötetett:

Délelőtt:

Előforduló kötések (100 kg.-kint) 1909-re:
 Buza októberre 27.—27.02—26.94—27.24.
 Buza áprilisra 27.14—27.12—27.42.
 Rozs októberre 19.16—19.26—19.18—19.30.
 Rozs áprilisra 19.68—19.76—
 Ujtengeri májusra 14.18—14.16—14.22—
 Zab októberre 14.56—14.72— K.
 Zab áprilisra 15.18—15.20—15.12 K.

1 óra 30 perc-ig zárulnak:

Buza októberre	27.20—27.22
Buza áprilisra	27.40—27.42
Rozs októberre	19.28—19.30
Rozs áprilisra	19.74—19.76
Tengeri májusra	14.18—14.20
Zab októberre	14.66—14.68
Repcze augusztusra	27.70—27.90
Tengeri augusztusra	—

Budapesti gabonaforgalom.

1909. augusztus 23-tól 1909 augusztus 24-ig.
 Erkezeti Elszállított métermazsa

Buza	32250	5985
Rozs	1275	306
Arpa	4654	—
Zab	5334	2528
Tengeri	984	1239
Liszt	219	12473
Korpa	100	1175

Értéktőzsde.

A nemzetközi piacon egy-két nap óta mutatkozó stagnáció ma újból élénkebb forgalomnak adott helyet s az irányzat szilárdsága mellett a vezető értékek ma újból egy-két koronás árfolyamjavuláshoz jutottak. A szilárd irányzat kialakulását nagyban előmozdították a külföldi jelentések, melyek mindenünnen szilárd irányzatról számoltak be. A helyi értékek piacán ma kissé csendesebb volt a forgalom s a nap folyamán kötésre jutott értékek tartott árfolyamok mellett jöttek létre. A járadékpiac, mint azt már hetek óta észleljük, meglehetősen üztelen volt ma is s az előfordult kötések nem változtattak semmit az eddig jegyzett árfolyamokon. Forgalomba került: Magyar hitel 759.50—759.25 kor., Államvasut 746.—746.50—746.25 kor., Jelzálog 444—443.75—444.25 kor., Rima 600.50—599.75—600.25 kor., Városi villamos vasut 281.—282.—281.50 kor., Magyar koronajáradék 92.55 kor., Hazai bank 283.50—284.—kor., Magyar aszfalt 168.—kor., Drasche 556—557.—koronán.

A előtőzsdén előfordult kötések:

Oszták hitel 653.50—655.—654.50, Magyar hitel r. 759.50, Oszták-magyar államv. 746.50, Leszámitolóbank —, Jelzálogbank 444, Jelzálogbank 443.—, Rima-

murányi 600.50—599.75, Városi villamosvasut 281.—282.—, Közuti vaspálya —, Déli vasut 118. korona. A déli tőzsdén előfordult kötések: Oszták hitel 654.—654.50, Magyar hitel 759.50, Oszták-magyar államvasut 746.50—, Leszámitolóbank Jelzálogbank 444—443.75—444.25, Rimamurányi 600.25, Városi villamosvasut 281.50—281.50, Közuti vaspálya —, Déli vasut r. 117.25, Magyar koronajáradék 92.55 korona.

Díjbiztosítások Oszták hitelrészvényre: holnapra 3—4 korona, nyolcz napra 6—8 korona, szept. hónap végére 22—24 korona.

Utőtőzsdén délután 4 órakor: Oszták hitel 655.—, Magyar hitel 761.—, Államvasut 747.50, Leszámitoló 482.—, Jelzálog 444.—, Rimamurányi 605.—, Városi vasut 281.—, Közuti vasut 581 korona.

Bécsi gabonátőzsdé.

Bécs, augusztus 25. (Saját tudósítónktól.) A mértékadó külföldi tőzsdék részint változatlan, részint nagyon kevésse gyengült árfolyamokat jelentettek, s mivel majdnem teljesen hiányzott minden vásárlási kedv, a forgalom ugyszólván egészen üztelen volt és mert a konzum tartózkodott a vásárlástól, az eladók alig léptek előtérbe kínálatfal, de az árhanlyatlás megszűnt és ugy buzéért, mint rozserét is szükség esetén a teljes tegnapi záróárfolyamokat kellett volna megadni. Tengeri ára nem változott, ellenben a zab olcsóbban lett volna kapható. Arpában a forgalom csekély, mert finomabb minőségek nem voltak piacon, közepes minőségekre pedig, ha jelentkeztek is vevők, túlságosan alacsony árakat kínáltak. A hét kezdete óta listezten a forgalom nagyon kedvezőtlen és az árak 20—30 fillérrel hanyatlottak. Takarmányliszt és korpa iránt érdeklődés nem mutatkozott és az árak gyengültek.

Jegyzetelt buza: új tiszavidéki 14.85—15.25, bánáti 14.85—14.85, mosoni 14.20—14.40, tőtfelvidéki 14.25—14.70—, déli vasuti 14.10—14.65, marchfeldi 13.95—14.65, romániai 14.40—14.80, orosz 14.10—14.65 kor.

Rozs: tőtfelvidéki 9.90—10.10, csepeli 9.85—10.—, pestmegyei 10.—10.15 déli vasuti 9.90—10.05, külföldi fele magyar 9.80—9.95, oszták 9.85—10.05 korona.

Arpa: Morvaországi 8.50—9.25, marchfeldi 8.25—9.—, tőtfelvidéki 7.70—10.—, győri 7.70—8.30, közp-dunai állomások 7.50—8.—, déli vasuti 7.75—9.—, északmagyarországi 7.20—8.—, tiszavidéki 6.80—7.25 korona.

Magyar tengeri 8.15—8.30, Cinquantin 10.30—10.60 Magyar zab 9.60—10.05, válogatott 10.—10.25, új 8.—8.60 korona.

Bécsi értéktőzsdé.

Bécs, augusztus 25. A kedvezőtlen newyorki árjegyzések az itteni előtőzsdén a forgalmat nyugodt irányban befolyásolják, azonban az árfolyamok általában tartottak. Az érdeklődés főleg alpesi részvények felé fordult, amelyeknek irányzata határozottan szilárd volt és árfolyamuk emelkedett. Államvasut részvény jól tartott. Koriátok közt a forgalom nehézkesen fejlődött és a kötések nagyrészt a tegnapi záróárfolyamok alapján mozogtak, csak prágai vasműrészvények javultak.

A déli tőzsdé megnyitásokor az irányzat szilárd és különösen alpesi részvények iránt mutatkozott élénkebb érdeklődés. A forgalom későbbi során az árfolyamok általában tartottak. Csak Union bank részvényei emelkedtek.

Tizenegy órakor: Oszták hitel 654.— Laenderbank 468.—, Bankgyesület 542.50, Union 567, Államvasut 746.50, Déli vasut 117, Alpesi 689.—, rimamurányi 599.50, prágai vasmű 2748, 3 százalékos déli vasuti elsőbbség 275.25, Keleti vasut 603.—, török sorsjegy 184.— K.

Bécs, aug. 25. (Magyar értékek zárlata). 4 százalékos arany-járadék 118.75, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 145.—, Magyar hitelbank részvény 760.75, Magyar leszámitoló és váltó részvény —, Rimamurányi 601.75, Magyar cukoripar 2020.—, Adria hajózási részvénytársaság 409.—, Magyar koronajáradék 92.57, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény 92.50, Magyar nyerm.-kötv. sorsjegy 201.50, Kassa-Oderbergi Vasut részvény —, Magyar jelzálogbank 448.— Magyar kereskedelmi bank —.

Bécs, aug. 25. (Oszták értékek zárlata). 4.2 százalékos papír-járadék 95.90, 4 százalékos oszták arany-járadék 117.60, 1860-as sorsjegy 162.—, Oszták hitel-sorsjegy —, Angol-oszták bankrészvény 304.50, Bécsi Bankverein 544.40, Oszták magyar bank —,

Déli vasut 116.80, Dunagőzhajózási társ. 1005.—, Dohány részv. —, Cs. k. arany (vert) 11.35, Német bankv. 117.28, Oszt. Lloyd 506.—, 4.2 száz. ezüst jár. 98.80—95.95 Oszt. koronajáradék 95.75, 1864-es sorsj. 294.—, Oszták hitelintézeti részvény 654.—, Union-Bank 569.40, Oszták Landerbank 467.—, Oszták-magyar államvasut 747.25, Elbevolgyi vasut —, Alpesi részvény 698.— 20 frankos 19.07, Londoni váltóár 239.77, Lipótkohó 477.—, Török sorsjegyek 189.75 K. Szilárd.

Dr. HÖNIG IZSÓ

VILLANYGYÓGYÍTÓ ÉS RÖNTGEN-INTÉZETE

Elektromágneses gyógyítás.

Budapest, IV., Károly-körút 24., I. em. Lift

Telefon 102—39.

Gyógytényezők:	Főbb javallatok:
Finsen-féle lümlámpa (lárdek szívhaj és voredényel-meszedés ellen).	Általános idegesség (neorasthénia, hystéria).
Elektromágneses gyógyítás	Ideggyengeségi állapotok
Röntgen sugarakkal való kezelés.	Almafiátság, Fejfájás.
Nagya feccültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).	Műdésék (Paralysis).
Kék fényvel való kezelés.	Idegfájdalmak, idegcsábák (Neuralgiák, ischiás).
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).	Sorinoveisörvadás (90 bes).
Villamos fényfürdők.	Szívbetegségek.
Villamos massago (Vibratio).	Voredényelmeszedés.
Galván. Farad és Franklin árammal való kezelés.	Köszvény és esuz, reuma, izületi és esonthajek.
Villamos vízfürdők.	Székrekedés, Daganatok.
Szénasavas fürdők.	Anyagcserehajek (Hízés)
	czukorhaj, vérszegénység
	Bőrnajek, Bőrvizketeg.
	Lupus.
	Hajhullás, kopaszodás.
	Szörtelenítés (nőknel arczon).
	Aranyeres csomók.

— Rendelés d. e. 8—11-ig, d. u. 2—6-ig. — Kezelés egész napon át. Kívánatra prospektum.

Külföldi értéktőzsdé.

Berlin, augusztus 25. (Értéktőzsdé.) A tegnapi tőzsdé kedvező irányzata ma is tartott, úgy hogy a bányaeértékek piacán tegnap előállott csökkenések ismét pótolhatók voltak. Később realizációk vállalkoztak vásárlásokkal, úgy hogy az összkép nem változott és a papirok nagyobb része több mint 1%-al javult. A többi piacon a forgalom, némi csökkenésektől eltekintve, többnyire nyugodt volt. Csak oszták értékek javultak némileg Bécs hatása alatt. Gőzhajós részvények is folytatólag javultak. A további folyamatban a többi piac is javult a kohóértékek újabb javulása folytán és az irányzat határozottan szilárd volt, míg zárlat felé realizációkra ismét gyöngült. A készpénzpiac ipari értékei realizációkra általánosan csökkentek. Ultimópénz 2 és háromnegyed %, napi pénz 1 és fél %, magánleszámitolási kamatláb 2 és egy-negyed százalék.

Berlin, (Zárlat.) aug. 25. (Saját tudósítónktól. Zárlatok jegyzetelték: 4.2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos oszták aranyjáradék 100.10, oszták hitelrészvény 206.10, Déli vasut 22.90, orosz bankjegyek 207.10, 4 százalékos új orosz kölcsön 87.90, Disconto Commandit 191.20, Dinamittruszt 169.70 Harpeni 197.50, Unifikált török járadék 94.—, 4.2 százalékos ezüst jár. —, 4 százalékos magyar aranyjáradék 95.60, Magyar koronajáradék 95.60, Oszták-magyar államvasut 159.70, Bécsi váltóár 851.75, Olasz járadék —, Alt. villamos-sági Edison —, Gelsenkircheni 192.—, Laurakohó 188.20. Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat.) aug. 25. 4.2 száz.-os papírjáradék 99.25, 4 száz.-os oszták ar.-jár. 96.—, Magy. ar.-jár. —, Oszták hitelint. részv. 205.80, Oszták-magyar államvasut 160.—, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.20, Bécsi Bankverein 137.20, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 78.50, 4.2 százalékos ezüstjáradék 100.—, Oszták koronajáradék 95.55, Magyar koronajáradék 93.10, Oszták-magyar bank 127.—, Déli vasut részvény 22.75, Elbevolgyi vasut —, Bécsi váltóár 85.83 Párisi váltóár 811.66, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény —, Szilárd.

Hamburg, (Zárlat.) aug. 25. 4.2 százalékos ezüst járadék 99.—, 1860. sorsjegy 163.—, Déli vasut 22.70, 4 százalékos aranyjáradék 99.80, Oszták hitelrészvény 206.—, Oszták-magyar államvasut 159.25, Olasz járadék —, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 95.70. Nyugodt.

London, aug. 25. Angol consol 84¹/₁₆

TÉLIKABÁT 35, selyem vagy angol, 45, prima ölt. vagy átmeneti kabát, 30 frt.

Csakis mérték szerint, első-rangú kivitelben. Angol készpénzrendszeri uriszabótermék. **ZÉLINGER SAMU** Budapest, IV., Belváros. Magyar-u. 3., I. em. Kossuth Lajos-utca mellett — Telefon 116—52.

Páris, (Zárlat) aug. 25. 3 százalékos francia járadék 98.15, Osztr. aranyjáradék 102. —, Magyar aranyjáradék 97.25, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 502. —, 3 1/2 százalékos Olasz járadék 103.92, Déli vasút elsőbbségi kötv. 290. —, 5 százalékos marokkói járadék 516. —, 4 százalékos 1890. román kölcsön —, 4 százalékos kons. amort. román jár. 94. —, 4 százalékos amort. román járadék —, 5 százalékos orosz járadék 103.90, 4 és fél százalékos 1909. orosz jár. 97.70, 4 százalékos spanyol jár. 98.82 4 százalékos unifikált török jár. 95.15, Török sorsjegy 176.50, Török dohányrészevény 397. — Osztrák földhitelintézet 1220. —, Osztr. Länderbank —, Magyar jelzálogbank —, Banque de Paris —, Banque Ottomane 723. — Osztrák-magyar államvasút —, Déli vasút 125. —, Meridionalvasút —, Hartmann gépgyár 575. —, Rio Tinto 1962. —, Sucreriere d'Egypte —, Tula 348, Urikányi község 164. — Chartered 47.25, De Beers 407. — East Rand 132.50, Jagersfontein 172.50, Trans. Land Cop 78.75, Váltó Amsterdam (rövid) 208. —, Váltó német piacokra (rövid) 123.15, Váltó Bécsre (rövid) 104.87, Váltó Belgiumra (rövid) 1/16, Olasz aranyváltó (rövid) 1/16 Váltó Svájcra (rövid) 1/32, Csekk Londonra 251.80, Magánkamatláb 1/4. Nyugodt,

Üzleti tudósítások.

Sertéskonsumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbiztonsági igazgatóság.) Augusztus 25-én. Előző napi eladott maradvány 401 drb sertés, — drb süldő, 0 drb malacz. Pótfelhajtás — drb. sertés, — drb süldő, 0 drb malacz. Mai felhajtás 897 drb sertés, — drb süldő, 0 drb malacz, összesen 1298 drb sertés, — drb süldő, 0 drb malacz. Eladott 834 drb sertés, — drb süldő, 0 drb malacz. Mai maradvány 464 drb sertés, — drb süldő, 0 drb malacz.

Következő árak jegyzetiek: Zsirsertés: Öreg I. rendű 350 kilogrammon felül életsúlyban 111—121 fill., életsúlyaléval — fillér. II-odrendű 280—350 kilogramm 101—108 fill., életsúlyaléval — fillér. Ifjú, sifény — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 65. — fillérig, életsúlyaléval 136—147 fillérig, fiatal közép 220—300 klg.-ig — fill. életsúlyaléval 140—148 fill.-ig, fiatal könnyű 120 kilogramm — fillérig, levonással 144—148. Husserítés, nehéz 300 kilogrammon felül — fillérig, könnyű 140—300 kilogramm — fill.-ig, életsúlyaléval — fillérig, belföldi süldő — fill.-ig, külföldi süldő — fillér, malacz — fillérig. Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, életsúlyban értendők. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

Kőhányai sertéspiac.

Budapest, aug. 25. Hízott sertésárak. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 klgon felül) — fillér, Öreg közép (páronként 300—400 klg.) — fillér. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felül súlyban) 140—142 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 klg-ig terjedő súlyban, 142—144 fillér, könnyű (páronként 250 klg-ig) — fillér. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 klgon felül) — fillér, Közép (páronként 240—280 klg.) 142—144 fillérig, könnyű (páronként 240 klg.) 141—146 fillérig. Sertéselészár: 1909. évi aug. hó 23. napján volt készlet 28816 darab, — 1909. aug. hó 24-én felhajtott — drb. — 1909. aug. hó 24-én elszállított 221 drb, — 1909. aug. hó 25. napjára maradt készletben 28595 drb. A hízott sertésüzlet irányzata: változatlan.

BILLIT Z-féle nyitv. joggal felruházott magán-, elemi-, fiu- és leány-iskola BUDAPEST VII. Rákóczi-ut 18. sz. I. emelet. Bejárati Kazinczy-utca 3. szám. Internátus. Felintézet. Déltani ismételt oktatás. Német, francia, angol nyelvtanfolyamok. Sajtó és rajz tanfolyam. Teljesen felszerelt svéd tornaterem. Tanc, Zené- oktatás. Nyáron uszoda. Téli konyhaszolgálat. Elsőrangú tan- és konyha. Korlátolt számú növendékek. Kényelmes, tágas tanterem. Államértelem, bizonyítványok. Állandó orvosi felügyelet. Bészletés, kárméltól és egyéb felvilágosítással közönséggel. Billitz Aranka, o.M. tanító, igazgató tulajdonos.

Kivonat a hivatalos laphól.

— Augusztus 25. —

Kinevezések. A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök a keskeméti adóhivatalhoz Koroknay Lajos nagykörösi lakost adóhivatali tiszté; a nagybecskereki törvényszék Krsztics János módosi lakost a nagybecskereki törvényszék és járásbírósg mellé hites szerb-horvát-német tolmácsná nevezte ki.

Névmagyarosítás. A belügyminiszter Zvibel (Zwiebel) Herman (Armin) budapesti lakos saját, valamint Oszkár, Magdolna, Lajos és Edit nevű kiskorú gyermekei családi nevének „Zsolnai“-ra kért megmagyarosítását megengedte.

Pályázatok. A kolozsvári „Karolina“ országos kórház igazgatóságához főkaposi állásra szeptember hó

22-ig; Sopron város rendőrfőkapitányához rendőri állásra szeptember 30-áig; a kaposvári pénzügyigazgatóságához a marczali adóhivatalnál betöltendő ellenőri állásra két hét alatt; Ung vármegye alispánjához a szerednyei járás szolgabírói hivatalában betöltendő főszolgabírói, szolgabírói, járásorvosi, járási irnoki és hivatalsszolgái állásokra szeptember hó 25-éig; Tolna vármegye főispánjához iktatói állásra szeptember hó 11-éig; a kaposvári pénzügyigazgatóságához a lengyeltői adóhivatalnál betöltendő ellenőri állásra két hét alatt; a szolnoki pénzügyigazgatóságához a jászberényi adóhivatalnál betöltendő hivatalsszolgái állásra október hó 20-áig; a pozsonyi közjegyzői kamarához a Pozsonyban megüresedett közjegyzői állásra két hét alatt nyújtandók be a szabályszerűen felszerelt kérvények.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (méter), date (aug. 25, aug. 24), and names. Lists various locations and their corresponding measurements and names.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Table with columns for Buza, Egyéb gabonafélék, Burgonya, and Különfélék. Lists various types of grain and their prices.

Table with columns for Allamadésság, Bankok részvényei, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalmok, and Különféle vállalatok. Lists various financial institutions and their services.

Table with columns for Ujlaki téglák, Sorsjegyek, and Pénznemek és váltók. Lists various types of bricks, lottery tickets, and currencies.

KÜLÖNFÉLÉK.

Akit én szeretek.

Szomorú lehet, mint az álmos,
Orautéstől szaggatott éj,
S olyan fáradt, csendes, lemondó,
Mint temetőre hulló holdfény.

Tán messze tengerek kék partján
Vár roskadtan egy sziklafoknál,
Vagy még ma az utamba téved
O azt hiszem, régen halott már.

Kárpáti Aurél.

(A reklám-írány.) Newyorkban nemrég 54 éves korában elhunyt az Egyesült-Államok egyik legzseniálisabb üzletembere, Charles Parson. A jeles férfiú Arkansas államban, Herlisvilleben született és annak idején, mint oly sok más amerikai, ő is mint szegény, fiatal suhancz került Newyorkba, ahol egy nagy szállodában, mint kintő kezdte meg pályafutását. Akkoriban három dollár volt a heti jövedelme, most, amikor meghalt, 130 millió korona vagyon felett végrendeletet. Ennek az embernek a karrierje egyenesen regényes lenne, ha nem éppen Newyorkban játszódnát volna le, ahol a szédületességhez nagyon hozzászokott a közönség. Kintő nem sokáig maradt, mert a hotel igazgatója alkalmatlannak találta őt erre a hivatásra és hamarosan kiadta neki az utat. Heteken át a legnagyobb nyomort szenvedte el, míg végre a Bowery városrészben egy kiskereskedő megkönyörült rajta és igazán alamizsna-bér mellett kintő fiúnak alkalmazta. Bár még mindössze 16 esztendő volt, már akkor is fényes üzleti szellemről tett tanúságot és pedig mindenekelőtt a reklám terén. Abban az időben, a hatvanas évek elején, a reklám még Amerikában is csak gyermekéveit élte. Akkor még nem fogták fel kellően, hogy mily óriási jelentősége van a hirdetésnek, a plakátnak és általában a reklám-trükknek. Charles Parson még jóformán meg sem melegeedett jötevéje üzletében, amikor sikerült azt rábeszélni, hogy nyomtasson kis czédulákat, amelyeken a cég neve és üzlethelyisége és az árak árjegyzéke van feltüntetve. Parson azután ezeket a czédulákat elosztotta az utcasarkokon és ime a kis czédulának, amelyeknek szövege igen ügyesen volt megszerkesztve, óriási eredményük lett. A vevők csak

ugy önzöltek a boltba és a kereskedő gyors elhatározással hálából társává nevezte ki inasát. Most aztán elemébe került Parson. A bevétel hetven százalékát reklámra fordították. Parson szerződéseket kötött az újságokkal és egész új módját találta ki az újsághirdetéseknél, amely mintául is szolgált. De más eszméket is vitt keresztül. Egy napon New-York legforgalmasabb utcáján két veszekedő ember csődítette össze a járókelőket és amikor már néhány száz főnyi tömeg gyűlt köréjük, a két ember követve az ufongó tömegtől egyenesen Parson áruházába ment. Parson ugyanis negyven embert szerződített, akik egyidőben New-York különböző utcáin játszóttak el hasonló komédiát. Ennek a trükknek hatása óriási volt.

(A kirzi császár temetési költségei.) Kuang Hszu kínai császár temetése, mint a kínai lapok közlik, olyan rengeteg összegbe került, hogy mi európaiak bizony szájatva nézzük ezt a számot. Mert tudnivaló, hogy nem kevesebb, mint hatszáz ezer tael, vagyis több, mint egy és háromnegyed millió koronát adtak ki a kínai császár halottjának eltakarítására. Most utólag aztán kiderült, hogy az összeg tetemes része illetéktelen zsebekbe vándorolt s maga a kínai sajtó az, amely most élesen és bátran sikra mer szállni e rablógarázdaikodás ellen. A horribilis temetési költségek dacára, ugyanis olyan neveléses dolgokat produkáltak, hogy a jó kínaiak alig tudnak hová lenni mérgükben. Így például a himzések, amelyek semmi esetre sem készültek céljaiknak megfelelő módon, zsirfoltokkal voltak tele és nem is erre a célra készültek, hanem a pekingi temetkezési vállalatoktól vették őket kölcsön. Az az ezernyi nagy és apró ernyő, amelyeket a gyászmenetnél alkalmaztak, már jó egynéhány százra feljlesztettek hasonló szolgálatokat a gazdagabb kereskedők temetési szertartásainál. Azok a vörös seiyemruhák, az a csiljongó pompa, amelyek a szertartás ünnepeire fel fogadott kuli testét takarta, egy ismert pekingi ruhakölcsonzó intézet raktáraiból került elő, ezeknek az öltönyöknek és egyéb díszítéseknek kibérzése semmi esetre sem került tízezer taelnál többre. Az ezer kuli napibérei sem tehetek ki tízezer taelnál többet. A pekingi utak jó karba helyezése, amelyeken a gyászmenet keresztül vonult, szintén nem emészthetett fel többet tízezer taelnál, az idegenek számára készített két hatalmas tribün talán szintén 10,000 taelba kerülhetett. Ha már most a többi mellékiadásokat még oly magasra becsüljük is, százezer taelnál többet aligha lehet összehozni. De hát hová lett akkor a még hátralevő ötszáz ezer tael? Ugy látszik, hogy az orosz

szomszédság mégis civilizáló hatással van a mennyei birodalomra!

(Árverésre kerülő flotta.) Néhány hét múlva nem mindennapi esemény fog érdeklődést kelteni széles körökben. Egy egész hadiflotta kerül árverésre. Negyven különböző típusu hajó: az egész török flotta kerül újra. Értékéről némi fogalmat nyerhetünk, ha elolvassuk azt az angol lapokban megjelent kijelentést, hogy egyetlen Dreadnought képes az egész negyven hajóból álló flottát megsemmisíteni. Egy egész flottának eladása újszerűnek tűnik fel, pedig, mint egy angol lap írja, ez nem is olyan ritka, mint azt hinnénk. Nem is olyan régen volt, — abban az időben, amikor a fahajókról áttértek a páncélos kolosszusokra, — hogy Anglia nem kevesebb, mint 150 hadihajót bocsátott áruba. Minthogy, hasonló okokból kifolyólag, mint Anglia, más hatalmak is kényeszerítve voltak öreg hajóikon túladni, ilyenformán a fokozott konkurrenzia az árakat alaposan lenyomta és például két sorhajó és hat fregatta, amelyeknek építése csak néhány évvel előbb körülbelül 20 millióba került, csak 1 1/2 millió koronáért kelt el. Németország 1852-ben adott el egy ilyen flottát és hasonlóan kedvéért megjegyzendő, hogy a legjobb csatahajókat 40 százalékat, fregatáikat 15 százalékat, gőmészadókét pedig csak 4 százalékat kapták a tulajdonképeni értéknek.

— A csók veszedelmes. Az amerikai Iowa-állam mondta ki ezt a szentenciát. Az államocskák külön hivatalt is szerveztek a csokolózás kártására és ennek a hivatalnak az élére dr. Kepfordot állította. Ez a csókfelügyelő doktor a gyermekekkel megáldott asszonyoknak nagy számmal küldött el két seiyemszalagot ezzel a felirással: Kérem engem ne tessék megcsókolni! Emellett a tudós doktor egy értekezést is írt a csokolózás veszedelméről és ezt is elküldte a szülőknél, figyelmeztetve őket arra, hogy el ne mulasztják a seiyemszalagot a gyermekek dereka köré kötni, hadd lássa minden ember, hogy nem szabad őket megcsókolni. Az érettebb ifjúságot is óvja Kepford a csokolózástól. Ha valaki eljegyez egy fiatal hölgyet, az egészségügyi hatóság azonnal írásban figyelmezteti a vőlegényt, hogy a menyasszonyát ne csókolja meg, ellenben megengedi, hogy a férfi a leány kezét gyöngéden megsimogassa. Dr. Kepford meg van róla győződve, hogy Iowa új generációjára csokolózás nélkül fogja végigélni az életet.

A RENEGÁT

— EREDETI REGÉNY. —

IRTA: DÉRI GYULA.

53

— És ön ezt lehetségesnek hiszi?

— Majdnem bizonyos vagyok felőle.

— Hogyan? Ön meg tudná akadályozni, hogy szeressék egymást, hogy boldogok legyenek? Hatalmában állana ez önnek? Képes volna rá, hogy pokollá tegye nekik az életet? Mondja, beszéljen — szölt Moulinsné kipirult arccal, pihegő kebelével s Lorrain kezénél fogva bevitte magával a rózsaszínű, halványan világított boudoirba.

Lorrain, ki Laroche százados védekezésében sohasem hitt, szilárdul meg volt győződve róla, hogy Moulinsné csakugyan a szeretője gyilkosát üldözi Du Charras Kamillban. Azt, hogy Kamillt a szép nő csak most kezd gyűlölni, nem olvashatta ki beszéde szokatlan hevéből, örömeinek kitöréséből, mert ezeknek inkább azt a magyarázatot adta, hogy az üldözött ellenfél váratlan megszabadulásának hírre tette Moulinsné oly izgatottá.

— Hogy mit fogok tenni, még nem tudom, szölt Lorrain, midőn Moulinsné mellett az alacsony puha zsölyében helyet foglalt. Eppen azért jöttem, hogy öntől kérjek tanácsot.

— Hiszi, hogy segélyre lehetnék valamiben?

— Sőt azt hiszem, csak is úgy érhetünk célra, ha önnek valami jó eszméje akad. Mindenekelőtt azonban tanulmányoznia kell a helyzetet. Azt kétségkívül tudja, hogy nagyon gyorsan kell cselekedniük?

— Kétségkívül.

— Az első feladat tehát abban állana, hogy ön Du Charras elutazását valami módon megakadályozza. Az így nyert időt aztán én kellően értékesíteni fogom — otthon.

— Vagyis megosztjuk a teendőket. Helyes. Nekem jut Du Charras Kamill, önnek Laroche Helén.

— Tehát ön magára vállalja azt a feladatot?

— Sőt jót mernék állani a kísérlet sikeréről. Du Charras nagyon szívesen fogja venni, ha megtudja, hogy ki akarok vele békülni s ha hivatam, örömeim eljő hozzám.

— Ezután következnek a voltaképeni munka. Im lássa asszonyom, én igen figyelemreméltó előkészületek után akarok hozzá fogni; nézze meg csak ezeket a leveleket, mind Laroche Heléntől való, és Du Charrashoz vannak címelve.

Moulinsné molón nyult az átnyújtott levelek után. Majd reszketeg kezekkel kibontott közülök néhányat, megnézte aláírásukat, elolvasta a megszólítást s aztán így szölt:

— Hagyja csak nálam gróf, hagyja nálam valamennyit. Át fogom olvasni mind, még ma éjjel, s azt hiszem, akkor majd tudni is fogom, hogy mit tegyek.

— Én holnap reggel tíz órakor fölkeresem önt.

— Jöjjön kilenczkor s hozzon hirt Du Charrasról is . . .

— Ügynököm sarkában lesz s tőle meg fogom tudni, hogy mikor akar elutazni.

— Tehát a viszonylatásra, szölt a szép nő s kezét nyújtott.

Lorrain elment, Moulinsné pedig főlegb esavarta a lámpa belét s visszafójtott lélekzettel, szivdobogva kezdte olvasni a leveleket, melyek a világ legnagyobb titkát rejték ő előtte.

„Vajjon mi lehet az a varázs, mely őt oly kedvessé tette nek, s a melylyel elcsábította tőle?”

Ah! mi az, mi e titok megoldásával fölér? Van-e nő, vagy férfi, aki miután szeretett és csalódott — nem mindenét oda adná érte, ha erre a kérdésre igaz választ nyerhetne?

Moulinsné azt hitte, hogy e válasz kezében van és szomjas lélekkel szivta magába a sze-

relmet lehelő betűk méreggő váló mézét. Hajh! micsoda gyötrelm volt az neki! Néha lázasan hullámszerű kezdett tőle a keble, máskor a szíve elszorult, lélekzete elállt, s csak pillanatok múlva tört elő lelke mélyéről egy hosszú kínos sóhajlás, ami úgy hasonlított a szélben lengő gyászfény suhogásához.

Máskor görcsösen összeszorultak gyöngéd ujjai s a levél ronggyá vált közöttük. Azt többé el nem olvassa senki sem! Haljanak meg azok a szavak, azok a csábító mondatok, melyek olyan boldoggá tették azt, aki irta s olyan boldogtalanná, aki olvassa! Hátha így széttepvé, megsemmisítve varázsuk is szertefoszlik? A szép nő azonban nem elégszik meg azzal, hogy össze vannak téve; földre szórja rongyaikat, rájuk tipor, azután fölszedi darabonként s a márványkandáló párparkjánán máglyát rak belőlük. Kevés az a lángnak; rá dob még egyet, egy harmadikat, negyediket, rádobná, meggyújtaná mindent. . . milyen szépen lobog az a láng! hogy susterég a sok sóhajlás, eskü, ígérlet, áldás, rajongás, szenvedély, imádat. . . milyen fényes a lángjuk, milyen sötét a füstök, hamujok! Csak aztán igazán füst és hamu vált volna belőlük, igazán elégték volna abban a lángban! De játék az, hű öncsalás, gyermekes szeszély, hogy megégetted. . . élnek azok tovább is abban a szívből, ahol gyökerük megfogamzott s virágaikat csak hadd hamvaszsa el, szórja szét irigy kéz, terem ott ezerannyi!

Moulinsné hirtelen kezével leborítja a tüzet s ujjával olt ki minden szikrát. Finom fehér bőre hólyagokat kap, az égés sebei tájni kezdenek; mi az most neki? Visszaül lámpája elé s tovább olvassa a megmaradt leveleket. Van elég. Az az egy-kettő, ami elhamvadt, állig észrevehető hiány; s a többi is mind olyan, mint azok voltak, mind megérdemelné a máglyahalált, de Moulinsné nem kívánja többé látni, hogy hogyan hamvadnak el.

(Folyt. köv.)

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az utóbbi 24 óra alatt Erdélyben meg Máramarosban esett kisebb-nagyobb, helyenként 10 mm.-t meghaladó zivataros eső. Felsővírsől 62 mm.-nyi csapadékot jelentettek. A hőmérséklet kelet felé tovább süllyedt és nyugaton erősebb éjjeli lehűlés volt: a maximum Orsován 30 C° és a minimum Malaczkán 6 C° volt.

Az éjjel 1 óra 25 perczkor távoli gyenge földrengést jeleztek az ógyallai és temesvári műszerek.

Prognózis a következő 24 órára:

Változóan felhős idő várható némi hőemelkedéssel és nyugaton elvélve esővel.

(Sürgöny-prog.: Enyhe, nyugaton elvélve csapadék.)

Állomás	Magasság m.	Átlagos hőmérséklet Celsius skálán	Szélirány és ereje	Csapadék mm.		Hőmérséklet	
				előző 24 óra	max.	min.	max.
A-Szalóna	63.3	14.6	NE	3	2	1	13
Ungvár	62.5	15.8	N	3	0	0	14
Késmárk	63.0	13.6		3	0	0	14
Losonc	62.7	15.0	SSW	3	3	0	15
Ogyalla	62.4	16.8	N	1	1	1	7
Budapest	62.3	15.4	N	1	1	0	13
Hérvény	63.1	11.8		1	0	0	9
Kecskhely	63.1	14.4	WN	1	4	0	10
Fécs	63.0	13.9	W	2	1	0	12
Zágráb	63.5	14.7		1	0	0	13
Püspök	61.7	16.3	NE	1	1	0	13
Szeged	61.3	15.0	WN	1	1	0	13
Temesvár	62.8	15.0	N	1	4	0	14
Nagyvárad	62.0	15.8	SW	1	0	0	14
Kolozsvár	62.5	15.8	SW	1	0	0	14
Vajdahunyad	62.0	18.7	WN	1	0	0	17
Nagyszeben	61.6	16.5	W	1	0	0	14
Szatmár	61.4	16.4	SSW	1	0	0	15
Eger	61.4	15.4	N	1	1	0	12
Arvaterajka	61.0	15.0		1	0	0	11
Selmeczbánya	61.0	14.5	NE	3	4	0	11
Komárom	61.0	15.0	SW	1	0	0	10
Magyar-Ovár	61.0	10.8	NW	1	1	0	10
Sopron	61.0	10.6	NW	1	0	0	9
Eszék	61.0	14.3	WN	1	0	0	13
Citvevica	61.0	20.3	SE	1	0	0	16
Debrecen	61.0	19.0		1	0	0	14
Kecskemét	61.0	14.0	W	2	0	0	12
Oroszló	61.0	15.1	NW	3	0	0	13
Aszd	61.0	16.3	NW	3	0	0	16
Zsombolya	61.0	15.0		3	0	0	16
Versecz	61.0	15.0		3	0	0	16
Orsova	61.0	18.0		0	3	30	18

Rendkívül olcsó és kényelmes kirándulási hajójáratok Budapest-Vác és Nagymaros között.

Az Első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy kedvező időjárás esetén f. é. augusztus hó 29-én azaz vasárnap rendkívül olcsó és kényelmes kirándulási hajójáratokat tart fenn Budapest-Vác-Nagymaros között. Indulás Budapest-Petőfi-térről 8 óra délelőtt és 2.30 óra délután; Budapest-Battyhány-térről 8.05 óra délelőtt és 4.30 óra délután; Óbudáról 8.20 óra délelőtt és 2.50 óra délután. — Erkezés Vácra 10 óra délelőtt és 4.30 óra délután; Nagymarosra 11 óra délelőtt és 5.30 óra délután. — Indulás vissza Nagymarosról 11.30 óra délelőtt és 8 óra este; Vácra 12.15 óra délelőtt és 8.45 óra este. — Erkezés Budapest-Óbudára 1.10 óra délután és 9.40 óra este; Battyhány-térről 1.25 óra délután és 9.55 óra este; Petőfi-térről 1.30 óra délután és 10 óra este. — Ezen járatok rendkívül mérsékelt menetdíjai a következők: Budapestről Vácra vagy megfordítva: I. hely 60 fillér, II. hely 50 fillér; Budapestről Nagymarosra vagy megfordítva: I. hely 1 korona 20 fillér, II. hely 80 fillér; Vácra Nagymarosra vagy megfordítva: I. hely 60 fillér, II. hely 40 fillér. — Négy és tíz év közötti gyermekek féláron, katonatisztek és katonai hivatalnokok az I. osztályon féláron, katonák (legénység) a II. osztályon féláron; a m. kir. állam- és udvari hivatalnokok a szabályszerű igazolvány alapján az I. osztályon II. osztályu jegyzel utazhatnak.

Azonkívül az utazó közönség kényelmére való tekintettel olcsó menet- és térképek adatnak ki és pedig: Budapestről Nagymarosra és vissza: I. hely 1 korona 80 fillér, II. hely 1 korona 20 fillér; Vácra Nagymarosra és vissza: I. hely 1 korona 10 fillér, II. hely 75 fillér. Fenti járatok alkalmával egy nagy s minden kényelemmel ellátott termes gőzös közlekedik, melyen a közönség eső ellen is védve van. A hajón jó vendéglő van polgári árákkal s pontos kiszolgálással. Nagymaros és Visegrád között csavargózs közlekedik, melynek állomása Nagymaroson közvetlenül a hajó kikötőhelye felett van. Ha e járatokat bármily okból abban kellene hagyni, ugy erről a társulat idejében hirtetést fog közzétenni. **A forgalmi igazgatóság.**

RÉPÁTI VIZ
AZ ÉGVÉNYES ÁSVÁNYVIZEK GYÖNGYÉ
HURUTOS BANTALMAK ELLEN!

TIJ PALACKOK MÁR HÁZHÓZ SZÁLLITUNK.
FŐLEAKAT:
MAGYAR ÁSVÁNYVIZ FORGALMI ÉS KIVITELI RT.
BÁTHORY-ÚT 5. = TELEFON: 162-84

Titkos betegségek.

Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, akinek vére és testnedvei meg vannak fertőzve és aki fiatalkori könnyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Ezen szörnyű állapotban csak úgy lehet gyökeresen segíteni, ha az illetők olyan lelkiismeretes specialista orvoshoz fordulnak, aki jó tanácsokat tud adni a nemzeti életre vonatkozólag és az esetleg már meglévő bajokon is tud segíteni; akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezése is.

Ilyen magaslatos hivatásu Dr. Pálóczy v. kórházi orvos-specialista országos hírű intézete (Budapest, VII., Rákóczi- (Kerepesi)-út 10.), ahol a legnagyobb titoktartás mellett a mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül alaposan és gyorsan kigyógyítják már sok év óta még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujakóros sebeket, hűgyes-, hólyag-, ideg- és hátgerincbajokat, az önfertőzés és szifilisz-utóhatást, magömlést, elgyengült férfierőt, (impotenciát), kezdődő elme zavart, aranyeret, sérveket, vérbajokat, bőrbetegségeket és a női nemű szervek minden betegségeit. Nők részére külön váróterem és külön kijárat van. Ha valaki bármily oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szívesen adnak levelekre kimerítő választ (a levélbe csak válaszlevelet kell mellékelni.) A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet a szükséges speciális gyógyszerekről is gondoskodik. Rendelés naponta d. e. 10 órától d. u. 8 óráig (vasárnap déli 12-ig.)

Cím: Dr. Pálóczy v. kórházi orvos, specialista Budapest, VII., Rákóczi- (Kerepesi)-út 10.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK, NÁSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK

A LEGELŐNYÖSEBBEN POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERESZ-ES MŰRÁSNYÚZLETÉBEN SZERZHEKŐK BUDAPEST, ERZSÉBET-KÖRÚT 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK. ÁRJEGYZÉK 20 000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

„EGYETÉRTÉS”
politikai napilap.
Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MATYÁS.

Alkalmi Butoráruház
Legolcsóbb bevásárlási forrás butorok, garnitúrák és szőnyegekből!

BALASSA ES RÓNA
butoráruháza
Budapest, VI., Eötvös-utca 17. sz.
(Andrássy-ut sarok.)

Lekéselt!

POLGÁR KÁLMÁN
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 29. szám
részletfizetésre
javítások és vidéki megrendelésekre különös figyelem!
Minden közepes árjegyzék ingyen és bérmentve küldeték

Falusi Könyvtár.
Acsiperkegomba (sampion) és a szarvasgomba termesztése.
Irtá Eperjessy István.
Gyakorlati utmutatás a két igen jövedelmező termelési ág felkarolására.
Kiadja a FRANKLIN-TÁRSULAT.
Kapható: LAMPEL R. Könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r. t.-nál Budapest, VI., Andrássy-út 21, valamint minden könyvkereskedésben.

Minden takarékos asszony rövidesen meggyőződik arról, hogy a „ROPS” biztonsági gyorsfőző az eddig forgalomban levő gyorsfőzők között, nemcsak a legjobb, hanem egyszersmind a szeszifogyasztás tekintetében a legtakarékosabb is.

Mindenütt kapható!
„ROPS” fémáru részvénytársaság
Budapesti, V., Váci-út 74/Eg. Telefon 106-58.

SZÍNHÁZAK
Csütörtökön, 1909. augusztus 26-án.
Nemzeti Színház Magyar Színház

Király Színház
Táncos huszárok
Operett 3 felvonásban. Irta Ral-
na Fencsér és Szirmai Albot.
Hubert Egon Kirdy
Von Flügen Szirmai
Von Saarburg Csissér
Von Dounonvitz Sárosi
Von Stackelberg Margittai
Helbrück, hadi Szécsi
Canisius Wolf Papp
Herma, felesége Erdel B.
Thea, a leánya Komlósi E.
Dihrenstein Sáfány
Ema, a felesége Nyárási
Ké, szeszermas Örvös G.
Dr. Fröhöcker Raskó
Kezdeté fél 8 órakor

A szabin nők elrablása.
Vígjáték 4 felvonásban. Irta
Schönthan. Fordította Sipulus
Dr. Zomtor Réthely
Borbála a felesége Bera P.
Paula, a leánya Tóth I.
Marosán Bogdán Köröndy
Pista, a fia Z. Molnár
Dr. Konter Csorlos
Marianne, felesége Meszáros G.
Boriádi Fridolin Boross
Róza, szakácsnő Forrai R.
Sipka Vendel Czobor
Kati, cseléd Bérés M.
Kezdeté fél 8 órakor

Uránia Színház.
A mai Róma.
Kezdeté fél 8 órakor

Vigszínház
Edes teher.
Vígjáték 3 felvonásban. Irta
Heltai Jenő.
Kékes Tamás Göth S.
Lenke Gölmé
Osz. Hathársány Haraszthy
Fatháry Miska Vendrei
Farkas Tóti Szerényi
Kerács Sándor Tihanyi
Bécsér Baska Kornai Berta
Szemes Gyuszi Sarkadi
Bécs Olivér Harsányi
Mári, szobaleány Molnár A.
Pincér Hári Odón
Green Eötvös
Kezdeté 1/3 órakor

Föv. nyári színház
AZ ALARCZOSBÁL.
Nagyopera 5 felvonásban. Ze-
néjét szerette Verdi. Szövegét
olaszból fordította Böhm Gusztáv
Kezdeté 1/3 órákor

Föv. Városligeti Színház
A Smokk család
Béhozat 3 felvonásban.
Kezdeté fél 8 órakor.

APOLLÓ-PROJEKTOGRAF
A gyémánt-készítő.
Ügyetlen táncos. — Női
kalap-dívat. — Az ördög
fogsága. — A talált gyer-
mek. — Selyemhernyó-
tenyésztés. — A varázslónő
szemüvege. — A zseb-
kendő. — Előképek. —
Élet a Hortobágyon (Saj. felv.)
Az előadások hétköznapokon d.
u. 6 órakor, vasár- és ünne-
pnapokon 3 órakor kezdődnek.

CIRKUSZ BEKETOW
Városliget. Telefon 107-46
Ma, csütörtökön, aug. 26-án
2 Előadás 2
Délután 4 és este 8 órakor.
A délutáni előadásban egy a
felvett, mint gyermekek fele-
arat fizetnek. Mindkét előadás-
ban egyenlő műsor.

Fővárosi Orfeum
VI., Nagymező-u. 17.
Az augusztusi műsor
szenzációs sikert aratott.
16 attrakció. 16
Az előadás kezdete 8 órakor.
A félkeréken reggeli öt óráig **VÖRÖS ELEK** cigány-
zenekara hangversenyez.
Jegyelvétel 10-1 és 3-6 óráig, péntektől, augusztus 13-ától
kezdve, a nappali pénztárnál.

JARDIN de PARIS
Városliget, Erzsébet királyné-ut L. Telefon 167-25
Kezdeté 9 órakor. Kezdeté 9 órakor.
Szenzáció!! Szenzáció!!
ANNIE DIRKENS
a bécsiek világhírű operette-primadonnája
augusztus 26-ig vendégszerepel.
Jegyek előre válthatók Zipszer és Könignél VI. kerület,
Andrássy-ut 3. szám alatt délután 4-ig, 5 órától kezdve
a Jardin pénztáránál.

FOLIES CAPRICE
VI., Révay-utca 18. szám.
Szeptember hó 1-én 1/2 9 órakor
nagy megnyitó előadás!
Két új kitűnő bohózat!
Teljesen új műsor!
„CASINO de PARIS“-ban elsörendű
táncattrakciók fellépte.

AMERIKAI-PARK.
Igazgató: FRIEDMANN A. Telefon 4-49
Nyitva d. u. 6 órától reggeltől 4 óráig.
Utolsó hét! MA Utolsó hét!
a szenzációs augusztusi műsor.
Varieté. Moulin Rouge. Honvédszene.
A területre szóló belépőjegy 60 fill., este 9 óra után 1 K.
PARISIANA-MULATÓ
mint MOULIN-ROUGE. Szerencse-utca
Megnyitlik szeptember 1-én
MABEL MAY-YONG,
a világhírű kigyótáncosnő.
És még 15 mesés attrakció!

ROYAL ORFEUM
ERZSÉBET-KÖRUT 31. TELEFON 110-22
Budapest szenzációja a
ROYAL ORFEUM új műsora.
A nézőtör hűvös! A hangulat forró!
Kezdeté 8 órakor. — A téli keréken — éjszaka 12 óra-
kor 16 táncattrakció.
ROYAL-CABARET.

BUDAPESTI CABARET BONBONIERE
TEREZ-KÖRUT 28. SZ. TELEFON 52-88
Megnyitó előadás BALINT DEZSŐ
igazgatása alatt:
szeptember 1-én
Eloadó művészek: Keleti Juliska, Balogh Boska, Kékény
Ilona, Virágh Jenő, Tarján Vilmos, Rudo Rukikow, Kovary
Gyula és a tizenhat tagú új művész-személyzet. Mókák. Aktuali-
tások. Heti strófák. Kis darabok.
Előadás után ROUT a larsalgó ter. Mekben,

„Old Park“
Legújabb angol
Sacco-öltöny, szürke
divatos szín és min-
tában 45 koronáért
csak **K O C H**
testvéreknél kapható.
Budapest, IV. ker.
Károly-körut 26. sz.

WÄGNER MANO
tan- és nevelőintézete
nyilvánossági joggal RÁKOSPALOTÁN.
(Vasúti-, posta-, távirda- és telefonállomás.)
Az intézet **8 osztályu főgimnázium és**
4 oszt. polgári fiúiskolából áll.
Az osztály- és érettségi bizonyítványok államérvényesek.
Az intézet egy 5 holdnyi kiterjedésű parkban fekszik
Alapos oktatás és jó ellátás.
Növendékek lehetnek bennlakók és bejárók.
Ertesítővel készségesen szolgál
az igazgatóság.

Bloch Kálmán
zongoraművész és zeneszerző igazgatása alatt álló
„Hazai Zenekonservatorium“
országos magyar királyi zeneakadémiai
előkészítő tanfolyam közepiskolai internátussal.
VI. Szondy-utca 42/c. I. em. és
VIII. Rákóczi-ut 51. szám I. em.
A növendékek nyilvános polgári vagy felsőbb leányiskolába jár-
nak és iskolán kívüli idejükben az internátusban gondos neve-
lést, kitűnő ételmezést és tanulmányaikban szakzszerű támoga-
tást nyernek. A zeneoktatást a legfelsőbb-kiműveltség áll. képe-
sített okt. tanárok és elsőrendű művészek végzik. A német,
francia- és angol oktatáson kívül olaj, aquarel, selyem és por-
cellánz festészetet a legkitűnőbb művészek tanítják.

ELÖPATAKIE
FORRÁS
KIVÁLÓ VASAS SAVANYUVIZ
GYOMORBAJÓK ÉS SÁRGASÁGELLEN
TIZ PALACKOT MÁR HÁZHÓZ SZÁLLITUNK
FÖLÉRAKATI
MAGYAR ÁSVANYVIZ FORGALMI ÉS KIVITELKÉRT
BÁTHORY-U. 5. TELEFON: 162-84.

Gyorsan a célhoz
jutott a hang tökéletes visszaadásában, legyen az
próza, dal vagy zene, a legkényesebb nemes művészi
zenei igényeket kielégítő, az
EUFON
egyetlen szabadalmazott, valóban tölcsernélküli be-
szélőgép (grammofon), mely mentes minden fém-
recsegéstől, nem fűlértő, a tölcser hiánya folytán
disze az otthonnak és művészi szórakoztatója min-
den családnak.
Nyaralóban élvezetes mulattató.
Bővebb leírást, árjegyzéket és minden grammofonra
alkalmas művészlemezokről jegyzéket kívánatra küld
„MUSICA“ részvénytársaság
Igazgató: Sternberg Dezső.
Zongora-telep: Bpest, Terecz-körut 1. Telefon 4-81.

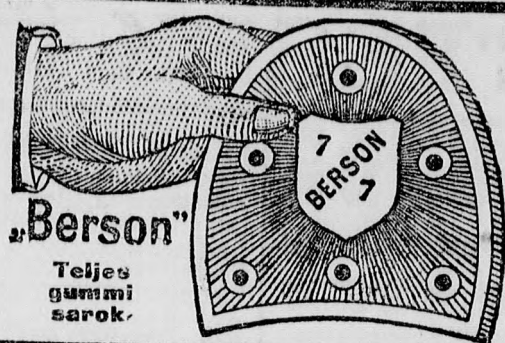
HETI MŰSOR.

Augusztus	Nemzeti Színház	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Föv. Városligeti Színház	Föv. Nyári Színház	Uránia
27 Péntek	—	A tolvaj	Jánoska	A szerencse fia	A Smokk-család	A dollárkirálynő	A jövő háborúja
28 Szombat	—	Vigyázz a nőrel	Az elvált asszony	Hivatalnok urak	Az erdésleány	A cornevillei harangok	Vizsgaelőadás
29 Vasárnap délután	—	Az edes teher	Jánoska	A szabin nők elrablása	Az erdésleány	Pinos bugyellaris	A színházi költészetek

Ajtók és ablakok

régi és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvar, zárszatók, kerkerifések, keramitlapok, kehlbeimi lapok olcsón kaphatók

Kelemen Mór
építlet-bontás vállalkozónál
Budapest, Nádor-u. 72-74.
Fiók-üzlet Visegrádi-u. 27.

Berson gummi sarok

nélkül
a legdrágább cipő is tökéletes. A szőjegyre ügyelni kell.

„BERSON”
legjobb gummi-sarok a világon. Kapható minden bőr-, cipő-, gummi-aru- és drogueria üzletben.

Magyar szétküldi
SIEGMUND BEER & SÖHNE,
WIEN, VI/1.

„Berson”
Kerek gummi sarok.

Párisi világtiállítás „Grand Prix” 1900.

KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor.

Diétetikus szor lovak, szarvasmarhák és juhok számára.

Árak: 1 doboz 1 kor. 40 fillér, fél doboz 70 fillér.

50 év óta használatos a legtöbb istállóban évszázalagos és rossz emésztés esetében, tehéneknél a tej javítására és a tej gyarapítására.

Kwizda-féle korneuburgi marhatáppor valódi csak ezen védjeggyel.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Főraktár: **TÖRÖK TÖZSEF** gyógyszerész, Buda-pest, VI. kerület, Király-utca 12. szám és VI. kerület, Andrássy-ut 28. szám.

A vadászati idény

heköszöntével ajánljuk
dus választékú és elsőrendű minőségű
vadászfegyvereinket,
melyek csekély havi
részletfizetés mellett
beszerezhetők.

Aufrecht és Goldschmied
fegyveráruháza
Budapest, VII., Rákóczi-út 30.
Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve

**„Hungária”
beszélő-gépek**
kizárólag eredeti elsőrangú gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók.

Deményi és Társa
Budapest, VI., Király-u. 76.
Kérjen árjegyzéket

Az Én Ujságom

előfizetési árak
egyedévre 2.50, félévre 5.—, egész éve 10.—
Singer és Wolfner, Andrássy-ut 19. szám.

Nemi betegségek

alapos, gyors és gyökeres gyógyításra térőkül és nőknél a foglalkozás zavarása nélkül legjobban ajánljuk bevált helyismeretes és nagy gyakorlaton alapuló gyógymódjainkat fogva

Dr. GARAI szakorvos, rendelés-intézetét Budapest, Andrássy-ut 24.

GYÓGYÍT: húgyszervi, hólyag, nemi és bőrbetegségeket, alatti sebeket és bujakórt (syphilis), az önfertőzés utókövetkezményeit, magömlést, elgyengült férfiért (impotencia) mindenféle női bajokat, fehérfolyást stb. Eredményes gyógyítás feltétele nélkül leendőleg is. Titoktartás biztosítva. Rendel. d. e. 10-től d. u. 4-ig, este 7-8.

Első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási-Társaság.

Helyi hajózás

Budapest székesfőváros határában és Újpestig. 1909. szeptember 1-től fogva.

Főfelé	5.20	6.00	6.30	7.00	7.30	8.00	8.30	9.00	9.30	10.00	10.30	11.00	11.30	12.00	12.30	1.00	1.30	2.00	2.30	3.00	3.30	4.00	4.30	5.00	5.30	6.00	6.30	7.00	7.30	8.00	8.30	9.00	9.30
Boráros-ter	5.20	6.00	6.30	7.00	7.30	8.00	8.30	9.00	9.30	10.00	10.30	11.00	11.30	12.00	12.30	1.00	1.30	2.00	2.30	3.00	3.30	4.00	4.30	5.00	5.30	6.00	6.30	7.00	7.30	8.00	8.30	9.00	9.30
Fővámbáz.	5.21	6.01	6.31	7.01	7.31	8.01	8.31	9.01	9.31	10.01	10.31	11.01	11.31	12.01	12.31	1.01	1.31	2.01	2.31	3.01	3.31	4.01	4.31	5.01	5.31	6.01	6.31	7.01	7.31	8.01	8.31	9.01	9.31
Esküter.	5.22	6.02	6.32	7.02	7.32	8.02	8.32	9.02	9.32	10.02	10.32	11.02	11.32	12.02	12.32	1.02	1.32	2.02	2.32	3.02	3.32	4.02	4.32	5.02	5.32	6.02	6.32	7.02	7.32	8.02	8.32	9.02	9.32
Tabán	5.23	6.03	6.33	7.03	7.33	8.03	8.33	9.03	9.33	10.03	10.33	11.03	11.33	12.03	12.33	1.03	1.33	2.03	2.33	3.03	3.33	4.03	4.33	5.03	5.33	6.03	6.33	7.03	7.33	8.03	8.33	9.03	9.33
Lipótváros	5.24	6.04	6.34	7.04	7.34	8.04	8.34	9.04	9.34	10.04	10.34	11.04	11.34	12.04	12.34	1.04	1.34	2.04	2.34	3.04	3.34	4.04	4.34	5.04	5.34	6.04	6.34	7.04	7.34	8.04	8.34	9.04	9.34
Batthyány-ter.	5.25	6.05	6.35	7.05	7.35	8.05	8.35	9.05	9.35	10.05	10.35	11.05	11.35	12.05	12.35	1.05	1.35	2.05	2.35	3.05	3.35	4.05	4.35	5.05	5.35	6.05	6.35	7.05	7.35	8.05	8.35	9.05	9.35
Lukács- és Császár-fürdők	6.06	6.36	7.06	7.36	8.06	8.36	9.06	9.36	10.06	10.36	11.06	11.36	12.06	12.36	1.06	1.36	2.06	2.36	3.06	3.36	4.06	4.36	5.06	5.36	6.06	6.36	7.06	7.36	8.06	8.36	9.06	9.36	
Margitsziget alsó állomás	6.10	6.40	7.10	7.40	8.10	8.40	9.10	9.40	10.10	10.40	11.10	11.40	12.10	12.40	1.10	1.40	2.10	2.40	3.10	3.40	4.10	4.40	5.10	5.40	6.10	6.40	7.10	7.40	8.10	8.40	9.10	9.40	
Margitsziget felső állomás	6.12	6.42	7.12	7.42	8.12	8.42	9.12	9.42	10.12	10.42	11.12	11.42	12.12	12.42	1.12	1.42	2.12	2.42	3.12	3.42	4.12	4.42	5.12	5.42	6.12	6.42	7.12	7.42	8.12	8.42	9.12	9.42	
Ó-Buda	6.22	6.52	7.22	7.52	8.22	8.52	9.22	9.52	10.22	10.52	11.22	11.52	12.22	12.52	1.22	1.52	2.22	2.52	3.22	3.52	4.22	4.52	5.22	5.52	6.22	6.52	7.22	7.52	8.22	8.52	9.22	9.52	
Újpest	—	7.08	—	8.08	—	9.08	—	10.08	—	11.08	—	12.08	—	1.08	—	2.08	—	3.08	—	4.08	—	5.08	—	6.08	—	7.08	—	8.08	—	9.08	—	10.08	—

Lefelé	—	5.45	—	6.45	—	7.45	—	8.45	—	9.45	—	10.45	—	11.45	—	12.45	—	1.45	—	2.45	—	3.45	—	4.45	—	5.45	—	6.45	—	7.45	—	8.45	—
Újpest	—	5.45	—	6.45	—	7.45	—	8.45	—	9.45	—	10.45	—	11.45	—	12.45	—	1.45	—	2.45	—	3.45	—	4.45	—	5.45	—	6.45	—	7.45	—	8.45	—
Ó-Buda	5.20	6.00	6.30	7.00	7.30	8.00	8.30	9.00	9.30	10.00	10.30	11.00	11.30	12.00	12.30	1.00	1.30	2.00	2.30	3.00	3.30	4.00	4.30	5.00	5.30	6.00	6.30	7.00	7.30	8.00	8.30	9.00	9.30
Margitsziget felső állomás	5.21	6.01	6.31	7.01	7.31	8.01	8.31	9.01	9.31	10.01	10.31	11.01	11.31	12.01	12.31	1.01	1.31	2.01	2.31	3.01	3.31	4.01	4.31	5.01	5.31	6.01	6.31	7.01	7.31	8.01	8.31	9.01	9.31
Margitsziget alsó állomás	5.22	6.02	6.32	7.02	7.32	8.02	8.32	9.02	9.32	10.02	10.32	11.02	11.32	12.02	12.32	1.02	1.32	2.02	2.32	3.02	3.32	4.02	4.32	5.02	5.32	6.02	6.32	7.02	7.32	8.02	8.32	9.02	9.32
Császár- és Lukács-fürdők	5.23	6.03	6.33	7.03	7.33	8.03	8.33	9.03	9.33	10.03	10.33	11.03	11.33	12.03	12.33	1.03	1.33	2.03	2.33	3.03	3.33	4.03	4.33	5.03	5.33	6.03	6.33	7.03	7.33	8.03	8.33	9.03	9.33
Batthyány-ter.	5.24	6.04	6.34	7.04	7.34	8.04	8.34	9.04	9.34	10.04	10.34	11.04	11.34	12.04	12.34	1.04	1.34	2.04	2.34	3.04	3.34	4.04	4.34	5.04	5.34	6.04	6.34	7.04	7.34	8.04	8.34	9.04	9.34
Lipótváros	5.25	6.05	6.35	7.05	7.35	8.05	8.35	9.05	9.35	10.05	10.35	11.05	11.35	12.05	12.35	1.05	1.35	2.05	2.35	3.05	3.35	4.05	4.35	5.05	5.35	6.05	6.35	7.05	7.35	8.05	8.35	9.05	9.35
Tabán	6.06	6.36	7.06	7.36	8.06	8.36	9.06	9.36	10.06	10.36	11.06	11.36	12.06	12.36	1.06	1.36	2.06	2.36	3.06	3.36	4.06	4.36	5.06	5.36	6.06	6.36	7.06	7.36	8.06	8.36	9.06	9.36	
Esküter.	6.07	6.37	7.07	7.37	8.07	8.37	9.07	9.37	10.07	10.37	11.07	11.37	12.07	12.37	1.07	1.37	2.07	2.37	3.07	3.37	4.07	4.37	5.07	5.37	6.07	6.37	7.07	7.37	8.07	8.37	9.07	9.37	
Fővámbáz	6.08	6.38	7.08	7.38	8.08	8.38	9.08	9.38	10.08	10.38	11.08	11.38	12.08	12.38	1.08	1.38	2.08	2.38	3.08	3.38	4.08	4.38	5.08	5.38	6.08	6.38	7.08	7.38	8.08	8.38	9.08	9.38	
Boráros-ter	6.11	6.41	7.11	7.41	8.11	8.41	9.11	9.41	10.11	10.41	11.11	11.41	12.11	12.41	1.11	1.41	2.11	2.41	3.11	3.41	4.11	4.41	5.11	5.41	6.11	6.41	7.11	7.41	8.11	8.41	9.11	9.41	

Jegyzet. Az aláhuzott számok a reggeli 6 óra előtti és este 6 óra utáni meneteket jelentik. Budapest, (Rudolf-utca part 3. sz.) 1909. évi augusztus havában.

A forgalmi igazgatóság.

E hirdetés rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V., Balmazújvárosi utca 6-C. 82

Akar nőülni?
hobb mint 600 gazdag bolygó jegyzésben. Urak, vagyon nélkül is jelentkezzenek azonnal!
G. Schlessinger, Ber. in. 18. 27457

3 koronaért
szép csemege-szöllőt szállít postán 5 kilós kosárban (kb. 4-4 1/2 kg. utánvétellel). Szélessy Imre Kecskemét, VIII. ker., 188. sz.

„Mária Immaculata”
internátus és szanatórium Fiume.
Művelt családok leánykái részére, főleg olyanoknak, akiknél az egészségi szempont is fontos. Az internátus vezetősége nagy szorgalmat fektet a szép magaviseletre és finom modor elsajátítására. Az intézetben elemi iskolai és a négy polgáriskolai osztály van. A rendszeres tantervű angol nyelvű kézimunka, zene és idegen nyelvek (német, olasz, francia, angol) vannak tanítva. Az intézet tulajdonosa és főnöknője Hercegné Teréz, akinek neve teljes garanciát nyújt az intézetbeli rendről, valamint gondos és szeretetteljes ápolásért. A tanév kezdete szeptember 1.

Csemege-szöllőt
legjobb piros chasselas és passatutti 5 kilónként 3 koronaért, válogatott nagy őszibarackot 3 koronaért, zamatos körtét legfinomabb asztali almát, turkesztán, ananász, kantalup dinnyét 2 koronaért küld Müller J. szőlőtelep-tulajdonos Kiskunhalas.

Parlamentari
gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémia tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1868-ban. Biztos állás-közvetítés. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-ter 10. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezékek-től s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-68. Beiratások egész napon át.

BUTOROK
áló-, ebédő-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda-berendezések, réz- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök, valódi angol börgarnitúrak eladása s vétele Wechsler Karolyné VII., Király-utca 23. I. em. Készlet-utca sarok.

Pénzszekrények
és amerikai irodabutorok, használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít Hirsch és Társa Budapest, V. kerület, Alkotmány-utca 19. sz.

Réthy
név látható a valódi pemelefű ezukorka minden egyes darabkáján. 26798

Káposztának száza
hától 8 forintig, görög-dinnye hától 10 forintig, ezukordinnye tiztől 15 forintig mindannyi nemes fajok, paprikának, ugorkának száza harminctől 60 krajczárig, paradicsom mázsája 6 forint Almának, körtének, szilvának nyolctól 12 forintig, bármelyikből postakosaranként 1 forintjával előleg bekalkulással. Gyümölcskivétel Csongrádról.

Csemege-szöllőt
Saszella. muskotály postakosaranként 250 fillérről, császárkörtét, rétes- és csemegealmát 2 koronaért, turkesztán- és görög dinnyét, paradicsomot, ugorkát, paprikát, káposztát 150 fillérről, ismételőddéknak előnyarájaitok. Gyümölcskivétel Csongrádról.

URAK VIRGO
az ideális ÖVSZER három dobozzal 3 koronaért portómentesen és diszkrétan küld: Markheitt, gyógyszerész, Budapest, Dohány-utca 84.

Ajtók, Ablakok,
vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igaz olcsón kaphatók.

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon 62-80.

Az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai részvénytársulat kiadásában megjelent:
A szemérem elleni bűncselekmények.
TANULMÁNY AZ ANYAGI BÜNTETŐJOG KÖRÉBŐL
Írta: dr. HALÁSZ ZOLTÁN budapesti ügyvéd.
Halász Zoltán dr., a kiváló kriminális, eme rendkívül érdekes és felelős hasznos uttörő munkája nemcsak jogász körökben, hanem a művelt laikus közönség között is méltán kelt fel-tűnést. Akik a nemi élet körébe tartozó cselekmények jogi elbírálása felől kimerítő tájékoztatást kívánnak nyerni, azok a külföldi hasonló termékek között sem találhatnak ehhez fogható kimerítő és alapos munkát.
A KÖZEL 450 OLDALRA TERJEDŐ KÖTET ÁRA 10 KORONA.
Megrendelhető egy a kiadó-hivatalban (VII., Rákóczi-ut 54. sz.), mint minden hazai könyvkereskedésben.

Pénzt rögtön
butorra, zongorára, varrógépre, kerékpárra, könyvekre és kereskedelmi árukra, ha azokat száraz, tiszta raktárhelyiségünkbe bizományba beraktározza

Tauber
VI. ker., Fővös-utca 6/B. TELEFON 84-33.

Réz és vasbutor
gyári áron, réz hálósza-berendezések a legkisebb amerikai módszer szerint készíttve és féregmentessé tételének egyedüli gyárosan legolcsóbb gyári áron ajánl Weisz Jakab, Budapest, Andrassy ut 77. (bejárat Rózsa-utca-ban.) 27644

Pótvizsgálatra
javító, póterettségére, bármilyen vizsgálatra előkészít: «Szűnődi Tanfolyam» Garay-utca 5. II. 12/a.

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása
háló-, ebédő-, szalon-, uriszoba és irodai teljes berendezések. — Das raktári szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban.
GROSZ SÁNDOR és Társa Budapest, Liszt Ferenc-ter 3. szám, ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14-08.

Most jelent meg.
Ebtenyésztés, kézikönyv ebtenyésztők, vadászok és ebkedvelők számára.
Írta és száz ábrával ellátta MONOSTORI KÁROLY állatorvos, a m. kir. állatorvosi főiskolán az állattenyésztés ny. r. tanára.
Szerző 3000-ik szakmunkája. Ára 4 K 50 f.
Az első magyar ebtenyésztési kézikönyv!
Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fial) r.-t.-nál. Budapest, VI., Andrassy-ut 21, valamint minden könyvkereskedésben.

Legelőnyösebb részleltetésre zongorát, pianinót, ezimbalmot, hegedűt
Készpénzben áron a legújabb rendszerű bankhitel úján kizárólag csakis REMÉNYI nagy magyar hangszertelepén Prospektus és árjegyzék ingyen. Budapest, Király-u. 58.

BUTOR
30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenczyk-ter 3 felemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek mahagoni és palisander butorok, uriszobák, angol börgarnitúrak és szalonbutorok, keleti szőnyegek, csillárok — Telefon 82-12.

Zálogcédulákat
veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. SCHILLER IZIDOR ékszerkereskedő Budapest, Sip-utca 3. szám.

Ingóságokat
értékesítő és beraktározó vállalat Rákóczi-ut 19. bejárat a Szentkirályi utcából. Készpénzfelleggel beraktároz bármilyen ingóságokat, berendezéseket mintaszertű raktárba csekély díjazásért értékesítés céljából vagy anélkül. Telefon 110-08. 9984

Légszusz és villamos csillárok
legelőnyösebben szereshetők be Kulcsár Sándor bronzáru- és csillárgyárában, Budapest, VI. ker., Desso-wy-u. 9-11.

Brilliantot,
aranyat, ezüstöt, ékszert és régiséget veszek és eladok. Kertész ékszerész Budapest, VII., Király-utca 85. szám. — Telefonszám 95-48.

Ingyenes gépirás-tanítás.
Redvezményes magyar, német gyorsírást-oktatás. A „Stenografia” Országos Gabelsberger magyar, német gyorsíró- és gépirásközlőben okleveles gyorsíró- és kereskedelmi iskolai tanárok vezetése alatt havonként új gyorsírási, gépirási és sokszorosító tanfolyamok nyílnak. Kereskedelmi tanfolyamok: egyszerű és kettős könyvviteli kereskedelmi számtan, levelezés, fogalmazás, helyesírás és szepírás. Díjtalan és biztos állásközvetítés. Tanórák reggel 8 és este 9 óra között. A gyorsírást sürgős esetben egy hónap alatt is megtanulható. Külön órák. Sokszorosító és másoló iroda. Irasmunkák leírása és sokszorosítása a legkedvezményesebb feltételek mellett. Beiratások naponta vannak az intézet helyiségeiben kizárólag: Rákóczi-ut 60. I. em. Az intézet ismert elnevezéseit újabban megtevesztő módon utánozzák. Tájékoztatót szívesen küld az igazgatólag.

Singer női varrógépet
27 forintért karika-hajót 40 forintért, centrálbojnt 45 forintért, iparigépeket igen olcsón 5 évi jótállással szállítok, vidékre árjegyzék ingyen. Krausz Henrik varrógépgyári raktár Budapest, IV., Vörösmarty-utca 40. Hírd. 2. Vízonteladóknek Árenda

Kocsi árusarnok
VII., Rákóczi-ut 73. sz. Magyarország legnagyobb kocsi raktára Árjegyzék ingyen és bérmentve. 26898

Kárpitos nyergesek
részére mindennemű kellek képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszmánygyár Részv.-társ. Nagymező-utca E. 46.

Jó és olcsó nyaraló és üdülőhely:
Lőcse szab. kir. városa, Szepesvármegye székhelye; 573 méter magasan a tenger színe fölött, a városban és a város körül szép sétányok, 1-2 kilométernyire fenyőerdőkkel környezve, teljesen portalan, ózonos levegővel; kitűnő forrásvíz-vezetékkel, villamos világítással, kikövezett és csatornás utcákkal és kertekkel; jó és olcsó élelmiszerekkel, könnyű közlekedéssel, kellemes szórakoztató és kiránduló szomszédhelyekkel. Az odautazás és ott elszállásolás körülményeiről tüzetes folyóiratokkal szívesen szolgál a város rendőrkapitánya.

Saványság
Az egyedül eredménytől kísért háziaser dr. William Hartley tanár amerikai orvópóra. Savanyak tartós, szép telt testidomokat nyerne. — Hölgyek remek keblet. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jótállást. Verszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszer. Kizárólag: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 ffr 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11, II/A.

Elsőrendű vasonat Singer női varrógépet
27 forintért karika-hajót 40 forintért, centrálbojnt 45 forintért, iparigépeket igen olcsón 5 évi jótállással szállítok, vidékre árjegyzék ingyen. Krausz Henrik varrógépgyári raktár Budapest, IV., Vörösmarty-utca 40. Hírd. 2. Vízonteladóknek Árenda

Koporsó asztalosok
részére mindennemű koporsók díszítése összes temetkezési cikkek képes árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénytárs. Nagymező-utca E. 46. sz.

Zálogcédulákat
veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronára költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. Singer Jakab ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám. Izabella-utca sarok. 27553

LEFKOVICS ADOLF
Budapest, VII., Wesselenyi-u. 51/E. Telefon 113-46. Árjegyzék: ingyen és bérmentve.

Kállai Lajos
motorgyára BUDAPEST, Gyár-utca 28. sz. Legújabb rendszerű benzínmotorokról éssék díszárjegyzéket kérni.

Neu Samu és Fia
ezállítóeszköz és gépgyár, kir. országos fegyintézet VÁCZ. Gyárt: mindennemű fa- és vastalicskát, kő- és kézkocsit, szerszámokat, emelőgépeket, kettős áttétellel, fűzfafarészasztalokat kerti és locomobilcskendőket stb. stb. Budapesti raktár és iroda: VI., Gyár-utca 23. Telefon: 161-27. Kérjen árajánlatot!

Bouvet-Ladubay
legjobb és legolcsóbb francia porcelán. Vezérképviselőség: PRÁGA, Soukenicka 30.

Vasbutor.
Rézagy 35 ffr, gyerekek-ágy 11, összecusukható vas-ágy 5, ágybetét vaskeretű 5,50, fakorté 3,50, rézgarnis 2,50. Összecusukható tábori ágy aczélsodronnyal 8,—, sodronnyonát kerítést, vaskaput legolcsóbban szállít Hicker Gy. gyára Holló-utca 3/E. Telefon 22-68. 26975

Kézimunka
hímzésekhez, butorhoz, függönyökhöz, lakásberendezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi: Budapesti Paszmánygyár, Nagymező-utca V. szám.

Pénzkölcsönt
4 1/2, 4 1/4, 5 és 6% alapon fölábitokra, jövedelmű, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környékén levő bethazakra I., II., III. helyen 15-60 évig törlesztelhető. Személyhiteit tisztviselőknak gyorsan eszközöltetik. HOFMANN JAKAB bankbizományi iroda, Budapest, Terezhöz 1/a.